KAVGA VE YORUM

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tanklarla gelen
devrimle gitmelidir!
Yıl: 11, Sayı: 257, 30 Nisan 1984

Burjuvazi işçi sınıfının eyleme çıkmasından korkuyor

Korkmakta haklıdırlar!

1 Mayıs geldi! Bu 1 Mayıs'ın faşizm altında geçen öfkeli 1 Mayıs'lardan önemli bir farkı var: Burjuvazi işçi sınıfının bu kez yalnızca sessiz öfkesinden değil eyleme çıkmasından korkuyor. Bunun artık "somut bir tehlike" olduğu düşüncesiyle davranıyor.

Evren'in sözde çocuk bayramı olan 23 Nisan'da "tehditler" savurması bu korkunun yansımasıdır.

Bu korkuyla bazı "önlemler" de almaya çalışıyorlar. İşkence "suçu"yla (?) yargılanan 12 üniformalı serbest bırakılırken 14 PKK'lıya idam cezası verildi. Öte yandan DYP'ye yönelen tehditler, "kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla" anlamını taşıyor. DYP'yi tehditlerinde örnek olay olarak öne sürüyorlar. SODEP gibi kendisi sol olmayan ama sol oy almış bir partiye ise dil uzatamıyorlar çünkü "tehlikeye karşı önlem" alayım derken, yarayı kendi elleriyle deşmiş olmaktan çekiniyorlar.

Çekinmekte haklıdırlar! Çekinilecek bir durum olduğu, burjuva köşe yazarlarının uyarılarından, demagojilerinden de belli oluyor. *Milliyet*'te Teoman Erel, işçi işveren güreşinin yaklaşmakta olduğunu üstü kapalı bir biçimde duyurdu. *(Milliyet,* 24 Nisan 1984) Kuşkusuz, sportmence bir yarışma olan güreş, sendikal düzeyde bile, genel olarak yanlış, eksik bir benzetmedir. Ama hele ki Türkiye'de bugünkü durumda, hangi düzeyi alırsak alalım gündemde olan karşılaşma güreşe değil olsa olsa savaşa benzetilebilir!

Gerçekten sendikal düzeyde işçiler arasında öylesine bir kızgınlık belirmiştir ki, yasalar çıkarken hükümette bakanı olan Türk-İş, şimdi bu yasaların değişmesini istiyor. Bırakalım Türk-İş'i, Çalışma Bakanı bu yasaların değişmesi gerektiğini geveledi. Burjuvazi, bu yasalar ya değişecek, ya değişecek "açmazıyla" karşı karşıyadır.

İşçi sınıfımızın kızgınlığı yalnızca sendikal düzeyde de değildir: Bunu da bir başka köşe yazarının demagojileri güzel yansıtıyor. Mümtaz Soysal "İşçiler ve demokrasi" başlıklı bir yazı yazmış *(Milliyet,* 19 Nisan 1984) yazıda işçilerin demokrasi için ne denli gerekli olduğunu ballandıra ballandıra anlatıyor. Sonunda da, durum, "halk yığınlarında patlamalara yolaçtığı zaman, artık çok geç olur" diyor. Demek istiyor ki işçi sınıfı siyasal savaşıma hazırlanıyor, biz bir delik açmazsak o barajı yıkacak. Nitekim bu yönde bir uyarıcı C. Arcayürek daha da açıkça yazmış. "Türkiye'nin siyasal düzeni yeni bir yörüngeye oturtulmalıdır" diyor. *Milliyet,* 8 Nisan 1984)

İşçi sınıfımızın kızgınlığı özellikle ışçı kadınlar arasında daha da katmerlidir. Türk-İş'in kadın sendikacılarla İzmir'de yaptığı toplantı CIA patentli bir ABD sendikası yöneticilerinin gelip de zamları övmesi, işçi kadınları fena halde kızdırdı! Kuşkusuz Türk-İş yönetimi bu toplantıyı böyle yapmanın gaf olduğunu anlamış, çoktan pişmanlık içindedir!

Kadınların kızgınlığı, belediye başkanlarının kadınlara yönelik özel çağrılarından da bellidir. Gerçekte kadın erkek geniş halk yığınları arasında oldukça gergin bir hava vardır. Bu durumda M.Barlas, Özal'a çok ince uyarılarda bulundu "...Zamların birbiri ardınca açıklandığı günlerin bitiminde Sayın Başbakan'ın açık büfeli hafta sonu tatillerinin kamuoyuna duyurulması yanlıştır" dedi. Ekonomi dar gelirlilerin özverisine dayalıyken lider de "aynı özveri içinde yaşantısını *sürdürür görüntüde* (abç) olmalıdır" diye uyardı. *(Milliyet,* 13 Nisan 1984)

Ancak bir kez sorun Özal'ın nasıl yaşıyor *göründüğü* değil, temsil ettiği sınıfın bu halkı nasıl yaşattığıdır. Halk Özal'ın yaşantısına göre karar vermiyor ve verdiği karar da giderek daha somut beliriyor: 1 Mayıslarda, barikat savaşlarında, 15-16 Haziran ayaklanmalarında liderliğini kanıtlamış işçi sınıfının ardında, şanlı devrimci savaşı yükseltmek ve bu kez utkuya götürmek. 1 Mayıs 1984 böyle devrimci çağrışımlarla kutlanıyor!

Cemile Çakmak

D vrimin sıçrama tahtası bir Türkiye için eri

Yunanistan, Kıbrıs, İran, Irak, Suudi Arabistan, ABD Çevik Kuvvetleri, ABD askeri yardımı... v.b. konular çerçevesinde ve ABD, Türkiye, Yunanistan ve çeşitli Orta Doğu devletleri arasında dönen pazarlıklar daha da yoğunlaştı. Bu pazarlıklar, ABD'de seçimlerin yaklaştığı bir ortamda, oradaki çekişmelerle de bütünleşti. Şimdi ABD'de çeşitli "lobby"ler son derece aktif bir "çalışma" içindedirler. Bu "çalışmanın" bir parçası olarak, ABD'deki "Türkler" de Türkiye ve "Kıbrıs" bayraklarının "dalgalandırıldığı" ve "bazı" ABD çevrelerince büyük bir sempati ile karşılanan bir yürüyüş yaptılar. Bu arada Türkiye, bir süre önce "bağımsız" olan Kıbrıs devletini tanırken "normal" davranmayarak açık verdiğini farketti. Hemen Kıbrıs'tan bir büyükelçi ayarlandı ve geldi törenle Evren'ce kabul edildi.

ABD'nin Türkiye'ye yapacağı askeri yardımın Maraş koşuluna bağlı olup olmayacağı konusunda ABD'den çelişik demeçler duyulurken, yürüyen pazarlıkların her alanda ipuçları gözleniyor.

Çoktan bağlanmış olan F 16 projesinin "imzadan döndüğü" yazıldı. *(Günaydın,* 26 Nisan 1984) Türkiye'de yapılacak bir nükleer santralın ihalesi Almanya, ABD ve Türkiye arasında "sorun" oldu. Reagan'a dek uzanan bazı ABD çevreleri ihaleyi Alman firmasının almaması için uğraşıyor göründüler. Sonra ihaleyi Alman firması "kazandı". Bu kez bazı Alman çevreler bu firmaya karşı ihbarlarda bulundular. Derken Türkiye ihaleyi yeniden gözden geçirebiliriz dedi.

Böyle "sıkı" ve her alanda ipuçları gözlenen pazarlıklar sürerken burjuva köşe yazarları ABD-Türkiye ilişkileri konusunda epey yazılar yazdılar. Metin Toker, "Türkiye sıçrama tahtası değil mendirektir" başlıklı yazısında *International Herald Tribune*'de çıkan bir habere ve Çevik Kuvvetler konusuna değiniyor.

Herald Tribune haberinde, Türkiye'nin ABD Çevik Kuvvetlerinin Türkiye'de üslenmesini reddettiği yazılıymış. Bu, üç nedene bağlanıyormuş ve bir diplomatın da "Türkiye ABD'nin sıçrama tahtası olmak istemiyor" dediği aktarılıyormuş. Metin Toker, diplomatın dediğinin eski bir "doğru" olduğunu, Çevik Kuvvetler (Acil Müdahele Kuvveti) konusunda kararın da o üç nedene bağlı olmadığını anlatıyor ve şöyle diyor:

"...Türkiye sadece kendisinin ve barışın menfaatleriyle bağımlıdır. Acil Müdahale Kuvveti'ne Ortadoğu'da Mısır'ın haricinde hiç kimse sempatiyle bakmaz ve ona bulaşmak istemezken, Amerika'nın bölgedeki kararsız, tutarsız davranışları Lübnan fiyaskosu tarzı sonuçlar verir ve Kral Hüseyin gibi müttefikleri bile tedirgin, çekingen kılarken ve seçim arifesinde Demokrat adaylar kim İsrail'e daha yakındır yarışına girmişlerken Türkiye'nin sıçrama tahtası yapabileceği kim tarafından hayal edilebilir? Türkiye asıl dalgakıran, mendirek vaziyetini benimsemekle bölgeye yararlı olacağını, Amerika'nın jandarması rolünde görünmesi bir yana, bölgedeki hiçbir blok, devlet veya kuvvetle başkalarına karşı içiçe telâki edilmemesini Amerika'ya çoktan, Cumhurbaşkanı Evren'in son ziyaretlerinde de Ortadoğu'nun etkili şahsiyetlerine izah etmiştir." *(Milliyet,* 21 Nisan 1984)

Metin Toker'in bu sözleri, Türkiye'nin kendisinin "sıçrama" planları peşinde olduğunu, başkasının "sıçrama tahtası" olarak *görünürse* bu planlarla çelişeceğini düşündüğünü güzel yansıtıyor.

Yazıdan açıkça anlaşıldığı gibi sorun, ABD'nin jandarması olup olmamak değil, "ABD'nin jandarması *rolünde"* görünmemektir. Tüm pazarlıklarda Türkiye'nin ABD'ye dediği şu: "Ben senin jandarman olayım ama böyle görünmeyim. Senin Orta Doğu'da masken düştü. Senin jandarman olarak görünürsem, Orta Doğu'ya ben de dalamam. Böylece, senin de, NATO'nun da, Batı'nın da, benim de çıkarlarım yani 'genel çıkar' zedelenir." Doğrusu ABD bundan daha iyi, daha düşünceli bir jandarma bulamazdı!

Bu çerçeve içinde yürüyen pazarlıklarda, Irak'a destek vermesi yönünde gelen isteklere karşı, Türkiye, rakibi Yunanistan'ın pazarı olarak bilinen İran'la da "iyi ilişkiler" geliştirmekten yana tutum alıyor. Nitekim İran'a son derece kalabalık bir gezi başladı. Neredeyse tüm Türkiye burjuvazisi koca bir heyet oluşturup İran'a gitti. 28 Nisan'da Özal gidecekmiş:

Bu arada, İran'da olan ve "Ermenilerin Türklere saldırısı" olarak yansıtılan olayların da ardında nelerin yattığı açığa çıktı. Burjuva köşe yazarları bile bu "Ermeni" saldırısının altında Türkiye'nin İran'la "iyi ilişkiler" kurmasına karşı olanların, CIA'nın parmağının olduğunu ima ettiler. Burjuvalar arası çelişkiler kızıştıkça sağolsunlar kendi kirli çamaşırlarını kendileri döküyorlar.

Türkiye'nin jeopolitik olarak önemli konumunu şimdi Türkiye burjuvazisi kendi çirkin pazarlıklarında kullanıyor. Türkiye'de havalar dönerken eskisinden de daha güçlü, kızıl 1 Mayıslar yeniden ufukta belirirken işçi sınıfımız tarihsel görevine hazırlanıyor. Devrimin sıçrama tahtası bir Türkiye için ileri!

Sabiha Günbudak

İŞÇİNİN SESİ

Masrafı: İngiltere'de 50p, Almanya'da 2DM ■ Yıllık abone: İngiltere'de 15 pound, Almanya'da 50DM ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

DİKKAT

Yoldaşlar,
İşçinin Sesi'*nin*
adresi değişti
Yeni adresimiz şudur:
İşçinin Sesi
PO Box 407
London, E16 2EA

Yaşama kampı değil, toplama kampı

Reinau, Mannheim'in endüstri üzerine kurulmuş bir semtidir. Burada bir iltica kampı var. Bu kampın sakinlerinin yaşamını kısaca anlatmak istiyorum. Bu kamp adeta bir toplama kampıdır.

Kamp, fabrikaların çemberine alınmış. Sis ve pislik kokusundan nefes alınmıyor. Havalar ısınıp pencere açmak istediğiniz zaman eve sızan pis kokuyu saatlerce çıkaramıyorsunuz. Burada yaşayan insanlara hayvan leşi gibi davranılıyor. Yemek ve yatacak yer verdik diye emperyalist ülkeler kendilerini kahraman gibi göstermek istiyorlar. Yaptıkları insanları yaşayan ölü durumuna getirmektir.

Kampta toplam 180 kişi yaşıyor. 1. katta 80,2. katta 100 kişi kalıyor. Üç kişiye bir oda düşüyor. Yakında odalara 1'er kişi daha ekleyecekler.

Her katta 1 tuvalet, 1 banyo, bir de ufak bir bulaşık yıkama yeri var. Kadınların banyo ve tuvaletleri ayrı. Bir kişi hasta oldu mu 30 kişi birden hasta oluyor. Çocuklar için oyun yerleri yok. Pis salonların içinde oynuyorlar, ağlıyorlar, hergün kavga ediyorlar. İnsanlar boğuluyorlar.

Bütün gün kampta kalıp, kafa sağlığını yitirmemek elde değil. Ayda 70 DM cep harçlığı veriyorlar. Bu para sigaraya mı yetsin, diş macununa mı? En gerekli ihtiyaçlar bile alınmıyor. İnsanlar dünyada olup bitenlerden habersiz.

Yemeklerle kimsenin karnı doymuyor. Her hafta aynı tarife çıkıyor. Kimse doymadığı halde öylesine bıktı ki, yemek bile istemiyor. Bu insanlar küskün. Konuşmayı, gülmeyi bile unutmuşlar. Kısacası burası tam bir açıkhava hapishanesi.

Kampta, sosyalist ülkelerden gelen ilticacılar da var. Onlar bir sene önce ayrılıp kendilerine ait bir ev tutabiliyorlar. Az ve orta gelişmiş ülkelerden gelenler ise bu haktan yoksun.

Sosyalist ülkelerden gelenlere karşı bu ayrıcalıklı tutumun propaganda amacı vardır. Sosyalist ülkelerden gelenlerin çoğu, Almanya'yı, Avrupa'nın cenneti olarak hayal edip gelmişler, ama evdeki hesap çarşıya uymamış. Şimdi hata ettik diyorlar, eskiye özlem duyuyorlar. Evimiz vardı, çocuklarımız okula gidiyordu, boş zamanlarımızda spor yapabiliyorduk diyorlar. Çoğu kendini içkiye veriyor. Aileler bunalıma giriyor, çocuklar ortada kalıyor.

Az ve orta gelişmiş ülkelerin insanları ise belki kurtuluş, başka Avrupa ülkelerine gitmektir diye planlar, hayaller kuruyorlar. Tehlikeleri göze alarak Fransa ve İsviçre gibi ülkelerin sınırlarından kaçak giriyorlar. Sanıyorlar ki, kurtuluş kaçmaktadır.

Bu insanlara kurtuluşun tek yolunun kapitalizmi yıkmak, geleceği kurmanın tek yolunun kaçmak değil, savaşmak olduğunu anlatmak zorundayız.

Ferhat Savaş, Mannheim

Oportünizm devrime bir engeldir

Değerli yoldaşlar,
Bir süre önce, menşeviklerin etkisi altında olan birkaç arkadaşla, hem menşevik program hem de TKP 4. Program Taslağı üstüne tartıştık. Tartışmanın özellikle yoğunlaştığı konuları ve bu arkadaşlara anlattıklarımı şöyle özetleyebilirim:

Devrimin nasıl yapılacağı konusu. Ben, devrimin bir şiddet sorunu, mevcut düzenin halkın silahlı zoruyla yıkılması, yerine proletarya hegemonyası altında devletinin kurulması olduğunu anlattım. Bu görüşümüze arkadaşlar da katıldılar. Menşevik etkisine rağmen iktidar sorununun ancak devrimle çözülebileceğine inanan bu arkadaşlara, menşeviklerin programlarında devrim yerine "dönüşüm" önerdiklerini, Programın tek bir yerinde ise demokratik devrimden bahsettiklerini söyledim. Arkadaşlar, menşevik programın kendi ellerine geçmediğini, eğer böyle görüşler varsa katılmayacaklarını belirttiler.

İkinci tartıştığımız konu, barış konusuydu. Belli oldu ki, menşevikler, bu arkadaşları bu konuda etkilemişler, çünkü onlar, "barışı korumak günümüzün en önemli görevidir, bundan başka önemli ve acil sorun yoktur" görüşünü savundular. Bense, barışın korunmasının elbette önem taşıdığını, ancak bu sorunda komünistleri burjuvalardan oportünistlerden ayıran bir noktanın bulunduğunu bilgim ölçüsünde açıkladım. Emperyalizm varolduğu sürece barış her an tehlikededir. Dünyanın çok yerinde, emperyalizmin ürünü olan savaşlar sürmektedir. Haklı ve kalıcı barışı sağlamanın yolu, devrim hareketinin ilerlemesinden, emperyalist sistemin devrimler yoluyla darbeler yemesinden geçer. Bu yaklaşım, komünistleri oportünist burjuva görüşlerden ayırır.

Arkadaşlara oportünist programın burjuva demokrasisi önerdiğini, menşeviklerin, böyle bir demokrasi için savaşacaklarını söylediklerini açıklarken, TKP 4. Program Taslağı'nın hem kadrolarımızı, hem de sempatizanlar arasında nasıl yoğun bir şekilde tartışıldığını ekledim. Menşevikler, bırakın tartışmayı, "Kongre"lerinde kabul ettikleri programı ancak güvendikleri partililerin eline veriyorlar herhalde.

Tartıştığım kişiler, neden *İşçinin Sesi*'nin sürekli menşeviklerle uğraştığını sordular. Cevabım şöyle oldu: Oportünizme karşı verilen savaş, burjuvaziye karşı verilen savaştan ayrılmaz. Oportünizm devrimin önünde bir engeldir. Menşevizm işçi sınıfının içine burjuva ideolojisini taşıyor. Bu nedenle, oportünistlerin proletaryaya yapacağı etkiyi kırmak, devrim savaşımının ayrılmaz bir parçasıdır.

Programlarını yığınlardan gizleyecek kadar korkak ve tartışmadan kaçıracak kadar anti-demokratik olan menşeviklerin dürüst devrimciler üstündeki etkisini daha da kıracağız.

Küçük Savaşçı, Frankfurt

Köln'de abone kampanyası

İşçinin Sesi abone kampanyası, tüm yoldaş ve sempatizanlarca ilgiyle karşılandı. Bu konuyu Cuma toplantılarında gündem maddesi olarak koyduk. He hafta yapılan ilerlemeleri kaydettik. Her yoldaş abone hedefi koydu. Şimdiye kadar koyduğumuz hedefin %30'unu gerçekleştirdik. Ayrıca abone kampanyasını canlandırmak amacı ile Köln merkez, Düsseldorf, Corweiler, Bergisth. Glarbach'da afişleme yaptık. Merkez organımızın satışını yükseltme kararı aldık bunu da başardık. Her zaman satış yaptığımız yerlere ek iki yerde de satış yapmağa başladık. Çalışmalarınızda başarılar dileriz. Yoldaşça selamlar.

Köln

Hakkımızı almak için birleşelim

Yoldaşlar,
Ben atölyede çalışan bir kadın işçiyim. Makinada dikiş dikiyorum. Çalıştığım yerde 6 kadın, 7 tane de erkek işçi var. Cumartesi günleri de dahil olmak üzere hergün 8 saat çalışıyoruz. Çoğu günler zorunlu olarak 3 saat mesai yapıyoruz. Hepimiz çok az para alıyoruz.

Kadınlar erkeklerden de daha az para alıyor. Ben haftada 150 gulden alıyorum. Erkek arkadaşlar 600 gulden alıyor.

Pek çoğumuz kaçak işçi olarak çalışıyoruz. Ne sigortamız ne de sosyal yardım hakkımız var. Çok az para aldığımız bir yana bir de polis baskını korkusuyla yaşıyoruz. Patron polisin geldiğini anlamak için gizli kameralar kullanıyor. Aynı şekilde, işçileri de içerideki odasından izliyor. Gözü sürekli üzerimizde. Bizi daha çok sömürmek için gerekli harcamaları yapıyor, o parayı bizi sigorta ettirmek için harcamıyor.

İşçinin Sesi'ni okudum. Benim gibi işçi arkadaşların mektuplarını gördüm. Bu mektubu yazarak, nasıl sömürüldüğümüzü anlatmak istedim. İşyerimizdeki arkadaşların bilinci henüz çok geri. Sömürüye karşı örgütlenmek gerektiğini kavrayamamışlar. Ama hakkımızı almak için birleşmemiz gerektiğini artık ben biliyorum. Bu gerçeği arkadaşlarımın da öğrenmesini istiyorum.

İşçi kardeşler, bacılar güneşin doğması elimizde. Güzel günler için savaşalım.

Ayfer Şahin, Amsterdam

Drammen'de devrimci çalışmayı sürdürüyoruz

Önce bugüne kadar gazetemize yazı yazmadığım için özeleştiri yapmak istiyorum. Yazmamı engelleyen en önemli neden, yazacağım yazının mutlaka ideolojik olması gerektiğini ve bu konuda yetersiz olduğumu düşünmem oldu. Şimdi daha iyi anlıyorum ki çok yanılmışım. Bölgemizde olup bitenleri anlatan haber yazıları yazabilirdim.

Norveç'in Drammen şehrinde oturuyorum. Drammen, Oslo'dan sonra Türkiyelilerin en yoğun olduğu bölgelerden biridir. Yaklaşık olarak 800 Türkiyeli bulunuyor. Çoğu Konya-Beyşehir, Uşak, Sivas ve Nevşehir'den gelmişler. Çoğunun okuma yazması bile yok.

Bu şehirde bir İşçi Muhabir Gurubu kurduk. Önce şehrin her tarafını "tanklarla gelen devrimle gitmelidir" afişleri ile donattık. Önce büyük tepki geldi. Türkiyeliler üstünde gericilerin etkisi vardı. MHP'li bir öğretmenin yönettiği dernek çalışma yürütüyordu. Bize karşı tepkiyi de onlar örgütlediler.

Bu derneğin yönetim kurulunu oluşturanlar Beyşehir'in Göynem köyünden gerici ve yobaz bir kesim. Dernekte 20 saat video oynatıyorlar ve okul çağındaki çocuklara kuran dersleri veriyorlar. Birkaç ay önçe derneğin adını "Türk-İslam Derneği" olarak değiştirdiler. Bugün artık Beyşehir'in iki köyünden olanlar dışında kimse derneğe gelip gitmiyor.

İlk örgütlenme döneminde derneğin varlığı önümüze büyük engeller çıkarttı. Afiş yapıştırmamıza tepki geldi. İşçiler arasında girip ajitasyon-propaganda yapmaya başlayınca tepki daha da büyüdü. Ana babalar bizimle ilişkiyi kestirmek, konuşmalarını bile yasaklamak için çocuklarına baskı yapmaya başladılar. Eski MHP'li birisi bazı gençleri kandırarak bize saldırmaya hazırlandı. Biz de illa dövüşmek isterlerse dövüşmekten kaçmayacağımızı bildirdik. Sonunda seslerini kestiler.

Bu olaylar üzerine bize sempati duymaya başlayan bir sürü genç bizimle ilişkiyi kesti. Bir ara gazete bile satamaz olduk, ama ileri işçilerle yakın ilişkiler kurmayı sürdürdük. Tepkiler geldi, direndik. Bugün artık afişlerimize dokunamıyorlar. İşçiler arasında ajitasyon ve propagandayı yeniden yükselttik. Şimdi olağan çalışmamızı yürütüyoruz.

Savaş Kandemir, Norveç

DUYURU

TKP Bayrağı

TKP ve *İşçinin Sesi* Rozetleri

İşçinin Sesi Korosu Kasetleri

Bayrak 5 sterlin
Rozet 2,5 sterlin
Koronun ilk kasetleri 3 sterlin
10. Yıl gecesi koro kasetleri 4 sterlin

Adresimizden isteyebilirsiniz.

15 ve daha çok sayıda isteyenlere %50 indirim yapılır.

Bu bildiri Türkiye'de yaygın dağıtılmıştır.

Yaşasın 1 Mayıs

İşçiler, emekçiler!
Yasalarına, yasaklarına, işkencesine, baskısına, yaşamın her alanındaki terörüne rağmen faşizm giderek acizleşiyor, çözülme içerisine giriyor. Halkımızın faşizme olan hıncı, isyanı her geçen gün kabarıyor. Mamak'tan açlık grevi yapan, diğer cezaevlerinden direnen yiğit devrimcilerin sesleri yükseliyor. Faşizm, Özal hükümeti eliyle yaptığı zamlarla, açlık sınırındaki işçilerin, emekçilerin boğazındaki lokmaları söküyor. Gülünç düzeydeki ücret artışlarıyla, vergi iadesi teraneleriyle göz boyamaya uğraşıyor. 16.000 lira olan asgari ücret, işçi ailesinin geçimini değil, mutfak giderlerinin yarısını karşılamaz. İşçi sınıfımız, emekçiler açlıktan ölüme mahkum ediliyor. Bunun karşısında Türk-İş üst yönetimi burjuvaziyle elele vermiş bu mahkumiyeti onaylamaktadır. Sosyal demokratlar da halka olan ihanetlerini sessizlikleriyle, işbirlikçilikleriyle sergilemektedirler.

İşçiler, emekçiler,

Böylesi koşullarda, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve savaşım günü 1 Mayıs'a geliyoruz. İşçi sınıfının kurtuluşu için devrim savaşımının kızıl bayrağını daha yükseklere açmanın günüdür bu. Faşizme, faşist iş yasalarına karşı savaş Türk-İş'in burjuva işbirlikçi üst yönetimine karşı işçiden yana sınıf sendikacılığı temelinde bir Türk-İş kurma savaşımıyla içiçe geçmiştir. DİSK'in geleneklerini yaşatan, demokratik, sınıf sendikası Türk-İş için savaşımı yükseltelim. Faşizmi, yasalarını ezmek için var gücümüzle savaşalım. 1 Mayıs'ta fabrikada, tarlada, işçi sınıfının birleşik devrimci gücünün devrimin, sosyalizmin güvencesi olduğunu haykıralım.

İşçi arkadaş, bu bildiriyi elden ele dolaştıralım, halkımızın yüreğinde tutuşan devrim ateşini yayalım.

Yaşasın 1 Mayıs!

Yaşasın sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi!

TKP-*İşçinin Sesi*

İşten çıkarmalara karşı Fransız işçilerinin yığınsal yürüyüşü

İşten çıkarmaların nedeni teknolojik gelişme değil, kapitalizmdir

Fransa'da yığınsal eylemler

Mitterand hükümeti, geçenlerde bir açıklama yaparak, dünya standartlarıyla rekabet edemeyen Fransız çelik endüstrisinin yeniden düzenleneceğini bildirdi.

Fransız hükümeti, bu rasyonalizasyon programı ile çelik endüstrisine yeni teknoloji yerleştirerek verimliliği yükseltmeyi düşünüyor. Bu program gerçekleşirse 20.000 çelik işçisi işinden çıkartılacak.

Fransız Sosyalist Partisi, Fransız çelik endüstrisini dünya standartlarına yükseltmenin ülke için yaşamsal bir önem taşıdığını, işten atılanların her türlü sosyal haklarının garanti altına alındığını söylüyor.

Fransız Komünist Partisi ise hükümetin planını ılımlı bir şekilde eleştiriyor, ama açık bir tutum almıyor.

Hükümetin açıklaması yığınsal gösterilere yol açtı. Lorrain bölgesindeki 40.000 çelik işçisi Paris'e yürüdü. Bölgedeki tüm işyerleri işçilerle dayanışma için 24 saatlik genel greve çıktılar. Metz Üniversitesi, tüm belediyeler, birçok dükkan kapılarını kapattılar.

CGT, CFDT, FO, CFTC, CGC, FEN adlı tüm sendikaların desteklediği yürüyüş 13 Nisan'da Nation Alanı'nda başladı, Eyfel Kulesi önünde sona erdi. 6 saat süren yürüyüş kolunda 100.000'e yakın insan vardı.

Müthiş bir dayanışma rüzgarı esti. Yürüyüşe katılmak üzere otobüs ve trenle gelen işçilere, otoban ve metro çalışanları bedava geçiş sağladılar. Genç, yaşlı, kadın, erkek, tüm Parisliler sokaklarda yürüyüşçüleri destekleyen belgiler attılar. Apartman pencerelerinden alkış sesleri durmadı.

İşçiler hepbir ağızdan "çıkışlar geri alınsın", "Lorrain yaşayacak", "Mitterand istifa", "Mitterand çöplüğe", "Başbakan-Cumhurbaşkanı istifa" diye haykırdılar. Özellikle Fransa'daki adı CRS olan toplum polisinin bulunduğu yerlerde işçiler arabalara vurarak flamalarının sopalarıyla "CRS-SS" diye bağırıp, küfrettiler.

Hoparlörlerden Enternasyonal ve Partizan marşları söylendi.

Derneğimiz de eyleme katıldı. Fransızca yayınımız *Türkiye Dosyası*'nı satarak işçilere Türkiye hakkında bilgi verdik.

İşçiler arasında Lorrain bölgesinin ve II. Dünya Savaşı'nda General De Gaulle'ün kullandığı sembolü taşıyanlar da vardı. Avrupa ülkelerinde verimlilik planlarıyla yığınsal işten çıkartmalar, işsizliğe ve işçilerin sert tepkisine yol açarken, bu tepkileri burjuva kanallara akıtmak için postu sermiş bekleyenler var. Avrupa'da sosyalist ve komünist partilerinin "sosyalizm" adına bilinç bulandırıcı tutumları işçilerin, işsizliğin ve sömürünün kaynağının bilimsel-teknolojik devrim değil, kapitalizm olduğunu görmelerini engelleyen en önemli unsurdur. Yürüyüşte De Gaulle'nin sembolünün taşınması gerçeklerin bilinçlere çarpık yansımasından yararlananların kimler olduğunu çok açık gösteriyor.

Fransa

Uluslararası silah kaçakçılığı yapan bir gemide MKE yapımı silahlar bulundu

"Esrarengiz gemi"nin esrarengiz kayboluşu

20 Mart tarihli gazetelerde bir haber yayınlanmıştı. Yunanlı bir kaptan yönetiminde, Panama bandıralı, çok miktarda ağır silah ve mermi taşıyan *Viking* adlı bir gemi, İtalyan karasularına gizlice girerken Messina polisince yakalanmış, kaptan ve personeli uluslararası silah kaçakçılığı yapma suçuyla göz altına alınmıştı.

Gemideki silahlar MKE yapımıydı. Kaptanın ifadesine bakılırsa silahlar İsrail ve Brezilya'ya götürülüyordu. Haberlere göre, gemi Türkiye'ye Çanakkale Boğazı'ndan girmiş ve kılavuz istemiş, ancak geminin Denizcilik Bankası'na daha önceki kılavuzluk hizmetlerinden borcu olduğu için bu isteği yerine getirilememiş ve gemi "çaresiz" Derince limanında bir gece kaldıktan sonra "yükleme ve boşaltma yapmadan" Türkiye'den ayrılmak zorunda kalmıştı!

Haberde buraya kadar birşey yoktu. Silah kaçakçılığı yapan, hem de İsrail'e silahları boşaltması söz konusu bir gemi yakalanmış, ancak Türkiye'de boşaltma, yükleme yapmadığı "kılavuz verilmeme, Derince'de ancak bir gece kalma" gibi kanıtlarla(!) sabit olduğundan Türkiye bu bulanık işten yakayı kurtarmıştı.

Ancak bir gün sonra *Hürriyet* Kocaeli muhabirinin verdiği bir ek haber ortalığı karıştırdı. Kocaeli muhabirinin *Viking* gemisinin Kocaeli acenteliğinden aldığı bilgiye göre, gemi, 130 ton yükle İsrail'in Hayfa limanından Derince'ye gelmişti. Derince'de gemiye MKE üretimi 18 ton mühimmat ve 250 kg piyade tüfeği yüklenmişti. Mühimmat Brezilya'nın Rio de Janeiro kentine, tüfekler ise ABD'nin Wilmington limanına götürülecekti!

Bu haber üzerine bilgisine başvurulan MKE yöneticileri Viking Kocaeli acenteliğinin verdiği bilgiyi doğrulamak zorunda kaldılar. Ancak bunun bir ihracat işi olduğunu, 25 adet G-3 tüfeğinin Brezilya'ya ihraç edildiğini söylediler. Yetkililer, ihracatın Dışişleri Bakanlığı'nın bilgisi dahilinde ve yasalara uygun olarak yapıldığını da bildirdiler. Söz konusu mühimmat ve tüfek dışında ele geçirilen silahlar konusunda ise "ilgi ve bilgi"lerinin olmadığını söylediler.

Daha sonraki günlerde bu "25 tüfek, 1000 mermilik ihracat"(!) hakkında yeni bir açıklama yapıldı ve bunların henüz ihracat değil ama "eşantiyon" olduğu bildirildi!

Bu arada İtalyan polisi gemiyi uzmanlara inceletmiş ve uzmanlar *Viking*'in Okyanusu aşıp Brezilya'ya gidebilecek takatta bir gemi olmadığı şeklinde rapor vermişlerdir.

23 Mart tarihli *Hürriyet* Brezilya'nın konuyla ilgili olarak resmi bir açıklama yaptığını haber veriyor ve açıklamada şöyle deniyordu:

"Biz Türkiye'den silah almadık. Zaten Türkiye'den silah almaya ihtiyacımız yok."

Neyse ki ABD de bir açıklama yapıp bizim Kırıkkale piyade tüteklerine ne kadar ihtiyacı olduğunu bildirmedi!

MKE yetkilileri çok güç durumda kalmışlardı. Bu kez açıklama MKE'nin Ankara'daki "üst düzey" yetkililerinden geldi:

"Biz silah ve mermileri Amerikan Sherwood firması yetkililerine verdik. Onlar 'G-3 tüfeklerini Birleşik Amerika'ya, havan mermilerini de Brezilya'ya satacağız' şeklinde deklare ettiler."

Haberin başından sonuna gösterdiği, Türkiye'nin bilinçli olarak, "Dışişleri Bakanlığı'nın da bilgileri dahilinde" karanlık işler çevirdiğidir. Uluslararası üne sahip silah kaçakçılarının "devlet başkanlarınca" ağırlandığı bir devlet için bu hiç şaşırtıcı değildir.

Haberin onlar içinen tehlikeli yanı, kuşkusuz, silahların kaptanın ilk ifadesinde söylediği gibi İsrail'e götürülme kokusunu taşımasıdır. Tam da "müslüman kardeşlerimiz Arap ülkelerine" açılmak söz konusuyken "Türkiye İsrail'e silah satıyor" haberinin çıkması pek münasebetsiz bir haber olurdu. Böylece esrarengiz gemiyle ilgili haberler Türkiye basınından esrarengiz bir şekilde kayboluverdi.

Candan Kızılok

Toplumda patlama "tehlikesi" ve böyle bir patlamayla burjuva devletin paramparça olma "riski" varsa, devlet biçiminde yığınların hoşuna gidecek yönde değişmeler yapmayacak burjuvazi enayi kategorisine girer. Devletini hangi biçim altında parçalanmaktan, yıkılmaktan koruyacaksa o biçime ***yönelir. Ancak işçi sınıfımız demokrasi kavgasını burjuva devletin biçim değiştirmesiyle sınırlamayacak, tam tersine devletin burjuva niteliğinin değişmesini gerektiren dolu dizgin demokratik istemlerle kavgaya dalacaktır.***

Emine Engin

Çözülüyor mu çözülmüyor mu?

Türkiye'deki ortam gözle görülür ölçüde değişti. Bugünkü ortamla bundan diyelim bir buçuk yıl önceki ortam arasında önemli farklar vardır.

Sokakta, otobüste, kahvede konuşmalar bambaşkadır. Sonra cezaevlerinde başkaldırı eylemleri bundan önce de oldu, ama hiçbirini çarpıtarak da olsa televizyondan yansıtmak zorunda kalmamışlardı... Şimdi kaldılar. Eskiden işkenceler yüzünden sıkıyönetime, ya da genelkurmaya dilekçe verilseydi, yanıtı, dilekçe verenleri de tutuklayıp işkenceye atmak olurdu. Şimdi yine ellerinden gelse bir kaşık suda boğarlar. Ama ellerinden gelmiyor. Şimdi yalan yanlış da olsa "hesap vermek" durumunda kalıyorlar. Nedir aradaki bu fark? Bu, hiç kuşkusuz faşizmle, çözülmekte olan faşizm arasındaki farktır.

Türkiye'nin ortamındaki bu değişme epey zamandır işleyen bir süreçti. Nitekim bu yönde değişikliklerin olduğunu biz uzun süredir söylüyoruz. Örneğin Ağustos 1983'te, 7. Yaz Taarruzu kapanış toplantısında yaptığı konuşmada Yürükoğlu yoldaşımız "Türkiye'de hava dönüyor", "Türkiye'de işler giderek açılacağa benziyor" diyordu. Böyle dedirten ipuçları giderek birikti ve 6 Kasım seçimleriyle birlikte artık "faşizm çözülmeye başladı" denmesi gereken bir düzeye erişti. *İşçinin Sesi* de olanı ve söylenmesi gerekeni söyledi.

"Faşizm çözülüyor" yargısı sağduyulu bir gözlemle bile onaylanması gereken bir yargı olduğu halde, sol hareket içinden buna karşı sesler yükseldi. Hatta inadına, faşizm çözülmediği gibi daha da sistemleşiyor diyenler bile çıktı. (Bu sayımızda 18. sayfadaki tabloda yer alan FKBDC bildirisine bakınız.) Bu durumda gündeme bir başka soru daha geldi: Neydi kendine sol diyen bu hareketlerin apaçık gerçekleri düzgün görmesini engelleyen?

Menşeviklerin tutumu

Atılım'ın aralık sayısında, bürokratik burjuvazi ile generaller (Evren ve takımı) ve teknokratları (Özallar) ABD'ye karşı birlik olmaya çağıran bir yazı yayınlanmıştı. Bu muazzam "ulusal" yazıda faşizmin çözülmesi konusunda da şöyle deniyordu:

"Kimileri seçimler sonrasında 'faşist rejimin çözülmeye başladığı' ya da 'bir geçiş dönemine girildiği' yolunda yorumlar yapıyorlar, yığınlara kof, o nedenle de tehlikeli bir iyimserlik aşılıyorlar. Barış Komitesi yöneticilerine verilen ağır cezalar ve Bilen yoldaşın ölüm ilanını yayınlama gibi bir gerekçeyle en antikomünist ve antisovyetik bir gazetenin bile kapatılması gibi adımlar, tersini gösteriyor. Partimizin daha seçimler öncesinde belirttiği gibi 'Bugün faşist karakter kazanan cuntanın çözülmeye başlaması, birçok gelişmekte olan ülkedeki deneylerin gösterdiği gibi olanaklıdır. Ama bunun kendiliğinden hiçbir yığınsal direniş olmadan gerçekleşeceğini sanmak da yanlış olur'. (Bak. Atılım, Ağustos 1983, s.14)" (*Atılım*, Aralık 1983)

Bu söyledikleri "yanlış"a düşüp de "tehlikeli bir iyimserlik" yaymamak için menşevikler, sürekli anayasanın ve yasaların varlığını hatırlatan, yığınlara adeta bunlar değişmeden eylem yapmayın "uyarısını" taşıyan "tehlikesiz bir kötümserlik" propagandasına hız verdiler. Bu arada, "cuntanın kendiliğinden çözülmeyeceği"(?) görüşünü de sık sık yinelediler. Hiçbir yığın direnişi olmadan faşizm kendiliğinden çözülemezdi.

Sonra mart *Atılım*'ında Doğan Dinç'in bir yazısı çıktı. Bu yazıda, bir yandan "faşizm çözülmüyor" diye bas bas bağırırken, öte yandan "varolan politik istikrarsızlığın daha da derinleşmesi korkusu"ndan dem vuruyorlar. Bırakalım istikrarsızlığı, "25 Mart yerel seçimleri politik bunalımı daha da derinleştirebilir" diyorlar. Bunca istikrarsızlık, hatta bunalım varken, bunların derinleşmesi olasılığı büyükken faşizm çözülmüyor da ne zaman çözülecek? Bunun yanıtı da yazıda var ama gösterebilmek için ne yazık ki uzun bir alıntı yapmamız gerekiyor:

"Üç cunta partisinin oylarının üç muhalefet partisine kayması... İşte, bu seçimlere ilişkin olarak, işçi sınıfının ve tüm halkın demokrasi savaşımı için elverişli bir ortam yaratacak olan tek (ama abartılmaması gereken) sonuç budur. ...

"...Kendilerine sol diyen kimileri, şu son zamanlarda yeni taktikler arıyorlar. Örneğin 'yeni yol' arayışına giren Dev-Yol yurtdışı yöneticileri ya da 'faşizm çözülüyor' teorisini çıkaran İşçinin Sesi yazarları, yerel seçimlerde, SODEP'in seçim 'zaferiyle' devrime doğru sıçrama taktiğine yönelirlerse buna şaşmamak gerekir. Tüm politik analizleri bu sonuca çıkıyor.

"Bu gibiler için bu seçimlerde asıl soru, 'ne yapılırsa rejim darbe yer' sorusu değildir. Bunlar, politik bakımdan geri herhangi bir seçmen gibi 'acaba hangi partiyi desteklesek' diye düşünüyorlar. Kararları nedir, seçime az bir zaman kala hâlâ belli değil.

" 'Faşizm çözülüyor' ya da 'askersel faşist rejimde 'sivil toplum'u yaratabilecek boşluklar var' teorileri ile 'oylar SODEP'e' sloganı birleşince, ortaya rejim içinde adım adım 'demokratikleşme' taktiği çıkar ki, bu taktik adamı, bırakalım SODEP'i, işbirlikçi, sağ güçlerin kuyruğuna takar.

"Oyların üç cunta partisinden üç muhalefet partisine kayması, bunlardan hangisi daha çok oy alırsa alsın, cuntayı ve hükümeti yıkmak için, işçi sınıfının ve halkın eline iyi bir silâh verir.

"O nedenledir ki, burjuva muhalefeti 'zafer' kazanmakta isteksizdir, yaptığı muhalefet yarım ağızdır. Onu korktuğu zafere biz zorluyoruz. Ve eğer yarın küçük bir olasılıkla, üç muhalif parti seçimlerde gerçek bir güç toplarsa, biz yine onları korktukları zafere zorlayacağız.

"Daha şimdiden açıktır ki, burjuva partileri böyle bir zafere yanaşmaktan çok uzlaşmaya hazırdırlar. Bu durumda işçi sınıfı, bu partilerin yığınlarını çok daha kolay kendi yanına çekecek, daha geniş güçleri birleştirecektir.

"O nedenle şimdi, örneğin SODEP'in DYP'den, ya da RP'nin DYP'den daha fazla oy alıp alması ikincil bir sorundur. Elbette, oyların üç muhalefet partisine kaydığı durumda, SODEP'in daha çok oy alması olumludur.

"Komünistler, 6 Kasımda 'cunta partilerine hayır' diyen bir milyon işçi ve emekçiyle birlikte yürüyor ve bu seçimlerde, başta SODEP olmak üzere tüm partileri 'aşağıdan', yani tabandan, halkın acil taleplerini savunmaları için zorluyor. Bu çizgi, seçimlerde oyların anti emperyalist, demokratik talepleri savunan adaylara verilmesi yönündeki çağrıyla dile getiriliyor. 'Halkın oyunu isteyenler, onun ivedi taleplerini desteklemelidirler.' İşte komünistler böyle konuşuyorlar."

Tutumumuzun geç belli olduğu konusuna değinmeye gerek bile yok. Doğan Dinç *Avrupa'da* yayınlanan bildirilerden tutumumuzu öğrendikten sonra bu yazıyı yazmıştır. Gelelim asıl konuya...

Menşeviklere göre hiçbir yığın direnişi olmadan, faşizm kendiliğinden çözülemez. Bu yazıda da "faşizm çözülüyor teorilerine" karşı çıkıyorlar. Yani çözülmüyor diyorlar.

Onlara göre çözülmenin demokratikleşme ile özdeş olduğu bizim seçim taktiğimize yöneltikleri "eleştiriden" anlaşılıyor. SODEP'e oy vermeyi "adım adım demokratikleşme" taktiği olarak yorumluyorlar. Demek ki onlara göre çözülme ile demokratikleşme birdir.

Menşevikler faşizm çözülüyor görüşüne karşı çıkıyorlar ama çözülmeyi, demokratikleşmeyi hem de adım adımını değil, birdenbiresini istemediklerini söylenemez. Bunlar kendiliğinden olamayacağı için de bu doğrultuda "bilinçle" çalışıyorlar.

Yazıya göre, SODEP'e oy verme taktiği "adım adım demokratikleşme" anlamını taşıyor. "Reformizm" oluyor. Oysa "devrimci" olup bir çırpıda bütün çerçeveyi değiştirici yönde taktikler izlemek gerekiyor.

Çerçeve üç cunta partisinden oluşuyor. Seçim sonrası yorumlarında menşeviklerin açıkça "rejim karşıtı" diye niteledikleri üç tane de muhalefet partisi var.

Rejime karşı "zafer" bu üç partinin kazanabileceği türden bir zaferdir. Ama bu üç parti zaferden korkuyorlar. Daha şimdiden onlar uzlaşmaya yanaşıyorlar. "Komünistler"(!!) onları korktukları zafere zorluyorlar.

Nasıl zorluyorlar? Faşizm kendiliğinden değil, ancak yığın direnişiyle yıkılabileceğine göre, "komünistler"(!) bu üç rejim karşıtı partiyle yığınları kaynaştırmak için uğraşıyorlar. Üç partiye halkın acil taleplerini savunmalarını söylüyorlar. Böylece üç partiye halka nasıl hoş görünebilecekleri konusunda akıl verirken, halkta da bu üç parti iyi şeyler yapabilir izlenimini yaratıyorlar. Ve halka aşağıdan zorlayın bu partileri diyorlar. Yani seçimleri, yığınlarla bu üç partiyi kaynaştırmak için bir platform olarak kullanıyorlar.

Üç muhalefet partisi halkın acil taleplerini savunup da seçimden kazançlı çıkarsa iki türlü davranabilir. Bu talepler doğrultusunda ya da onlara ters olarak, uzlaşma doğrultusunda. Her iki durum da "komünistleri"(!) güçlendirir. Bu üç parti halkın taleplerine sahip çıkarsa, menşeviklerle birlikte "devrime" katılır; yok uzlaşırlarsa menşevikler uzlaştıklarını sergileyip, üç partinin yığınını yanlarına çekip "devrimi" yapıverirler. Herşey "devrim" için!

Gerçekten de sanılmasın ki menşevikler seçimlere bel bağlıyorlar! Ne münasebet! Onlar "süngüyle gelenlerin oyla gitmeyeceğini" gayet iyi biliyorlar! Evet, "süngüyle gelenler oyla gitmez"!

Bu sözler alıntıdır.

Hoppala! Bu da nesi? Biz "tanklarla gelen devrimle gider" dediğimizde menşevikler buna şiddetle karşı çıkmışlardı. Şimdi ise buna benzemeye çalışan bir belgi atıyorlar.

"Süngüyle gelenler oyla gitmez"miş. "Tanklarla gelenler devrimle gider" belgisini menşevikler zaman, öz ve biçim olarak ancak böyle ters kopya edebilirlerdi.

Biz darbeden sonra, atılan tüm belgilerin *olması gerekenin propagandası* anlamını taşıdığı ortamda "tanklarla gelen devrimle gider" dedik. Ne zaman ki hafiften bir kıpırdanma başladı, belgiyi değiştirdik ve "tanklarla gelen devrimle gitmelidir" dedik. "Gider" diye kalsaydı, oluşan yeni durumda, yanlış yorumlara yol açabilirdi. Devrimle gitmesi otomatikmiş gibi bir anlayışa, onunla bağlı olarak da yükselen her muhalefeti devrimle gitmenin parçası sanma yanılgısına yol açabilirdi.

Biz belgiyi nasıl değiştirdiysek, el attıkları herşeyi kurutan menşevikler de aynı nedenle, o güzelim belginin bir bozuntusunu, ters bir zamanlamayla *şimdi* piyasaya sürdüler. Faşizm koşullarındaki her muhalefeti devrimin parçası gibi görme hastalığı ve gösterme ihaneti nedeniyle şimdi böyle bir belgi atıyorlar.

"Süngüyle gelen oyla gitmez"de *neyle* gider? Adım adım olmayan, "radikal" bir demokratikleşmeyle gider. Seçimlerden bu yönde yararlanmak, bunun için de rejim karşıtı üç partiyi desteklemek gerek. Süngüyle gelen oyla gitmez ama bu üç rejim karşıtı parti halkın taleplerini savunsun, çok oy alsın, güçlensin bu yararlıdır. O zaman onlar rejim karşıtlığından vazgeçseler bile, menşevikler onların tabanını çekip, radikal demokratikleşmeyi gerçekleştiriverirler. Menşeviklerin rejim karşıtlığıyla, üç partinin rejim karşıtlığı aynıdır ama sorun üç partinin uzlaşıp uzlaşmayacağıdır. Onlar uzlaşırlarsa *aynı işi* menşevikler görecekler. Yani klasik ilerletme taktiklerini şimdi üç partiye birden uyguluyorlar.

İşte menşeviklerin "çok devrimci" görünümlü iğrenç mantıklarının özü böyledir. "Fikirlerini" şöyle özetleyelim:

1. Çözülme demokratikleşme demektir.

2. Faşizm çözülüyor denemez çünkü bu rejim kendiliğinden çözülemez. Rejimin çözülmesi için rejim karşıtı güçlerin zaferi gereklidir ve bunlar arasında SODEP, DYP ve RP de vardır.

3. Rejim karşıtı üç parti rejim karşıtı olmaktan korkup geri çekilip uzlaşırlarsa menşeviklerin "önderliğinde" halk *üç partinin rejim karşıtı platformunda* rejimi devirir.

Bunlar menşeviklerin görüşleridir. Bu gibi görüşleri başkaları da savunuyor. Üstelik *bazı konularda* menşeviklerle derin bir taktik benzerlik içinde!

Yukarda *Atılım*'dan verdiğimiz alıntıda, Dev-Yol yurtdışı yöneticileri de "askersel faşist rejimde sivil toplumu yaratacak boşluklar var" dedikleri için *İşçinin Sesi*'yle aynı şeyleri savunuyor gösterilerek eleştiriliyorlardı.

Demokrat Türkiye'nin 16 Mart tarihli sayısında Dev-Yol'dan A. Şeref de aynı yolu izliyor. *Atılım*'da "Dev-Yol yurtdışı yöneticilerine" atfedilen görüşleri, *İşçinin Sesi*'nin "faşizm çözülüyor" görüşüyle birlikte ele alarak eleştiriyor.

Dev-Yol yönetimiyle *İşçinin Sesi*'nin görüşlerinin aynılığından bizim haberimiz yok ve bu yazıları okuyunca da böyle bir bilgi edinemedik. Ama yazıları

okuyunca bir başka aynılık gözümüze çarptı: Menşevik Doğan Dinç ile Dev-Yol'dan A. Şeref'in derin ideolojik aynılığı, *bazı* konularda da taktik benzerliği!

Şimdi A. Şeref'in yazdıklarına bakalım:

A. Şeref'in dedikleri

"Geçiş süreci mi" başlıklı yazıda A. Şeref şöyle diyor:

"6 Kasım seçimleri sonrasında Türkiye'de ortaya çıkan yeni durumun değerlendirilmesinde ve tanımlanmasında da bazı yanlışlıklar yapıldığı ortaya çıkmaktadır.

"Bazı sol ve aydın çevrelerde, içine girilen sürecin, "**geçiş süreci**" "**demokratikleşme süreci**" "**faşizmin çözülme süreci**" olduğu şeklinde kanaatler vardır. (Liberalleşme normalleşme diyenler de var).

"Bu kavramları kullanarak ülkemize ilişkin durum değerlendirmesi yapanların, bu kavramlardan anladıkları, ya da anlattıkları şeyin Avrupa ülkelerinde bu kavramlarla tanımlanan süreçlerin aynısı olduğu *muhakkaktır.* Yani '**geçiş süreci**' derken, Yunanistan'daki albaylar cuntasına karşı yükselen toplumsal muhalefetin oynadığı anahtar rol sayesinde başlayan ve iç ve dış nedenlerin bir sonucu olarak burjuva egemenliği altında sağlanan sürece benzer bir gelişmenin kastedildiği anlaşılmaktadır.

"Yunanistan'la Türkiye'nin her yönden, (güç dengeleri, sınıf ilişki ve çelişkileri, siyasal odakların karakteri, devlet toplum ilişkileri, ideolojik-siyasal eğilimleri sistemin iç yapılarının güçlülüğü veya zayıflığı) benzediği varsayımına dayanan bir analizin *Demirel'den Karamanlis rolünü oynamasını beklemek* mantıki bir politik sonuçtur." (*Demokrat Türkiye*, 16 Mart 1984) (abç)

Mantıklar farklı olunca sonuçlar da çok farklı oluyor. A. Şeref'in kendisi çözülmeyi "demokratikleşme süreci" ile eş anlamlı kullandıktan sonra, bizim de bu anlamda kullandığımızı veri sayıyor. Hatta bizim bu kavramı Yunanistan'dan kopya ettiğimizden bile kesin emindir. Bu nedenle, Demirel'den Karamanlis rolünü beklediğimizi de sanıyor! Böyle sanılara dayandığı için, A. Şeref'in yazısı bize yanıt vermek gibi bir işlev uzaktan yakından taşımıyor. Ancak kendi anlayışını iyi yansıtıyor.

A. Şeref, Poulantzas'ın *Geçiş Süreci* kitabını evrensel doğru kabul ettiği için, herkesin de aynı kalıplarla düşündüğünü veri sayıyor. Oysa daha Demirel'den Karamanlis rolü beklemediğimizi tartışmadan önce, Karamanlis rolü tartışma konusudur. Karamanlis demokrasi şampiyonu değil, Yunanistan komünistlerinin devrimci bir kanala akıtamadıkları patlayıcı maddeyi burjuvazinin nasıl etkisizleştirebileceğinin örneğidir. Demirel böyle bir rol görebilecek olsa bile, bunu görmesini beklemek düpedüz ihanettir! A. Şeref, Demirel'in böyle bir rol görebileceğini düşünse peşinden ayrılmayacak! Yazıda şöyle deniyor:

"Ülkemizde bugün yaşanan sürecin, 'demokratikleşme', 'geçiş süreci' '*faşizmin çözülme süreci' terimlerinin gerçek anlamlarına tekabül eden* bir süreç olduğu kuşkuludur. *Bu yargı, bugüne 6 Kasımdan beri yaşanan ve bir süre daha yaşanacağa benzeyen gelişmelerin tanımına ilişkindir.*" (abç)

"Faşizmin çözülme süreci" teriminin gerçek anlamı nedir ki, 6 Kasım'dan beri yaşananlar buna tekabül etmiyor? Sonra A. Şeref de kabul ediyor ki 6 Kasım'dan beri birşeyler yaşanıyor:

"*Türkiye'de 12 Eylül 80'den bu yana ve özellikle de değişik bir tarzda da olsa 6 Kasımdan bu yana son derece istisnai bir süreç yaşanıyor. Toplum,* — ayrımsız bütün unsurlarıyla — *kendi gerçek kimliğiyle yaşamıyor, ya da yaşatılmıyor.* Ne burjuva güçler diye tarif ettiklerimiz Batıdaki benzerleri gibi tavır alıyor, ne de halk kitleleri ve işçi sınıfı, diğer ülkelerde gördüğümüz bir davranış içinde görülüyor. *O nedenle de bu dönemde görülen çeşitli tavır ve tepkilerin hem hedefleri, hem de içerikleri açısından yanıltıcı olduğu söylenebilir.*

"Bize göre, Türkiye toplumunun asıl ve gerçek kimliği 1970-80 dönemindeki kimliğidir. Özellikle 75-80 arasında yaşananlar, —değişik şekillerde de olsa — yeniden yaşanacaktır gibi gözüküyor. Bugün ve 2-3 yıldır başkasının sandalyesinde oturanlar, yarın ve zamanla kendi sandalyesinde oturmak zorundadır. Yavaş yavaş herkes eski yerine dönmektedir. (75-80 derken kastettiğimiz, kapitalizmin Türkiye'ye özgü gelişiminin dayattığı, sınıf mücadelesi ve sınıf mücadelesinin çözücü, çözümleyici, değiştirici etki ve sonuçlarının gelişmelerde **belirleyici** olmasıdır.)

Bu nedenlerle, 80-83 döneminde kitlelerin ve politik odakların tavırları (durgunluk, apolitikleşme, çekimserlik, "**aşırı uç**" olmaktan vazgeçme, "**ılımlı**" görünme, radikalleşmeme, vb.) geçicidir ve *bu döneme has özellikleri genelleştirerek politikalar üretmek yanıltıcı olacaktır.*" (abç)

Gerçekten hoş bir mantık. 6 Kasım'dan bu yana Türkiye'de öncekinden daha değişik bir süreç yaşanıyor. Yavaş yavaş herkes, özellikle 1975-1980 arasındaki eski yerine dönmektedir. Böylece 1980-1983 dönemindeki durgunluk, ılımlılık gibi özelliklerin geçici olduğu ortaya çıkıyor. Öyleyse o geçici özellikleri genelleştirerek politika üretmek yanlış olacak!

Önce insan bir mantık bağı göremiyor. Bu sözler şu anlama geliyor: Faşizm çözülüyor, bu nedenle aman faşizm çözülüyor demeyelim. Ama bir mantığı var. A. Şeref "faşizm çözülüyor" denince, yığınlardan umudu olmayan, Karamanlis gibi devrimci demokrasi şampiyonlarının eliyle birşeylerin olacağı bir ortam anlıyor. Baştan beri de Yunanistan Türkiye farkında bu nedenle ısrar ediyor! Etmesine ediyor ama genel kavramsal düzeyde Yunanistan'da burjuvazinin devrimci bir rol oynadığını düşünerek ediyor:

"*İçine girilen sürecin demokratik bir devlet biçimi ve demokratik bir siyasal hayatla sonuçlanabilmesi, ancak baskı aygıtlarının tamamında büyük kurumsal değişiklikler yapmakla, bu aygıtların işleyiş biçimlerinden çalışma tarzlarına, yerine getirdikleri fonksiyonlara kadar bir dizi köklü değişiklikler yapmakla ve yine bu kurumların ve fonksiyonların yönetim kademelerinde esastan düzenlemeleri başarmakla mümkün olabilir.*

"Öte yandan dünyadaki çeşitli deneyler, demokratikleşme sürecinin, daha önceki rejimin kurumsal çatısından demokratik bir kopma olmadan gerçekleştirilemeyeceğini kanıtlamaktadır. (Yunanistan, Portekiz ve İspanya örneklerini analiz eden Poulantzas, özellikle İspanya deneyinin bunu mutlak biçimde doğruladığını savunmaktadır.)

"Yine Yunanistan, İspanya, Portekiz örneklerinden çıkarılan genel bir sonuç da şudur: '**Devlet kurum ve aygıtlarında demokratikleşme için gerekli olan şekil değişiklikleri bizzat rejimin ve devletin kendisi tarafından gerçekleştirilemez.**'

(...)

"Bu genel çerçeveden ülkemizdeki somutluğa ve güncelliğe dönersek:

"12 Eylül'le birlikte oluşturulan sistem *kendi içinde reform yaparak, ya da bir iç evrim geçirerek burjuva demokrasisine dönüşemez.* Ekonomik iktidarını ve gücünü 12 Eylül tipi bir faşist rejimle koruyabilen Türk burjuvazisi ve egemen ittifakı, daha önceleri DT sayfalarında anlattığımız bir dizi nedenden dolayı bugünkü siyasal sisteme, bu sistemin devlet biçimine ve egemenlik tarzına karşı koyacak ve bu karşı koyuşu burjuva demokrasisine kadar götürecek özellik ve niteliklere sahip değildir. Hayatında liberal olamamış bir egemen sınıf ittifakının *siyasi ve ekonomik liberalizm* için mücadele etmesi, hele devlete ve orduya karşı gelebilmesi mümkün değildir.

(...)

"12 Eylül rejiminin kelimenin *tam anlamıyla burjuva demokrasisine* dönüşebilmesi için ve bunun yukarıda tanımladığımız türden bir demokratikleşme süreci olabilmesi için mutlak gerekli koşullardan birisi, **örgütlü halk hareketinin ve muhalefetinin** varlığıdır.

"Örgütlü bir halk muhalefetinin varlığı, sadece düzen partilerini ve kurumlarını demokratikleşme yönünde adım atmaya zorlaması yönünden değil, ondan da önemlisi, **ülkemizde demokratikleşme sürecinin başarıya ulaşmasının ancak ve ancak süreçte böyle bir halk hareketinin egemenlik kurması ile sağlanabileceği yönünden, esas olarak bu nedenle zorunludur.**

"Ülkemizde sosyalizme ulaşmayı hedefleyen bir halk hareketinin damgasını taşımayan, böyle bir hareketin egemenliği altında gelişmeyen bir sürecin tam bir demokratikleşmeyi sağlaması mümkün değildir." (abç)

Bu uzun alıntıdan A. Şeref'in yalnızca "faşizm çözülüyor mu?" konusunda ne düşündüğünü değil, bütün dünya görüşünü ve sınıfsal konumunu öğreniyoruz.

A. Şeref önce bir "genel doğru" yaratmış: Faşist rejimlerin demokratikleşmesi devletin içinden gerçekleştirilemez. Demokratik kopma gereklidir.

Bu "genel doğru" Türkiye somutunda şu demek oluyor: 12 Eylül rejimi evrimle burjuva demokrasisine dönemez. Ancak devrimle dönebilir.

Sonra "genel doğru"nun çeşitli ülkelerin somut koşullarındaki yansıması ele alınıyor. İspanya, Portekiz ve Yunanistan'da demokrasiye geçiş devrimle olmuş. Oralarda burjuvazinin bir kesimi faşist devlete karşı "savaşmış" ve burjuva demokrasisini getirebilmiş.

Bu düzeyde Türkiye'nin durumu farklı imiş. Hayatında liberal olamamış Türkiye burjuvazisi devlete karşı çıkamaz. Karamanlis'in oynadığı devrimci rolü Demirel oynayamaz.

Bu nedenle halk hareketi gereklidir. Halk hareketi faşist devleti yıkacak ve Yunanistan'da, İspanya'da ve Portekiz'deki *gibi* bir demokrasi getirecektir. Yani burjuva demokrasisi getirecektir!

Bu anlayışla "halk hareketi" düzgün bir burjuva demokrasisi bile getiremez! Nitekim, A. Şeref de sonunda hedefi, "ekonomik ve siyasal liberalizm" olarak belirliyor. Burjuva demokrasisi burjuva liberalizmine budanıyor.

Şeref bu hedefe burjuvazinin ulaşamayacağını söylüyor, ama halk hareketinin önüne kalkıp *aynı hedefi* koyuyor. Faşizme karşı savaşı sanki feodalizme karşı savaşla karıştırıp, onu da liberalizm hedefiyle sınırla, sonra "halk hareketinden" sosyalizme ulaşmayı hedeflemesini bekle! Böyle bir hedef varsa, neden şimdiden dolu dizgin bir demokrasi kavgası yerine Yunanistan'daki demokrasi gibi bir hedef koyuyoruz?

A. Şeref'in sözlerindeki "sosyalizme ulaşmayı hedeflemek" halk hareketiyle "ekonomik ve siyasal liberalizme" ulaşmanın taşıdığı addan başka birşey değildir. Bu da küçük burjuva sosyalizmi denen olgudur.

A. Şeref'in görüşlerini de şöyle özetleyebiliriz:

1. Çözülme demokratikleşme demektir.

2. Faşizm çözülüyor denemez çünkü bu rejim evrim yoluyla çözülemez. Rejimin çözülmesi için devlete karşı güçlerin, Yunanistan, İspanya ve Portekiz'de olduğu gibi zaferi gereklidir.

3. Türkiye'de bu zaferi burjuva kesimler kazanamaz. Aynı İspanya, Portekiz ve Yunanistan'daki bir zaferi ancak halk hareketi kazanabilir.

Görüldüğü gibi A. Şeref Doğan Dinç'le derin bir ideolojik aynılık taşıyor. Ancak A. Şeref'in Doğan Dinç'ten bir taktik farklılığı var: Rejim karşıtı üç parti üzerinde menşeviklerin yaptıkları hesapları yapmıyor. Türkiye'de onlar burjuva demokrasisini nasılsa getiremez, biz getirelim diyor. Menşevikler ise, önce o üç partiyi ilerletme taktiği güdüp, sonra onların yığınlarını kendi yanlarına çekivermeyi amaçlıyorlar.

Doğan Dinç'le A. Şeref hedefte ve dünya görüşünde anlaşıyorlar ama taktiklerde farklılaşıyorlar. Küçük burjuva akımların hem teorik akrabalığını, hem de devrimci-reformcu olanları arasındaki siyasal farklılığı ne güzel de canlandırıyorlar!

Birkaç nokta

Faşizm çözülüyor denince neden demokratikleşme anlaşılıyor? Demokratikleşme anlatılmak istense demokratikleşme denirdi. Yine de çözülmeyle demokratikleşmeyi özdeş sayan ısrarlı bir anlayış var.

Bu anlayış, faşizmin evrim yoluyla, demokratikleşemeyeceğini de iddia ediyor. İlk bakışta "çok devrimci" görünen bu konumdakilere iki soru sormak gerek: Birincisi, siz faşizm ayrı bir devlet biçimidir derken toplumların tarihine de yeni bir toplumsal-ekonomik formasyon mu katıyorsunuz? İkincisi, siz burjuvaziyi enayi mi sanıyorsunuz?

Sorularda hiç abartma yok-

(Devamı 6. sayfada)

Baş tarafı 5. sayfada

tur. Gerçekten faşizm anlayışı o denli garipleşmiş ki, artık faşizm ayrı bir devlet biçimidir sözü ayrı bir devlettir anlamını kazanmış. Faşizmin, *burjuvazinin* ayrı bir devlet biçimi olduğu ve bu sınıfın kendi devletinin biçimini bal gibi de adım adım, evrimci yoldan ve kendiliğinden değiştirebileceği unutulmuş. *Neden faşist diyemiyorlar?* kitabında faşizmin kanatsal özü anlayışına değinmiştik. Artık bu anlayış o denli yaygınlaşmıştır ki faşizm finans-kapitalin de bir kanadının devleti, burjuva demokrasisi ise bu kanat hariç öteki burjuva kesimlerin devleti gibi bir anlam kazanmıştır. Böyle olunca faşizmden burjuva demokrasisine geçmek için "devlete karşı" olan burjuva güçlerin "devrim" yapması söz konusu edilebilmektedir. Kim kimin devletine karşı olacak ki? Adamın kendi devleti, burjuvazi kendi devletine karşı mı olacak?

Burjuvazi tam da kendi devletine karşı olamayacağı için faşizm burjuvazi eliyle demokratikleştirilebilir. Burjuvazinin bunu yapması için hiç de "devrimci" olması gerekmez. Ancak ya artık işlevini görerek gereksizleşmiş, ya da işlevini göremeden yoğun hoşnutsuzluk biriktirerek geçersizleşmiş bir faşizmin yarattığı *"patlama" tehlikesinden* kurtulmak istemesi gerekir. Ana halka toplumdaki bu patlama tehlikesidir. Parmak ayı gösterirken budalalar parmağa bakıp, sonra da burjuvaziyi "devrimci" ilan ediyorlar. Aya baksalar kendi devrimci görevlerini görseler daha iyi olacak!

Toplumda patlama "tehlikesi" ve böyle bir patlamayla burjuva devletin paramparça olma "riski" varsa, devlet biçiminde yığınların hoşuna gidici yönde değişmeler yapmayacak burjuvazi enayi kategorisine girer. Devletini hangi biçim altında parçalanmaktan, yıkılmaktan koruyacaksa *o biçime* yönelir. Bu da duruma göre adım adım ya da toptan olabilir.

Faşizm çözülüyor görüşüne karşı bas bas bağıranlar bile bugün Türkiye'de havanın değiştiğini görüyorlar. Burjuvazi ise çoktan durumun farkındadır. Kıyıdan köşeden birçok "demokratikleşme" önerisi sızıyor. YÖK, basın, iş yasaları değişsin, genel af çıksın diyen *burjuva* köşe yazarları türedi.

Burjuvazinin faşist devlet biçimini olduğu kadar, demokratikleşmedeki nefessizliğini sergilemek de büyük önem kazanıyor. Böyle bir durumda A. Şeref gibi örneğin Yunanistan'daki demokrasinin aynı olan, D.Dinç gibi DYP'nin bile kabul sınırları içinde olabilen bir demokrasi hedefiyle çıkmak burjuvaziye bulunmaz bir olanak açmak demektir.

Toplumda patlayıcı madde birikti. Faşizm çözülüyor. Bu çözülme sürerse ve işçi ve devrimci hareket toparlanamazsa işte o zaman burjuvazi eliyle "demokratikleşme"nin hem de nasıl olabileceği görülür. Ancak işçi sınıfı bu kez bu fırsatı vermeyecektir. Hem de, demokrasi kavgasını burjuva devletin biçim değiştirmesiyle sınırlamayacak, tam tersine devletin burjuva niteliğinin değişmesini gerektiren dolu dizgin demokratik istemlerle kavgaya dalacaktır.

SİYASAL VERİLER

Yerel seçimlerde tutumlar

Serxwebun

"... Bu dönemde halkın örgütlenmesinden bahsetmek bir yana, burjuvazinin farklı fraksiyonlarının bile örgütlenmesinden söz edilememektedir. Bu koşullarda yapılan seçimlerin anlamı ise ortadadır. Kendi savaşım araçlarına sahip olmayan halk için, seçim, en antidemokratik biçimde kendisine dayatılan, merkezi veya mahalli düzeyde adayları onaylamak anlamına gelmektedir.

"... Durum bu kadar açık olmasına rağmen, özellikle oportünist reformist küçük burjuva sol, en demagojik yöntemlerle seçimler üzerine tartışma yürütüp, seçim politikamız ne olmalıdır gibi konular etrafında sayfalarca tahlil yapmaktadır.

"... Sanki halk kendi öz örgütlenmesini olabildiğine geliştirmiş, sanki burjuvaziyi sıkıştırıyor ve yapılacak bir kuruculuk seçimlerinde adayların çoğunu ele geçirecekmiş gibi bir durum varmışcasına tahliller yapmak, ya bilinçli bir ihanet ya da en ucube düşüncelerin fikir diye piyasaya sürülmesidir.

"PKK, seçim değil devrim şiarını atarken muğlak bir şey mi söylemiştir." (*Serxwebun*, sayı 27, s.12-13)

FKBDC

"Danışma Meclisi denilen kuklalar topluluğunun oluşturulmasından, son 6 Kasım "seçim" aldatmacasına kadar atılan tüm adımlar, son 'yerel seçim'ler de dahil, faşizmin sistemleştirilmesinin, en ücra köşelere kadar yaygınlaştırılmasının adımlarıdır.

"Bu nedenle halk demokrasisi hedefini bulanıklaştıran ve onları burjuva muhalefetin kuyruğuna takmak isteyen her türlü reformist, teslimiyetçi eğilime karşı mücadele vermek ve tek kurtuluş yolunun kendi demokratik iktidarlarında olduğu, mücadelenin bu hedefe yönelmesi gerektiği halka anlatılmalı, burjuva partilerine oy verme anlayışı mahkum edilmelidir.

"Cuntayı ve onun yürüttüğü seçim oyununu teşhir edelim. Seçimleri, kitlelere gitmede, onları örgütlemede, cuntayı teşhir, uşaklarını tecrit aracı haline getirelim." (FKBDC imzalı bildiriden)

TİP

"... Bu seçim oyununu, 6 Kasım'da olduğu gibi cuntaya pahalıya ödetmek gene de mümkün. Bu seçimlerin, 6 Kasım'a göre, az bir avantajı daha var üstelik. O gün seçimlere katılmayan üç parti daha var bu seçimlerde.

"... Bu seçimlerde parlamento dışı muhalefeti temsil etme durumunda olan üç partiye ve adaylarına, bu muhalefetin onların görüş ve kimliklerini çok aşan bir kapsam ve ağırlıkta olduğunu göstermek, görecekleri her desteğin, alacakları her oyun, öncelikle tutarlı demokrat çizgi adına verildiğini, bu çizgi geliştirilip derinleştirildiği takdirde ancak, hak edilmiş olup sürdürülebileceğini kanıtlamak durumundayız da, kitlelerin beklenti ve istemlerinin onların cılız, yüreksiz muhalefetinin verebileceklerinden çok daha ileride ve kesin olduğunu anlayabilmeleri için. Hissettirilecek bu kitle ağırlığı ile ya cuntaya karşı daha açık ve çok daha tutarlı bir vaziyet almaya doğru itilirler, ya da ürkerler, cunta, dış ve iç egemen güçlerle uzlaşmacı nitelikleri, sözde demokratik istemlerinin aslı olmadığı apaçık ortaya çıkar.

"... Üçü arasında, demokratik istemler açısından en fazla beklentiye yol açan 'sol'daki SODEP'in seçimlerden sonra belirttiğimiz iki yönden hangisine yöneleceğini zaman ve olaylar gösterecektir." (*Çark Başak*, sayı 24, s.2)

Emeğin Sesi

"Yerel seçimlerin cuntanın 'demokrasi' oyununun bir parçası olduğunu yinelemeye gerek yok. Bu seçimler de halka hiçbir yenilik getirmeyecektir. Çünkü belediye, muhtarlık vb. yerlerde cuntanın atanmış adamlarının yerini alacak olan bu sözde seçilmiş kişiler, kendi insiyatifleriyle halk yararına hiçbir şey yapmayacak, yapamayacaklar. Seçime aday olarak sızabilmiş birkaç demokratın seçildiğini düşünsek bile, bu böyle olacaktır.

"... Bulunduğumuz ülkelerde teşhir faaliyetlerini sürdürmeliyiz." (*Emeğin Sesi*, sayı 72, s.11)

Kitle

"... Bağımsız veya SODEP listelerinde yer alan, mahalli olarak tanınmış yurtsever, ilerici, demokrat belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri dışında protesto oyu kullanılması gerektiğini ifade ettik. Özellikle, Türkiye çapında bir kıyaslama imkanı sağlayacağı için de, il genel meclisi seçimlerinde adayların niteliklerine bakılmaksızın seçimlerin — boş oy vererek veya sandık başına gitmeyerek — protesto edilmesinin, işçi sınıfının bağımsız hattının bir gereği olduğu kadar demokrasi mücadelesinin de sağlıklı bir çizgiye kavuşturulması için şart olduğunu vurguladık.

"... Metazori kabul ettirilmiş 'anayasa'nın değiştirilip, demokratik bir anayasa getirileceği, demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldıran mevcut kanuni mevzuatın şu, şu, şu somut belirlemeler doğrultusunda değiştirileceği, siyasi mahkumların salıverileceği, işkencecilerin cezalandırılacağı, devlet mekanizmasının demokrasi düşmanlarından arındırılacağı vb. savunulmadıkça ... bir partinin desteklenmesi *ilkesel* olarak söz konusu olamaz, olmamıştır." (*Kitle*, sayı 269, s.1-3)

Partizan

"25 Mart yerel seçimlerinde... faşist cunta yine işbaşında kalacak, baskı, zulüm, işkence tüm şiddetiyle sürecek, sömürü ve talan azalmayacak, artacaktır. Başta faşist cunta olmak üzere hakim sınıfların tüm kesimleri, halka, emekçilere karşı olan birliklerini sürdürecekler dir. Şu veya bu partinin kazanması, bu durumu değiştirmeyecektir.

"... Ham hayallerle kötüler içinden iyisini arama yerine, devrime yönelelim.

"... Sınıf bilinçli proletarya, 25 Mart seçimlerine katılan halk düşmanı, faşist partilerden hiçbirini desteklemeyecek, halkın onlara oy vermesi için çağrıda bulunmayacaktır.

"... Sınıf bilinçli proletarya, 25 Mart yerel seçimlerinde devrimci-demokrat bağımsız adayları destekleyecektir." (*İşçi Köylü Kurtuluşu, sayı 54, s.2-3*)

Menşevikler

"... Mart ayında yapılan yerel seçimlerde faşist rejime darbe indirmek ve Evren Özal ikilisinin her açıdan tehlikeli politikalarını uygulayamaz duruma getirmek, ... olanaklıdır. Söz konusu olan normal bir seçim değildir. Şu ya da bu partinin bu seçimleri kazanmasıyla birşey değişecek değildir. Halk şu ya da bu partiye oy atmakla yazgısını değiştiremez.

"... Silah zoruyla hükümet edenlerin sandık sonuçlarına boyun eğeceğini kimse beklememelidir." (*TKP'nin Sesi*, 21 Şubat 1984, H. Kutlu'nun okuduğu plenum raporu)

"Komünistler, yerel seçimlerde belediyelerin ve muhtarlıkların generallere bağlı emekli subaylardan, rüşvetçi ve yiyicilerden temizlenmesini amaçlamalı ve oylarını anti-faşist, barış ve demokrasi yanlısı bağımsız ya da partili adaylara vermelidirler." (agy)

"Yerel seçimlerde aday olacak ilericiler, yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesi, devletin, vali ve kaymakamların yerel yönetim üzerindeki baskısının kaldırılması, bölgenin sanayileşmesi, işsizliğe karşı devletin bölgede somut önlemler alması kooperatiflerin desteklenmesi, silahlanma harcamalarının azaltılmasıyla konut, kanalizasyon sorunlarının çözümlenmesi, bölgenin nükleer silahsız, Amerikan üs ve askerlerinden arındırılmış bölge olması vb. gibi istemleri seçim platformundan savunmalıdırlar. Halk, yerel seçimlerde böylesi istemleri yalnız savunmakla kalmayan, bu istemlerin gerçekleştirilmesinde halka birlikte çalışacağı, bölgeyle ilgili her kararı halka danışarak alacağı konusunda söz verecek adayları desteklemelidirler." (agy)

"TKP, 6 Kasım seçimlerinde ANAP'a, MDP'ye, HP'ye oy vermek zorunda kalan yurttaşlarımızı şimdi bu partilere oy vermemeye, yerel seçimlerde oylarını üç muhalefet partisinden birine vermeye çağırdı.

"... TKP yerel seçimlerde hükümete karşı çıkan partili ya da bağımsız, barıştan, demokrasiden yana adayları destekliyor." (*TKP'nin Sesi*, 21 Mart 1984)

İşçi gençlik arasında örgütlenmeyi hızlandıralım

Lenin'in "gençlik, özellikle işçi gençlik mücadelenin sonucunu belirleyecektir" sözleri, gençliğin devrim savaşına kazanılması ve örgütlenmesinin önemini anlatmaya yeterlidir.

Gençlik içinde çalışırken dikkat etmemiz gereken bazı noktaları şöyle sıralayabiliriz:

Gençliği kazanabilmek için önce kendi ideolojik çalışmamızı aksatmadan sürdürmeliyiz ki, karşılaşılan her somut soruna doyurucu yanıtlar verebilelim. Somut sorunları dikkate alan bir ideolojik çalışma gençliğe de doğru bir eğitim vermenin anahtarıdır.

Gençlik içinde çalışırken de komünistler, toptancı, global siyaset yerine yerel, somut sorunlara eğilen, onları dikkate alan bir çalışma yürütmeli, yerel güncel siyaset de yapmalıdırlar. Yürükoğlu yoldaşımız şöyle diyordu:

> "Çoğu yoldaşımız global siyaset yapıyor. Türkiye'de devrimden konuşuyor, dünyada devrimden konuşuyor, bölgesinin insanının sorunundan konuşmuyor. Yerel siyaset yapılmıyor" (*İşçinin Sesi*, sayı:244, s.14)

Gençlerle sağlam bağlar kurmanın yolu, geniş anlamıyla yerel yani güncel somut sorunlara dayanan siyaset yapmaktır. Gençlerin psikolojisini dikkate alarak somut sorunlarını çözmeye çalışmaktır.

Bunları yaparken bu kez yerel siyaseti mutlaklaştırmak da kuşkusuz başka bir yanlışa düşmek olur. Yürükoğlu yoldaşımızın yukarıdaki sözlerini hatırlarken şu sözlerini de unutmamak gerekir:

> "Siyasal çalışmayı yalnızca yerel siyaset düzeyinde tutmak sendikal siyaseti devrimci siyaset yerine geçirmek olur, kapitalist düzenin istediğinin ta kendisidir." *(agy)*

Ne global, ne de yerel siyaseti mutlaklaştırmadan alınacak tek doğru tutum "yerel çalışmaya hakkı olan önemi vermek ve bu çalışmayı devrim savaşına bağlamaktır". *(agy)*

Gençlik içinde merkez organımızı düzenli olarak satmak görüşlerimizi yaymak da hiç aksatılmadan yürütülmesi gerekli olan görevlerimizden birisidir.

Yapacağımız eylemlerle, disiplinli çalışmamızla, Leninizmi iyi kavrayarak, yerel-somut siyasete daha çok eğilerek gençliğin sempatisini kazanabilir ve onları devrim savaşına katabiliriz.

Selim İleri, Norveç

İŞÇİNİN SESİ

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbin!

ÇEK-AL

Tanklarla gelen devrimle gitmelidir!
Yıl: 10, Sayı: 257, 30 Nisan 1984

Yabancı işçiler sorunu

Seyit Havran, Kemal K. Açıkalın

Giriş

Manşetlerden hiç inmiyor: "Alman neo-naziler Türk kahvesine saldırdı", "Alman sapık üç Türk çocuğunu boğdu", "Türken Raus!". Yabancı düşmanlığı. Burjuva gazeteleri, hatta yalnızca onlar da değil, hep yabancı düşmanlığını, kendileri yabancı düşmanlığı, şövenizm yaparak veriyorlar. Ancak böyle yapabilmeleri bile bir gerçeği gösteriyor. Yabancı düşmanlığı Avrupa'da yaşayan milyonlarca yabancı emekçi için çok gerçek, çok canlı bir olgudur. Burada örneklemeye hiç gerek yoktur.

Bu olgunun kökünü psikolojik temellerde aramak anlamsız olur. *Yabancı düşmanlığının toplumsal-ekonomik temeli, işçiler arasında rekabettir.*

Şimdi bunu daha yakından görelim. Bunun için kapitalizmde yabancı işçi göçünden başlamak gerekiyor.

I. Kapitalizmde işçi göçleri ve yabancı düşmanlığının ekonomik-toplumsal temeli

Kapitalist gelişme, geri kalmış ülkelerde, özellikle tarımın geleneksel yapısını çözdükçe, yüzbinleri topraktan, yerinden söküyor, göreceli yüksek ücret vaat eden uzak topraklara sürüyor. İşsizlikten, sefaletten kaçan bu yığının "yeni bir ülke, yeni topraklar arayışıyla denizleri aşmasından başka alternatifi yoktur. Burada sözünü ettiğim altın manisiyle bağlı göç değildir, toprak sahipliğinin, çiftliklerin (az ellerde) yoğunlaşmasının, tarımda makinalaşmanın ve modern tarım sisteminin büyük ölçekli uygulanmasının yol açtığı zorunlu göçtür." (K. Marks, "Zorunlu Göç, Kossuth ve Mazzini", *Marks-Engels Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.1, s.530)

Eski çağlarda da zorunlu göç vardı. Marks bu tip göçlerle kapitalizmdeki göç arasındaki farkı şöyle anlatıyor:

"Eski çağ devletlerinde, Yunanistan ve Roma'da, dönem dönem sömürgeler kurma biçimini alan zorunlu göç, toplum yapısında düzenli bir halka oluşturmaktaydı. Bu devletlerin bütün düzeni, nüfusun belli bir sayıyla sınırlanması üstüne kuruluydu. Bu sayı aşılacak olsa, antik uygarlığın tüm koşulu tehlikeye girerdi. Ama neden böyleydi? Çünkü bilimin maddi üretime uygulanması onlar için tümüyle bir sırdı. Uygar kalabilmek için sayıca az kalmak zorundaydılar. Aksi halde, özgür yurttaşı köleye dönüştüren ağır bedensel işe boyun eğmek zorunda kalırlardı. Üretici gücün eksikliği, yurttaşlık hakkını zedelenmemesi gereken belli bir nüfus oranına bağımlı kılıyordu. Tek çözüm zorunlu göçtü.

"Barbarları Asya'nın yaylalarından sürüp, Eski Dünya'yı istila etmeye iten, yine nüfusun üretim güçleri üstündeki bu baskısıydı. Aynı etki orada da işledi, ancak değişik bir biçimle. Onlar barbar kalabilmek için sayıca az kalmak zorundaydı.

"Oysa modern zorunlu göçte, tam tersi bir durum söz konusudur. Burada artık nüfusu yaratan üretici güçlerin eksikliği değildir. Nüfusun azaltılmasını zorlayan, artık nüfusu kıtlık ya da göç yoluyla dışarıya süren, *üretici güçteki artıştır.* Üretici güce nüfusun baskısı değil, nüfusa üretici gücün baskısı söz konusudur." (Marks, agy, c.11, s.530-32)

Lenin de kapitalizmde göçün mekanizmasını ve anlamını şöyle anlatıyor:

"Kapitalizm ulusların göçü olgusunda özel bir biçime yol açmıştır. Hızla gelişen endüstriyel ülkeler, büyük ölçekli makina kullanarak ve geri ülkeleri dünya pazarından sürerek, ücretleri ortalama ücretin üstüne çıkarırlar ve böylece geri ülkelerden işçi çekerler.

"Yüzbinlerce işçi böylece yüzbinlerce fersah yol kateder. İleri kapitalizm onları zorla yörüngesine çeker, yaşadıkları ücra köşelerden söküp dünya-tarihsel harekete katar ve güçlü, birleşik, uluslararası fabrika sahipleri sınıfıyla yüzyüze getirir.

"İnsanları öz yurtlarını terketmeye yalnızca aşırı yoksulluğun zorladığına, kapitalistlerin göçmen işçileri en utanmazca sömürdüklerine hiç kuşku yoktur. Fakat ancak gericiler ulusların bu modern göçünün *ilerici* anlamına gözlerini kapayabilirler. Kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluş, kapitalizmin daha da gelişmesi ve bu temelde yürüyen sınıf savaşımı olmaksızın olanaksızdır. Kapitalizm *tüm* dünya emekçi yığınlarını tam da bu savaşıma çekmekte, yerel yaşamın küflü, kokuşmuş alışkanlıklarını kırmakta, ulusal sınırları ve önyargıları kırmakta, tüm ülkelerden işçileri Amerika, Almanya vb. yerlerde dev fabrikalarda, madenlerde birleştirmektedir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.19, s.154)

Lenin'in altını çizerek vurguladığı bir yargı var: Kapitalizmdeki bu göç *ilerici* birşeydir. İlericiliği, yol açtığı olumlu nesnel sonuçları sıraladığımızda hemen görülüyor: Ulusal farklılıklar, önyargılar kırılıyor, uluslararası işçi sınıfı olgusu biçimleniyor...

Göç ilerici birşeydir, tarihin yönü bu tarafadır, ama bu, dirençle karşılaşmadığı anlamına gelmez. Kapitalizmin işleyişi içinde göç olumlu nesnel sonuçların yanısıra, yine nesnel fakat olumsuz bir direnç de yaratmaktadır. İşte bu direnç, yabancı düşmanlığı olarak yansır.

Üstelik bunun çok nesnel bir mekanizması da vardır: İşçiler arasında rekabet. Her koşulda, en düşük ücretle çalışmaya hazır göçmen işçiler, yerli işçiyle emek pazarında rekabet ederek ücretleri, maddi ve moral yaşam düzeyini düşürürler.

Engels, *İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu* yapıtında İrlandalı göçmen işçilerin İngiliz işçi sınıfının durumuna etkisini açıkça yazıyor:

"Hâlâ belli ölçüde uygar olan İngilizin, İrlandalıya oranla daha çok (maddi konfor —*İ.S.)* gereksinimi vardır. İrlandalı çullar içinde gezer, patatesle beslenir ve domuz ahırında yatar. Ama bu İrlandalının İngilizle rekabet etmesine ve ücretleri giderek düşürmesine, aynı zamanda İngilizin uygarlık düzeyini de İrlandalınınkine doğru aşağı çekmesine engel değildir." (Engels, *Marks-Engels Toplu Yapıtlar*, c.4, s.376-377)

"İngiliz işçisinin boğuşmak zorunda olduğu işte böyle bir rakip vardır. Öyle bir rakip ki, uygar bir ülkede olası en alt düzeydedir ve tam da bu nedenle herkesten az ücrete gereksinimi vardır. Carlyle'ın dediği gibi bunun tek sonucu, İrlandalının rekabet ettiği her işkolunda İngiliz işçisinin ücretlerinin daha daha aşağıya zorlanmasıdır. Ve böyle işkolları çoktur." (Engels, agy, c.4, s.392)

Bu rekabet sonucunda ücretleri, maddi ve moral yaşam düzeyi düşmeye zorlanan, bilinci geri yerli işçide, göçmen işçiye karşı düşmanlık belirecektir. Marks'tan okuyalım:

"İrlanda kendi (emek) fazlasını sürekli İngiliz emek pazarına sunmakta ve böylece ücretleri düşmeye zorlamakta, İngiliz işçisinin moral ve maddi durumunu düşürmektedir.

"*Ve de en önemlisi!* Bugün İngiltere'nin her endüstri ve ticaret merkezi *iki düşman kampa* bölünmüş bir işçi sınıfına sahiptir: *İngiliz* proleterleri ve *İrlanda* proleterleri. Sıradan İngiliz işçisi, yaşam düzeyini düşüren bir rakip olarak İrlandalı işçiden *nefret* eder. İrlandalı işçiye göre kendisini egemen ulusun bir üyesi olarak görür ve böylece kendisini, kendi ülkesinin asilzadelerinin ve kapitalistlerinin İrlanda'ya karşı bir aleti durumuna sokar. Böylelikle onların kendi üstündeki egemenliklerini güçlendirir. (İngiliz işçisi) İrlandalı işçiye karşı beslediği dinsel, toplumsal ve ulusal önyargılara pek bağlıdır. Ona karşı tutumu, ABD'nin eski köleci eyaletlerinde yoksul beyazların zencilere karşı tutumuyla aşağı yukarı aynıdır. İrlandalı ise ona bunu faiziyle geri öder. O da İngiliz işçisinde İrlanda'daki İngiliz egemenliğinin hem işbirlikçisini, hem de sersem aletini görür.

"Bu çelişki, basın, vaaz kürsüsü, karikatür dergileri, kısacası egemen sınıfın elindeki her olanakla yapay bir biçimde canlı tutulur. Bu çelişki, tüm örgütlülüğüne rağmen İngiliz işçi sınıfının iktidarsızlığının sırrıdır. Kapitalist sınıfın iktidarını sürdürmesinin altında yatan sırdır. Ve de o sınıf bunun çok iyi farkındadır." (Marks'tan aktaran Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.39, s.655-656)

Bu canalıcı sözlere tekrar tekrar döneceğiz. Ama şimdi sorunun bir yönünü daha Engels'den bir alıntıyla tamamlayalım.

"Yarı-vahşi yetiştirilişinden sonra tümüyle uygar bir ortama giren İrlandalı kendisiyle çelişkiye düşer. Bu durum onu, herşeyi yaptıracak sürekli bir huzursuzluğa, için için sürekli yanan bir kine boğar." (Engels, *"Londra'dan Mektuplar", Marks-Engels Toplu Yapıtlar*, c.3, s.390)

Bu çelişki, göçmen işçinin geçmişiyle bugünü arasındaki uçurum, günümüzde geçerliliğini koruyan, onda göçtüğü ülke ve insanına karşı hayranlıkla karışık bir nefret uyandıran önemli bir etkendir.

Yabancı düşmanlığının kökünde işçiler arasında rekabet yattığını böylece gördük. Şimdi bunu azıtan ya da azaltan çelişkili süreçlere, yabancı düşmanlığının kök saldığı sınıfsal tabana daha yakından bakalım.

Göçmen işçinin yarattığı rekabetin ücretleri, maddi ve moral yaşam düzeyini düşürmesinin bir de olumlu yüzü vardır:

"(İrlandalı işçi göçü) bir yandan gördüğümüz gibi İngiliz işçilerinin düzeyini düşürmüş, uygarlıktan koparmış ve durumlarını ağırlaştırmıştır. Ama öte yandan, böylelikle işçiler ile burjuvazi arasındaki uçurumu da derinleştirmiş, yaklaşmakta olan krizi hızlandırmıştır." (Engels, *İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu* agy, c.4, s.419)

Proletarya ile burjuvazi arasındaki uçurumun açılması, krizin derinleşmesi iyi birşeydir. Ancak emperyalizm olgusuyla birlikte, buna ters yönde çalışan bir süreç daha ortaya çıkar:

"Burada anlattığım olgularla bağlı olarak emperyalist emperyalizmin özelliklerinden birisi de emperyalist ülkelerden göçteki azalma ve bu ülkelere, daha az ücret ödenen geri ülkelerden göçteki artıştır. (...) Amerika Birleşik Devletleri'nde, Doğu ve Güney Avrupa'dan gelen göçmenler en düşük ücretli işlerde çalışırken, Amerikan işçileri, ustabaşılar ya da daha iyi ücretli işçiler içindeki en büyük oranı oluştururlar. *Emperyalizmin işçiler arasında da ayrıcalıklı kesimler oluşturma eğilimi vardır."* (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.22, s.282-283)

Lenin'in kapitalizmin dünya çapında emperyalist aşamaya yükseldiği dönemde genellediği bu sonucu, Marks ve Engels zamanının en ileri kapitalist ülkesi olan İngiltere'de gözlemişlerdi. Marks İngiltere'de "burjuvalaşan işçilerden" sözederken, yukarıda okuduğumuz alıntıda, "İngiliz işçisi İrlandalı karşısında kendisini egemen ulusun bir üyesi olarak görür" derken bunu anlatıyordu. Engels göç sonucu işçilerin iki guruba, hatta göçmenlerin de alt guruplara bölünmesini Amerika'da işçi hareketinin gelişmesinin önündeki başlıca engellerden biri sayıyor. (Engels'den aktaran Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.39, s.622)

İşte emperyalizmin işçi sınıfı içinde ayrıcalıklı kesimleri yaratma eğilimi, yabancı düşmanlığının köklerinin sürekli beslendiği münbit bir topraktır.

Zincirlerinden başka bir sürü şey, en başta ayrıcalıklı konumunu yitirme tehlikesi içinde olan bu kesim, burjuvazinin her olanakla körüklediği yabancı düşmanlığına en açık kesimdir. Yaşayış biçimiyle, değer yargılarıyla, tüm psikolojisiyle kendisini saran küçük burjuvaziye en yakın, ondan en fazla etkilenen kesimdir. Yabancı düşmanlığının, yabancı işçinin rekabetinden doğrudan etkilenen niteliksiz yerli işçilerden daha fazla bu göreceli iyi konumlu kesimlerde ve küçük burjuvazi içinde en aşırı biçimlerini alması, bu yüzden hiç şaşırtıcı değildir.

Buraya dek söylediklerimizi özetlersek, geneliyle ilerici bir eğilim olan kapitalizmdeki işçi göçünün nesnel, olumlu-olumsuz sonuçları vardır. Bir yandan ulusal farkları, sınırları törpülerken, uzun dönemde önyargıları kırarken, bir yandan da işçiler arasında

rekabet nedeniyle yabancı düşmanlığı doğar. Göçmen işçinin rekabeti bir yandan yerli işçi sınıfının ücretlerini, maddi ve moral yaşam düzeyini aşağıya çekerken, böylece burjuvazi ile proletarya arasındaki uçurumu açarken, emperyalizmin işçi sınıfı içinde ayrıcalıklı kesimler yaratma eğilimi yerli ile yabancı işçiler arasında da bir farkın en azından korunmasını getirir, yabancı düşmanlığının beslendiği bir toplumsal taban yaratır.

İşte bu nesnel süreçlerden iki sınıfın kalkışı farklı olmak zorundadır.

Burjuvazi elindeki her olanakla olumsuzu, yani yabancı düşmanlığını körükleyerek işçilerin bölünmüşlüğünü, dolayısıyla kendi erkini sürdürmek için çalışır.

Devrimci proletarya ise tarihin istediği yönde, olumluyu hızlandırmak için sınıf savaşını yükselterek, tüm uluslardan işçilerin en yakın birliği için savaşır.

II. Emperyalist ülke ve yabancı düşmanlığı

Birinci bölümde yabancı düşmanlığının ekonomik-toplumsal temelini gördük. Toplum düzeyinde ele aldık. Bir de sık sık emperyalist *devletle* bağlı olarak "ırkçı yabancılar siyaseti", "yabancı düşmanı uygulamalar" gibi laflar duyarız. Bunların ajitasyonda anlatım kolaylığı açısından belli bir anlamı olabilir. Ama tek başına bizce *yanlış, hedef şaşırtıcı* ve *bilimsel olmayan* nitelemelerdir.

Devletler siyasetlerini bazı soyut duygulara göre değil, kapitalizmin genel çıkarları doğrultusunda o günkü gereksinimlerine yanıt verecek biçimde çizerler. Bu siyaset görünüşte "yabancı dostu" da olabilir, günü gelir yabancı işçilere karşı ağır bir saldırı biçimini de alabilir. Biçimsel olarak nasıl olursa olsun özü "yabancı düşmanlığı" ya da "dostluğu" değil, düpedüz *işçi düşmanlığıdır.*

Emperyalist ülke burjuvazisi kollarını açarak yabancı işçi getirttiği dönemde de işçi düşmanıdır, onları en utanmazca sömürmek için getirmektedir, yeni gereksinimlerin ortaya çıktığı bunalım dönemlerinde yabancıları kapı dışarı ederken de aynı derecede işçi düşmanıdır. Burjuvazinin yabancılar siyasetinin de altında kapitalizmin yalın, duygusuz, basit gereksinimleri yatar. Saldırının yabancı işçilere yönelmesi, onların sınıfın en zayıf, en örgütsüz ve toplum düzeyinde varolan yabancı düşmanlığı nedeniyle en az sınıf dayanışması gören kesimi olmasındandır.

Bu yüzden çeşitli Avrupa ülkelerinin bugün uyguladığı siyasetleri yalnızca "ırkçılık", "yabancı düşmanlığı" gibi toplumsal düzeyde anlamı olan kavramlarla açıklamak, saldırının *sınıf özünü* gizler. Özünde milliyetçi bir bakış açısıdır. Ve de bu siyasetlere karşı alınacak tavırda da sınıf dayanışmasını dıştalar.

Bunları daha iyi anlamak için kaba hatlarıyla devletlerin yabancılar siyasetine temel oluşturan kapitalist ekonomik süreçlere kısaca bakalım:

Endüstri yedek ordusu ve göçmen işçiler

Bilindiği gibi kapitalizm her zaman "endüstri yedek ordusu" dediğimiz bir göreli artık nüfusa gereksinim duyar ve üretir. Bu işsizler ordusudur.

Endüstri ordusunun ikili bir işlevi vardır. Birincisi, hazır kullanılabilir bir işgücü oluşturur. Genişleme donemlerinde bu yedek, endüstriyel üretime çekilir, bunalım dönemlerinde yine sokağa atılır. İkinci işlevi, ücretleri denetim altında tutan bir rekabet yaratmasıdır. Çalışan işçi her zaman işini yitirmek, bu ordunun saflarına katılmak tehdidiyle karşı karşıyadır. Ama kapitalist, onun yerini yedekler ordusundan istediği gibi doldurabilir. Bu ordunun her öğesi çalışan işçi için potansiyel rakiptir. Büyük bir yedekler ordusu, işçilerin daha yuksek ücret, daha iyı çalışma koşulları istemlerini denetim altında tutacaktır. Marks, "işçi ücretleri tamamen endüstri yedek ordusunun genişlemesi ve büzülmesiyle düzenlenir" dıyor. (Marks, *Kapital,* İng. basım, c.1, s.666)

Bu nasıl işler?

Kapitalizmde her meta gibi işgücünün de değeri arz-talep yasalarından geçerek fiyatını bulur. İşgücü talebi işgücü pazarındaki arzı aşarsa, az bulunan bir değer olacağından işgücünün fiyatı artar. Tersi durumda, yani işgücü arzı fazla, bunu kullanmaya talep azsa, işgücüne ödenecek ücret de düşer.

Hızlı ekonomik genişleme donemlerinde işgücüne gereksınim artar. Bu işleri dolduracak sayıda hazır kullanılabilir bir yığın yoksa, işçinin birim ücreti istihdamda artış olmadan yükselir. Oysa elde sınırsız bir yedek varsa, yani arz yüksekse, işgücüne talebin de artması ücretlerde bir artışa yol açmadan istihdamda artış getirir.

Talebin düştüğü bunalım dönemlerinde, kalabalık bir yedekler ordusu (arz yüksek) ücretlerin üstünde iyice baskı yaratır. Boş işler üstünde artan rekabet ücretlerin düşük tutulmasına, koşulların ağırlaştırılmasına neden olur Buradan elde ettiği artık-değer kapitalistin cebine kâr olarak girer.

Açıktır kı, yabancı işçiler yedekler ordusunun bu iki işlevini çok güzel görürler. Genişleme dönemlerinde istendiğince kullanılabilecek, üstelik *ucuz* işgücü kaynağı oluşturan, yedekler ordusu ücret artışlarını önleyecek bir nicelikte tutulur. Yarattıkları rekabetle, işçi sınıfının çalışan kesimlerinın ıstemlerini denetim altında tutmaya yararlar.

Avrupa'da göçmen işçi alımının geçmişi bunu tümüyle doğrulamaktadır. Tabloda yedekler ordusunun azalması ile yabancı işçi alımı arasındaki bağ açıkça görülmektedir.

YAPIM ENDÜSTRİSINDE İŞSİZLİK VE YABANCI IŞÇİ SAYISI

Yıllar	İşsiz sayısı	Yabancı işçi sayısı
1950	1.580 000	
1954	1.221.000	72.906
1959	476.000	160.829
1964	169.000	932.932
1969	179.000	1.372.059
1974	582.000	2.331.173
1977	1.030.000	1.888.585

(Kaynak Meral Yılmaz, "Federal Almanya'da Yabancı İşçiler Sorunu", *İşçinın Sesi,* sayı:226, s.12)

Gerçekten de 1950 ortaları Almanya'da savaş sonrası hızlı endüstriyel genişleme yıllarıdır. Bu tarihlerden başlayarak önce İtalya, İspanya gibi ülkelerden, daha sonra Türkiye'den çok sayıda göçmen işçi getirtildi.

1961'de Almanya ile Türkiye arasında işçi alımı konusunda bağlanan anlaşmada göçmen işçilerin statüsü "misafir işçi" (gastarbeiter) olarak belirlenmekteydi. Bu kibar deyimin altında yatan anlam şuydu: Bunların hiçbir toplumsal-siyasal hakları yoktu. Gelen işçiye 5-10 yıl oturma izni verılecek, bu sürenin sonunda geri dönmeye özendirilecektı, yerine aynı koşullarla yeni işçi alınacaktı. Böylece toplam göçmen işçi nüfusu üç aşağı beş yukarı aynı kalırken, sürekli bir değişim olduğu için, gelenler çok fazla bir hak iddia edemeden geri döneceklerdi. Hatta kısa süreli gelecekleri için ailelerini de getirmeleri beklenmıyordu. Bu siyasetin resmi adı "rotasyon"du.

Ancak evdekı hesap çarşıya tam uymadı. Gelenlerin küçümsenmeyecek bir bölümünün hiç de geri dönmeye niyeti yoktu, ya da kalacağı süre 5-10 yılı çok aşıyordu. Bu süre içinde memleketten eşler, çocuklar getirtildi. Almanya'da doğup büyüyen ikinci, hatta üçüncü bir kuşak ortaya çıktı.

Bu arada uluslararası kapitalist ekonominin yapısında değişiklikler oldu. Tekeller giderek kendi ülkelerinde yatırım yapmamaya, fabrikalarını alıp ucuz emeğin ülkesine taşımaya başladılar. 1970'lerin başında tüm emperyalist *ülkeleri* saran ağır bunalım, Almanya'da yabancılar siyasetinde de değişiklik getirdi. 1973'de yeni işçi alımı tümüyle durduruldu. Yalnızca ailelerin birleştirilmesi amacıyla oturma izni verilmeye başlandı Oturma izni bitip işsiz kalan yabancıların 12 aylık bir süreden sonra oturma izinleri yenilenmemeye başlandı. Sınırdışı edilme olayları arttı. Son 10 yıldır toplam göçmen işçi nüfusu beş aşağı beş yukarı aynı kalmış, hatta son yıllarda düşmeye başlamıştır.

Bugünkü CDU-CSU-FDP hükümetiyle birlikte yeni bir yabancılar siyaseti gündemdedir. Bunun ilkesi artık açıkça toplam yabancı nüfusunu azaltmak, bu amaçla "geri dönüşe özendirmek"tir.

Bu siyasetin neden gündeme geldiğini yukarıda anlattıklarımız ışığında anlayabiliriz. Krız donemlerinde endüstri yedek ordusu sokağa atılır demiştik. Ancak yedekler ordusunun da "toplumsal açıdan kabul edilebilir" bir nicelik sınırı vardır. Belli bir sayının üstünde işsizlik, ücretlerı duşük tutmaya yarasa da, çeşitli toplumsal siyasal sorunları kızıştıracağından tersi etki de yapabilir. Aynı etki, yani ücret istemlerini gemleme, daha küçük boyutlarda bir yedekler ordusuyla da elde edilebilir. Bugün Almanya'da 2.5 milyon civarındaki işsiz sayısı, "toplumsal olarak kabul edilebilir" sınırın üstündedir. Üstelik Alman işçileri arasında yüzde 7.5 olan işsizlik oranı, Türkiyeli işçiler arasında yüzde 15'tir. Toplam Türkıyeli işsiz 120.000 kadardır. Bunlar yedekler ordusunu fazla şişiren, Almanya gibi bir "refah devleti"nde işsizlik parası vb. olarak devlete (burjuvaziye) yük olan bir "safradır". Alman işsiz nüfusunu sınırdışı etmek olanaklı değildir, ama yabancı işçileri atmak çok kolaydır.

Kapitalizmin bu denli basit, cerrah neşterı gibi soğuk bir mantığı vardır. Bunun "ırkçılıkla" falan ilgisi yoktur. Bu arada önemli bir noktaya dikkat çekelim. En kaba hatlarıyla çizdiğimiz bu politikayı, yani toplam yabancı nüfusu azaltma politikasını, Almanya'da *tüm* burjuva partileri savunmaktadır. Ünlü "Türk dostu"(!) Federal Almanya Yabancılar Komisyonu sözcüsü Bayan Funcke'nin raporundan aynen aktaralım

"*CDU* (Hristiyan Demokrat iktidar partisi): Yabancıların sosyal açıdan Alman toplumuna intibakı. *Yabancı sayısının artmaması.* Yabancı çocukların Alman okul sistemine intibakı. Yabancılar Kanunu'nun tüm eyaletlerde aynı şekilde uygulanması. Ailelerin birleşmesinin sınırlandırılması. *Gerı donüşlerin teşvik edilmesi.*

"*CSU* (Bavyera Hristiyan Sosyal Birliği, hükumet ortağı): 1982 yılında aldığı bir kararla hükümetin yabancılar politikasının kökünden değiştirilmesini istedi. Aile birleşmelerinin alınan tedbirlerin ötesinde kısıtlanması ve *geri dönüşün teşviki.*

"*FDP* (Liberal hükumet ortağı): Yabancıların hukuki durumlarının sağlamlaştırılması. Eğitim sisteminde şans eşitliği. Yabancıların siyasi kararlara iştirakı. *Yabancı sayısının artışı sınırlandırılmalıdır.* Geri dönüş, herkesin kendisine bırakılmalıdır. Dönen döner, dönmeyen burada kalır. Alman vatandaşlığına geçiş bir hak olarak verilmelidir. Yabancılara karşı set ve zorlayıcı tedbirler alınmalıdır.

"*SPD* (Sosyal Demokrat muhalefet): Uyum yabancılar politikasının en önemli hedefi olmalıdır. Vatandaşlığa geçme kolaylaştırılmalıdır. Mesken durumları düzeltilmelidir. Siyasi kararlara iştirakları sağlanmalı, *geri dönüş kolaylaştırılmalıdır.*"

Bütün partiler kapitalizmin gereksinimi olan yabancı işçi nüfusunun azaltılması, ya da utangaççası "artışın sınırlandırılması" üstünde anlaşıyorlar. Anlaşmadıkları buna nasıl ulaşılacağıdır. Liberaller ve sosyal-demokratlar aynı amacı biraz şekere bulayıp yutturmaya çalışırken, burjuvazinin öteki temsilcileri, CDU ve CSU daha çıplak bir siyaset uygulamak istiyorlar. Hepsi bu. Şimdi Alman hükümetinin yeni yabancılar siyasetine biraz daha yakından bakalım.

Yeni yabancılar yasası ve dönüşü özendirme yasasının asıl yöneldiği kesim, Alman hükümetinin de açıkça itiraf ettiği gibi, Türkiyeli işsizler, kısa çalışma içinde olanlar ve uzun süre Almanya'da çalışmış, emeklilikleri yaklaşmakta olan birinci kuşak işçilerdir. İkinci ve üçüncü kuşak ise "entegre" edilmek istenmektedir.

Bu amaca yönelik olarak, 30 Ekim 1983'ten sonra işyeri iflas ettiği için işsiz kalan ya da 6 aydan beri kısa çalışma yapan işçileri geri dönüşe özendirmek için 10.500 marklık bir prim verilecek. Bu primden tahminlere göre en fazla 20.000 Türkiyeli işsiz yararlanabilecektir. 10.500 mark gibi bir miktara nasıl ulaşıldığı da ilginçtir. Hesaplara göre Türkiyeli işsizler ortalama 7 ay işsiz kalıyorlar. Aylık 1.500 mark olan işsizlik yardımını böylece yeni yasa geri dönüş koşuluyla bir seferde ödüyor.

Daha önce ya da başka nedenlerle işsiz kalanlar ile Almanya'da uzun süre çalışmış olanları dönüşe özendirmek için ise prim değil, fakat birikmiş emeklilik ödentilerinin işçi tarafından yatırılan bölümü derhal ödeniyor. (Eski uygulamaya göre bunları alabilmek için kesin dönüşten sonra iki yıl beklemek gerekiyordu.)

Görüldüğü gibi yeni yasanın *tüm* göçmen işçileri geri dönüşe özendirmek gibi bir derdi yoktur, olamazdı da. Bilinçli olarak, yukarıda anlattığımız gereksinimler doğrultusunda, belli bir kesime yönelmiştir. Belli bir nitelikte, belli bir sayıda yabancı işçi bulundurulması Alman ekonomisi için hâlâ bir zorunluluktur. Yine Bayan Funcke'nin raporundan dinleyelim:

"İşsizliğin yerini doldurmak mümkün değildir. Bazı iş dallarında yabancı işçi oranı yüzde 35'e çıkmaktadır. Ayrıca demografik gelişme, önümüzdeki yıllardan itibaren Alman nüfusunun sürekli olarak azalacağını göstermektedir. Bu sebepten dolayı yabancı işçi çocuklarının okul ve meslek hayatına intibakını sağlamak Alman ekonomisinin yararınadır. (Burjuvazi açık konuşuyor!)

"Bunun dışında yabancılar devletin vergi gelirlerine ve sosyal sistemin devamlılığına katkıda bulunmaktadır. Bilhassa emeklilik kasasına aldıklarından çok fazlasını ödemektedirler. Yani emeklilik sisteminin finansmanına önemli katkıda bulumaktadırlar. (Yüzsüzlüğe bakın!) 4 milyon 500 bin yabancı, aynı zamanda iyi bir tüketim potansiyelidir. Memleketlerine gönderdikleri dövizin bir kısmı yine ihracat yoluyla tekrar Almanya'ya geri dönmektedir."

Yeni yasa Funcke'nin bu sıraladıklarına zerre kadar dokunmamaktadır. Yabancıların Alman kapitalizmine "yararı" konusunda en gerici Alman siyasetçisinin bile kuşkusu yoktur. Almanya'da partiler arasında, yabancılar konusunda yürüyen kavga da zaten bu noktalarda değil, yeni yasanın aile birleştirmeleri, vatandaşlık hakkı vb. konularda getirdiği kısıtlamalarla ilgilidir.

Özetlersek, yeni yabancılar politikasıyla amaçlanan, kapitalizm açısından "safraların" atılması, öte yandan genç, yarı-vasıflı ya da hızlı eğitilebilecek "entegre" yabancı işçilerden oluşacak ucuz bir işgücünün tutulmasıdır. Ama bu *her dönemde* kapitalizmin istediği tip

işçidir! Biraz düşünürsek, Almanya'ya ilk yabancı işçiler getirtilirken de, "rotasyon" yöntemiyle amaçlanan buydu! Yeni siyaset aynı siyasetin yeni koşullara uyarlanmışından başka birşey değildir. Biçimi farklı olabilir, ama özü ve amaçları değişmemiştir.

Bütün bu söylediklerimizden çıkan sonucu yineleyelim. Almanya'nın yabancılar siyaseti şu ya da bu bakanın hatta hükümetin gericiliğiyle, "yabancı düşmanlığıyla" bağlı değildir. Tümüyle kapitalizmin gereksinimleriyle bağlı işçi düşmanlığıdır.

III. Türk Burjuvazisinin tutumu

Türkiye burjuvazisinin sözcüleri, Avrupa'da estirilen yabancı işçi düşmanlığına karşı (!) gazetelerinde ağıtlar yakıyor, dizi dizi raporlar yayınlıyor, röportajlar yapıyorlar. "Nankör Almanların küstahlığı", "Turklerin Almanya'da nasıl sömürüldüğü" (!) gazetelerin özellikle Avrupa baskılarında hiç manşetten inmiyor.

Burjuvazinin "yabancı olmayan" Türkiye işçi sınıfına karşı yıllardır artarak sürdürdüğü azgın işçi düşmanlığını insan bir an için unutsa, menşeviklerimizin deyimiyle "burjuvazi içindeki ilerici hatta devrimci unsurların varlığını" yaşam kanıtlıyor sanacak.

Burjuvazinin Avrupa'daki Türkiyeli işçilerin haklarını bu denli "militanca" savunuyor gözükmesi babasının hayrına değildir. İşçilerin bankalardaki paralarının hesabını bile tutmak için özel araştırmalar yapması, işçilerin her sorununa "ihtimam" göstermesi "din kardeşi ve Türk" oldukları için değildir. "Türk işçilerinin hakları çiğneniyor" feryatları altında burjuvazinin, finans kapitalin hangi "hakları" çiğneniyor sorusu yanıtlanmalıdır.

Avrupa'daki Türkiyeli işçilerin Türkiye burjuvazisine sağladığı yararlar

1. İşçi dövizleri

Avrupa'da çalışan Turkiyeli işçilerin gönderdiği dövizlerin burjuvazi için yaşamsal önemi vardır.

TÜSİAD'ın yayınladığı "1983 Türkiye Ekonomisi" adlı rapordaki verileri temel alırsak, 1982 yılında Türkiye'ye giren işçi dövizlerinin toplam ihracat gelirlerine oranı %38'dir. Bu oran 1980'de %70, 1981'de %53'tür.

İthalatta ise durum daha çarpıcıdır. İthalat giderlerinin 1982'de %25'i, 1981'de %27'si, 1980'de %25'i işçilerin dövizleriyle karşılanabilmiş.

Bir başka karşılaştırmayı da Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ile işçi dövizleri arasında yapabiliriz. 1982 yılında. İşçi dövizleri GSMH'in %4.5'i kadar!

Finans kapital, işçi dövizlerinin azalmaması için her türlü önlemi almaktadır. Gereksiz yere sarfedilen tek bir markın bile hesabını tutarak kampanyalar yürütüyor Gelişen her yeni duruma göre burjuva gazetelerinde yapılması gerekenler tek tek, en ince detaylarına kadar tartışılıyor, öneriler yayınlanıyor. Bu önerilerinin etkili olabilmesi için bakanlık bile kurdular.

Burjuvazi ince ince hesaplar yapıyor. "Yasaları bilmemekten, sosyal sigorta fonlarından her yıl 1 milyar dolar kaybediyoruz" diye yakınıyor ve bu "kayıp"larını kurtarabilmenin yollarını arıyor. Gazetelerinde yürüttüğü kampanyalar, işçi yanlısı yazıların tümü bu ince hesapların ürünüdür.

2. İşsizlik ve toplumsal bunalımı azaltıyor

Türkiye'de yayınlanan istatistiklere göre 1983 yılında işsizlik sayısı yaklaşık 3.6 milyon. Yani çalışabilir nüfusun %18'i işsizdir. Çalışabilir her 5 kişiden biri işsizdir Ancak bu rakam kırsal alandaki gizli işsizliği doğru yansıtmıyor. Tarımdaki gizli işsizliği gözönüne alırsak işsizlik yaklaşık 6 milyondur. Yani gerçekte işsizlik oranı %30'dur.

Avrupa'daki 1.5 milyonun üzerindeki Türkiyeli işçinin geri dönmesi durumunda işsizlik oranı daha da artacak ve toplumsal bunalımı körükleyecektir. Ayrıca dönen işçilerin işsiz kalmalarının yankısı kırsal alanlardaki işsizlik gibi örgütsüz olmayacaktır. Avrupa'da az çok örgütlü bir işçi hareketi gören bu işçiler, işsizliğin ve açlığın önünde kolay kolay eğilmeyeceklerdir.

Tüm bunlara, gelen dövizlerin yarattığı iş olanaklarının da kesilmesi eklenirse işçiler dönerse Türkiye kapitalizminin nasıl bir sorunla karşı karşıya kalacağı daha kolay anlaşılır.

Ayrıca Türkiyeli işçiler Avrupa'yla ticareti ve yabancı sermaye akışını arttırıcı bir rol de oynuyorlar.

Türkiye finans-kapitalinin Türkiyeli işçilere yönelik siyaseti

Türkiye burjuvazisi işçi dönüşlerine karşıdır.

İşçinin geri dönmesi demek yıllardır gönderdiği dövizlerin kesilmesi demektir. Altın yumurtlayan tavuk artık yolunmuş ve geriye işe yaramayan bir yük kalmış olacaktır. Bundan böyle ne dövizi ne de sömürebileceği verimli bir yanı yoktur. Üstelik zaten çığ gibi büyüyen işsizler ordusuna yeni işsizler eklenecektir. Yararı bir yana artık kapitalizm için zararlıdır.

Türkiye burjuvazisi entegrasyona da karşıdır.

Bujuvazi geri dönüşlere ne kadar karşıysa entegrasyona da o kadar karşıdır. Entegrasyon demek, onlar için işçinin Türkiye ile ekonomik, kültürel, ailevi bağlarının yokolması demektir. Artık dışarıda çalışan, parasını biriktirip memleketine gönderen "misafir işçi" sıfatı yerine herşeyiyle Alman işçi sınıfıyla bütünleşmiş, "Türklüğünü yitirmiş" işçi geçecektir.

Bu yüzden burjuvazi elinden geldiğince tüm olanaklarını henüz Türkiyeli sıfatını kaybetmemiş işçinin "ulusal benliğini" yitirmemesi için harcıyor.

Türkiye burjuvazisi Avrupa'daki yabancı düşmanlığının körüklenmesine karşı değildir

Eğer yabancı düşmanlığı Türkiyeli işçilerin Avrupa'da ayrı bir gurup, azınlık olarak kalmasına hizmet ediyorsa, Alman işçisiyle birlikte savaşımını önlüyorsa ve Türkiyeli işçiyi Türklüğünü korumaya zorluyorsa burjuvazi buna karşı değildir Tersine yabancı düşmanlığı Türkiye burjuvazisinin amacına hizmet eder. Bu yüzden burjuvazi yabancı düşmanlığına elinden gelen desteği verir. O da kendi tarafından aynı şeyi körükler.

Ancak ne zaman ki Avrupa'da yabancı düşmanlığı işçilerin geri gönderilmesiyle sonuçlanmaya başlar, işte o zaman Türkiye burjuvazisi Avrupa'daki yabancı düşmanlığının en önde gelen "düşmanı" olur.

İşte Türkiye burjuvazisinin ve ileride göreceğimiz gibi aynen menşevilerin de çelişkisi bu noktadadır. Hem "ulusal benliklerini" yitirmesinler, hem de "ulusal topraklarına" geri dönmesinler!

IV. Küçük burjuvazinin tutumu

Burjuvazinin beylik "zavallı Türkler" teması üç aşağı beş yukarı menşeviklerin bu konudaki her yazısında üzerine işçi tulumu giydirilmiş olarak yansıyor. Hangi yazıya baksanız burjuvazinin ağlama edebiyatının devamını görüyorsunuz. Bunun çarpıcı ve ibret verici tipik bir örneğini Oya Baydar'ın *Türkiye Postası*'nda yazdığı "On binlerin dönüşü mü" adlı yazısında görüyoruz:

> *"TARLALARINDAN, topraklarından; atalarından, avratlarından; köylerinden, obalarından, köklerinden, benliklerinden kopup akın akın geldiler gurbet ellerine...* Dönmek istediklerinde bir de baktılar ki çocukları *anadillerini* bilmiyor; bir de baktılar ki kendi vatanlarında *yabancı olmuşlar* biraz da gıptayla bakılan *"Alamancı"* sayılmaya başladılar; bir de baktılar ki umutlar avuçların içinden akıp gitmiş. Ortada kalıverdiler.
>
> *"ACIMASIZ ellerdi* bu eller insanı insanımıza yüzleri yüzümüze, dilleri *dilimize, töresi töremize, işi işimize benzemezdi.* Önce kapitalist çarkın dönmesi için gerekli parçalar oldular." (abç)

Daha sonra Oya Baydar, "sonra bir gün geldi, istenmeyen adamlar ilan edildiler" diyor ve dönenler için şöyle bir manzara çiziyor:

> "ON BİNLER dönüyor, doğru. Nereye dönüyorlar? Nasıl bir Türkiye'ye? Dönenlerin kaçı dönebilecek köşeyi? Kaçta kaçı 20 yıllık emeğin, acının, gurbetin ürününün elinde avucundan kaydığını, Türkiye'deki acımasız çarkın kendisini övüttüğünü, hiçleştirdiğini görecek?"

Oya Baydar dönmeyenlerin de Avrupa'da öğütüleceğini söylüyor ve şöyle devam ediyor:

> *"Emekçi halkımızın bir bölümü; gurbetlerde yıllarca kalsa da yüreğimizin, vatanımızın bir parçası, bir yarısı olan bir bölümü, böyle ufalanıp gidecek.*
>
> "BÖYLE ufalanıp gidecek mi? Boyun eğilirse *evet,* ilkeler konulup savaşılırsa *HAYIR.* Geri dönecek olanın da kalanın da çözümü, kurtuluşu aynı noktadan geçiyor, gelip aynı noktada düğümleniyor *Geri dönenin de, kalanın da, kurtuluş için, bulunduğu yerleştiği ülkenin işçi sınıfıyla birlikte, bulunduğu yerin sömürü çarkına karşı ve esas kökenini, yurdunu bir an unutmadan savaşması gerekir." (Türkiye Postası,* 24 Şubat 1984)

Baştan aşağı ulusçu, daha da beteri "Türkten başka" herkese düşman bir yazı!

Daha yazının başından ulusçu duygular gıdıklanmaya başlıyor: "Tarlalarından, topraklarından... köklerinden, benliklerinden" vb., vb. Kimin "tarlalarından, topraklarından, köylerinden koptular" da geldiler gurbet ellerine? Karın tokluğuna çalıştıkları, tarlasını artık traktörle, makinayla ekip biçtiği için insanları işten atan, kapitalistleşen ağanın topraklarından değil mi? Kapitalistlerin topraklarında tarlalarında işsizlik kol gezdiği için kopup akın akın gelmediler mi?

Hangi köklerinden, benliklerinden koptular? Türklük benliğinden değil mi? İstedikleri nedir? Köklerinden, benliklerinden kopmasalar mıydı? Türklüklerini yitirmeseler miydi? "Bir de baktılar ki çocukları anadillerini bilmiyor; bir de baktılar ki kendi vatanlarında yabancı olmuşlar." Ulusçuluğa "eziklik, kırgınlık, boynubükük zavallılar" kılıfı da giydirsen ulusçuluk ulusçuluktur. Bugün ağlayış içinde olan bu zavallı ulusçuluğun yarın saldırgan bir biçim almayacağını kimse garantileyemez. Varacağı yerin ipuçlarını yazıdan da çıkarabiliriz: "Acımasız ellerdi bunlar, insanı insanımıza...benzemezdi." Bu Alman düşmanlığı değil de nedir? Acımasız elleri olan, insanı insanımıza benzemeyen Alman ulusudur.

Ve yazının sonunda baklayı ağzından çıkarıyor ve asıl niyetinin ne olduğu apaçık ortaya çıkıyor: "Geri dönenin de kalanın da...esas kökenini, yurdunu bir an unutmadan savaşması gerekir." Yani, kalacaksan sakın kökenini (!) benliğini (!) kaybetme.

Bu öğüdün aynısını burjuvazi de veriyor. Aralarındaki fark, burjuvazinin yaptığı ağlamacılığı menşevikler biraz ilerletiyorlar!

Burjuvazi ağlama edebiyatının âlâsını yapıyor. Ezilen Türkler, acımasız Almanlar ve hatta sömürülen işçilerimiz, gazetelerin ana teması. Menşevikler de aynı şeyi yapıyor.

Burjuvazi geri dönmeyin diyor. Menşevikler daha utangaç olduklarından olsa gerek bunu açıkça söylemiyorlar ama satır aralarından bu havayı sezmek zor değil: "On binler dönüyor. Nereye dönüyorlar? Nasıl bir Türkiye'ye?... Türkiye'de acımasız çarkın kendisini öğüttüğünü, hiçleştirdiğini görecek."

Burjuvazi, kalacaksan "Türklüğünü unutma, entegre olma" diyor, menşevikler ise "...esas kökenini, yurdunu bir an unutmadan savaş..." diyor. Nerede bunun farkı?

Dahası da var! Gene *Türkiye Postası* yazarlarından Ümit Köseoğlu "Dönüş Yardımı(!)" başlıklı yazısında 10.500'lük yardımı az bulup işçilere sakın dönmeyin diyen Türk-İş Genel Başkan yardımcısını çok haklı buluyor ve bakın ne diyor:

> *"Doğru söze ne diyelim? Söylemesi ondan uyması bizden..." (Türkiye Postası,* 15 Temmuz 1983) (abç)

Dönmek mi kalmak mı, sorusuna yanıt vermek için çırpınan menşeviklerimiz ister istemez burjuvazinin çizdiği sınırda ve onun amacına yönelik "çözümler" öneriyorlar. Burjuvazi dönmeyin diyor. Alıntı verip "doğru söze ne diyelim?", "söylemesi ondan, uyması bizden..." diyerek espiri yaptıklarını sanıyor, burjuvazinin kuyruğunu bırakmıyorlar.

V. Sonuç

Yabancı düşmanlığı sorununun çözümü vardır

Yazımızın başında, Marks, Engels, Lenin'in göç ve yabancı düşmanlığı konusunda yazdıklarında iki temel yargının altını çizmiştik: *Birincisi,* kapitalizmde göç ilerici birşeydir, buna karşı çıkmak gericiliktir. *İkincisi,* yabancı düşmanlığının temelinde işçiler arasında rekabet yatmaktadır.

Devrimci proletaryanın yabancı düşmanlığı sorununa çözümü, bu iki noktadan kalkmak zorundadır. Bunların istediği iki gereği yerine getirmektir: *Birincisi,* tarihin kaçınılmazlıkla ilerlediği yöne gidişini *sınıf savaşımını yükselterek hızlandırmak; ikincisi,* bu savaşımı *işçiler arasındaki rekabeti ortadan kaldırmaya* yöneltmek.

Stratejimizi çizerken Marks, Engels ve Lenin'in yazdıkları yine yolumuzu aydınlatıyor. Yabancı düşmanlığına karşı savaşım siyasetimizde üç temel ilkemiz vardır:

1. Eşit ücretler için savaşım

Göçmen işçiler ile göç ettikleri ülkenin işçileri arasındaki rekabetin *olabilmesi* farklı ücret düzeylerinin varlığında yatar. Burada hem ülke içinde ödenen ücretlerde farklılık söz konusudur, hem de ülkeler arası. Proletaryanın şanlı Birinci Enternasyonal'inin 1868 Brüksel Kongresi öncesinde Genel Konsey'in yayınladığı bildiriden okuyalım:

> "Birliğin temel ilkesi, emeğin ürününün üreticiye ait olması gerektiği, *emeğin kardeşliğinin* toplumun temeli olması gerektiği ve de tüm ülkelerden işçilerin küçük kıskançlıklarını ve ulusal düşmanlıklarını bir kenara atıp dava birliği etmeleri gerektiğidir. *Emeğin ülkesi yoktur!* İşçiler her yerde aynı kötülüklerle karışı karşıyadır. Sermaye birikmiş emekten başka birşey değildir. Emekçi, neden kendi ürettiğinin kölesi

olsun? Emeğin evlatlarının ulusal soyutlanmışlığından kapitalistlerin yararlandıkları yeter. Yabancı rekabet her zaman ücretlerin düşürülmesi çağrısına gerekçe olmuştur.

"İngiliz kapitalistlerinin sürekli, kıta Avrupası işçilerinin daha uzun çalışma saatlerinin ve daha az ücretlerinin, (İngiltere'deki) ücretlerin düşürülmesini kaçınılmaz kıldığı yolundaki feryatlarına etkin bir biçimde karşı koymanın tek yolu *Avrupa çapında çalışma saatlerini ve ücret düzeylerini eşitleme* çabasına girmektir. Bu Uluslararası İşçi Birliği'nin (1. Enternasyonal'in resmi adı — *İ. S.)* görevlerinden biridir." (Aktaran Lenin, c.39, s.657-58)

2. Eşit siyasal ve toplumsal haklar için savaşım

Emperyalist ülkelerde göçmen işçilerin amansız sömürüsünün altında yalnız ücret farkları yoktur. Bu işçiler her türlü haktan yoksun bırakılarak, yerli işçilerle aralarındaki ayrım, dolayısıyla bölünmüşlük, sürdürülmek isteniyor.

Lenin'in 1916'da İsviçre için öne sürdüğü şu istem ve mantık, bugün de aynen geçerlidir:

"18. Tüm yabancıların bedava, zorunlu yurttaşlığa geçirilmeleri. Her yabancı üç aylık bir ikametten sonra İsviçre yurttaşlığına geçecektir... Böyle bir reformun İsviçre için özellikle acil olduğunu yığınlara anlatmak gerekir. Bu reformun gerekliliği yalnız genel demokratik açıdan değil, aynı zamanda emperyalist ortamı nedeniyle İsviçre'nin tüm Avrupa ülkeleri içinde en yüksek yabancı oranına sahip olmasından kaynaklanıyor. Bu yabancıların onda dokuzu İsviçre'de kullanılan üç dilden birini konuşmaktadır. Yabancı işçilerin oy hakkından alıkonmaları ve yabancılaştırılmaları zaten artmakta olan siyasal gericiliği azdırmakta ve uluslararası proleter dayanışmasını zayıflatmaktadır." (Lenin, c.23, s.142)

Burada yeri gelmişken *uyum*, ya da *entegrasyon* konusunda görüşlerimizi de açalım. Bu konuda burjuvaların ve küçük burjuvaların nasıl mırın kırın ettiğini gördük. Hepsinin dilinden düşürmedikleri bir "ulusal kültür", "kendi benliğimiz" lafı var. Bu Marksizme kökünden *karşı* bir anlayıştır.

"Uyum", "entegrasyon", yine kulağa hoş gelen sözler. Biraz daha antipatik bir sözcük seçelim: *Asimilasyon. Biz asimilasyondan yanayız.* Bu birçoğuna ters gelebilir, ama öyledir. Biz asimilasyondan yanayız, *zorla* asimilasyona karşıyız; eşitsizliği, ayrıcalıkları sürdürmek için şiddet yoluyla dayatılan asimilasyona karşıyız.

Lenin "ulusçu asimilasyon öcüsü"nü kullananları acımasızca eleştirerek şöyle diyor:

"Asimilasyon, yani ulusal özelliklerin soyulması, başka bir ulus tarafından emilmek"... "Bütün şiddet ve bütün eşitsizlik kalkınca asimilasyon kavramında gerçek olan birşey kalır mı?

"Kuşkusuz kalır. Kalan, kapitalizmin ulusal engelleri yıkma, ulusal farklılıkları silme ve ulusları asimile etme yönündeki dünya-tarihsel eğilimidir. Bu eğilim kendini her geçen onyılda daha açık göstermekte, kapitalizmi sosyalizme dönüştüren en büyük itici güçlerden birisidir. Ulusal önyargılara kafayı takmamış hiç kimse, ulusların kapitalizm tarafından bu asimilasyonu sürecinin en büyük tarihsel ilerleme, çeşitli ücra yerlerde özellikle Rusya gibi geri ülkelerde kemikleşmiş ulusal muhafazakarlığın kırılması demek olduğunu görmezlikten gelemez...

"Bu sınırlar içinde... 'asimilasyon' tartışılmaz bir gerçektir. *Ve de* bu gerçek *hiç kuşkusuz* ilericidir." (Lenin, c.14, s.27,28,30-31)

Bu anlamda biz "Almanlaşma"ya da *karşı değiliz.* Engels, İrlandalının makinist, tezgah işçisi olabilmesi için "İngiliz uygarlığını, İngiliz adetlerini benimsemesi, genelinde İngilizleşmesi" gerekeceğini söylüyor. Bu anlamda da "Almanlaşma"ya karşı değiliz.

Ulusal kültürü korumak, ulusal kimliğimizi korumak sözlerinin altında saklanan şu en temel gerçeği unutuyorlar:

"Her modern ulus içinde iki ayrı ulus vardır. Burjuvazi ve proletarya. Her ulusal kültürün içinde iki ulusal kültür vardır... Ulusal kültür denen şey de her zaman egemen ulusun kültürüdür... Ulusal kültür belgisi, burjuva (ve çoğu kez Kara Yüzler'e ve papazlara ait) bir sahtekarlıktır. Bizim belgimiz demokrasinin uluslararası kültürü ve dünya işçi sınıfı hareketinin kültürüdür." (Lenin, c.14, s.23-32)

3. Proletaryanın enternasyonalist ruhta eğitimi

Bu hem Türkiyeli göçmen işçiler arasında proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin, proletaryanın vatanı olmadığı bilincinin yayılması için çalışmak, hem de Avrupa proletaryasından ve siyasal hareketlerinden aynı enternasyonalist tutumu istemek ve beklemek demektir. Yine Lenin'in biraz önce alıntı verdiğimiz yazısından bir başka maddeyi aktaralım:

"**V. İsviçre sosyal-demokratlarının ulusal görevleri:** 27. Enternasyonalizmin İsviçre sosyal-demokratlarınca kabul edilişinin boş ve bağlayıcılığı olmayan bir söz olarak kalmaması için — ki 'Merkez'in yandaşları ve genel olarak İkinci Enternasyonal dönemi Sosyal-Demokratları için bu hep böyle olmuştur — en başta, tutarlı ve şaşmaksızın, yabancı ve İsviçreli işçilerin örgütsel yakınlaşması, aynı sendikalarda birleştirilmeleri ve tam eşitliği (yurttaşlık ve siyasal hakları) için savaşılması gerekir. İsviçre'de emperyalizmin özelliği tam da oy hakkından yoksun yabancı işçilerin bu iki işçi kesimi arasında kopuşmaya ümit bağlayan İsviçre burjuvazisi tarafından artan sömürüsüdür.

İkincisi, İsviçre'nin Alman, Fransız ve İtalyan işçileri arasında birleşik *enternasyonalist* bir akımın yaratılması için her çaba sarfedilmelidir. Bu akım, işçi hareketinde tüm *pratik* eylemlerde gerçek *birlik* yaratmaya yönelecektir." (Lenin, c.23, s.146-147)

Bu üçüncü ilke üzerinde biraz daha duralım. İki noktayı vurgulamak gerekiyor.

Birincisi, emperyalist ülke işçi hareketi açısından göçmen işçilerin gelişinin durdurulmasını ya da herhangi bir biçimde kısıtlanmasını istemenin sosyalistlikle bağdaşamayacağıdır.

Lenin Stuttgart'ta yapılan Uluslararası Sosyalist Kongresi'nde Göçmen İşçi Komisyonu'nda bazı delegelerin geri ülkelerden işçi göçünü yasaklama girişimini şöyle niteliyor:

"Bu bazı 'uygar' ülkelerde, ayrıcalıklı konumlarından belli yararlar koparan ve bu nedenle uluslararası sınıf dayanışmasının gerekliliğini unutmaya eğilimli işçilerde görülen aristokrtça ruhun aynısıdır." (Lenin, c.12, s.79)

Lenin, yine Amerika'ya Çinli ve Japon işçilerin göçüne karşı çıkan oportünist Amerikan Sosyalist Partisi yöneticileri konusunda şöyle diyor:

"Bizce aynı anda hem enternasyonalist hem de bu tür kısıtlamalardan yana olmak olanaksızdır." (Lenin, c.21, s.428)

Bu sözler, bugün aynı tür kısıtlamaları savunan Fransız Komünist Partisi için de geçerlidir.

İkinci nokta, yukarıda Lenin'in İsviçre Sosyal-Demokratlarının görevlerini tartışırken getirdiği, yerli-yabancı işçiler arasında "örgütsel yakınlaşma" ve "birleşik enternasyonalist akım" fikrine ilişkin. Yabancı düşmanlığı konusunda verdiğimiz seminerde şöyle bir soru geldi: "Madem böyle diyoruz, bizim *İşçinin Sesi* hareketi olarak Avrupa'da ayrı örgütler kurup çalışıyor olmamız, enternasyonalist tutumla çelişmez mi?" Soruyu Yürükoğlu yoldaş yanıtladı ve şunları söyledi:

"Bu, işte, teori ile pratik arasında yaşamda varolabilen çelişkinin güzel bir örneğidir. Kitapta 'tek ülke, tek sınıf, tek parti' diye yazar. Kuralı budur, doğrusu budur. Ama Lenin'in enternasyonalizmin gereklerini anlatırken getirdiği bir başka ölçüt de var: Tek doğru devrimci çizgiyi ve yalnızca bu çizgiyi her yerde desteklemek. Biz bunu yapıyoruz. *Pratikte*, bizim, *İşçinin Sesi*'ni savunan yoldaşlarımızın Avrupa'da komünist partileri içinde çalışması, bu çizgiden *vazgeçmek* anlamına gelir. Bizim için ayrı örgütlenmek *zorunludur*, çünkü bırakın Avrupa'yı, dünyada platformunu paylaştığımız, programımızı benimseyebileceğimiz, içinde görüşlerimiz doğrultusunda (ama disiplini bozmadan) hareket edebileceğimiz tek bir parti var mı? Biz şu burjuva skandal dergisi *Private Eye*'ın deyimiyle 'en sertlikçi partilerden TKP'nin bile hazmedemediği lokma'yız! Avrupa'da ayrı örgütlenmek bizim için, tek doğru çizgi olarak benimsediğimiz çizgiyi savunmanın, varolmanın tek yoludur, zorunluluktur. Günahımızın haklılığını tarih yargılar.

"Dolayısıyla, partimizin Avrupa'daki örgütlenmesi, ulusa göre örgütlenme *değil*, ideolojiye göre örgütlenmedir. Proletarya enternasyonalizmiyle çelişmediği gibi onun gereğini yerine getirmektir.

"Ya bizim menşeviklerimiz ayrı parti olarak örgütlenmelerini nasıl açıklayabilirler? Onlar açısından, bizimki gibi bir gerekçe yoktur, onlar bütün Avrupa partileriyle aynı programı savunuyorlar!

"İşte bu işçi sınıfını ulusa göre örgütlemek demektir.

"Bizim Avrupa'da ayrı örgütlenmemiz bu ülkelerin işçi sınıfı hareketiyle en yakın bağları kurmamıza engel değildir, olmuyor. Biz Avrupa proletaryasının her kavgasına elimizden geldiğince omuz veriyoruz, en sıkı ilişkiler geliştiriyoruz. Ama Türk ya da Avrupalı sınıf düşmanlarına karşı ideolojik-siyasal çizgimizi kimliğimizi koruyoruz."

VI. Partimizin dış ülkelerdeki Türkiyeli işçiler ve yabancı düşmanlığı sorunundaki tutumu

Yukarıda tüm söylediklerimizi Türkiyeli göçmen işçiler somutunda özetleyelim:

Bugün çoğunluğu Batı Avrupa'da olmak üzere, emperyalist ülkelere ucuz işgüçlerini satmak için gitmiş çok geniş bir Türkiyeli işçi yığını vardır. Üretim güçlerinin genişlemesiyle yerlerinden söküldüp yoksulluğun ve işsizliğin önünden kaçarak göçetmek zorunda kalmış bu işçiler, en düşük ücretlerle ve en kötü koşullarda genellikle en niteliksiz ve kötü işlerde çalışmakta, yoğun bir sömürü altında bulunmaktadırlar.

Ancak bu gerçek, dışgöçün ulusal farklılıkları törpüleyen, ulusal önyargıları kıran, Türkiye gibi geri bir ülkenin işçisini dünya işçi sınıfına bütünleyen ilerici bir olgu olduğu gerçeğini değiştirmez.

Türkiyeli göçmen işçiler bulundukları ülkelerde yerli işçilerle emek pazarında rekabet ederek, ücretleri, yerli işçilerin maddi ve moral yaşam düzeyini aşağı zorlamaktadırlar. Bu temelde yoğun bir yabancı düşmanlığı ile karşı karşıyadırlar.

Türkiyeli göçmen işçilerin bu durumundan hem emperyalist ülke burjuvazisi, hem Türkiye burjuvazisi yararlanmaktadır.

Emperyalist ülke burjuvazisi bir yandan hem göçmen işçilerin doğrudan sömürüsünden, hem de onların rekabetlerinin sonuçları nedeniyle yerli işçilerin artan sömürüsünden büyük bir artık değer elde etmekte, öte yandan işçi sınıfının bölünmüşlüğünden kendi erkini sürdürmek için yararlanmaktadır. Bu bölünmüşlüğü canlı tutmak için elindeki her olanakla yabancı düşmanlığını körüklemektedir.

Emperyalist ülkelerin çeşitli dönemlerde farklı biçimler alan yabancılar siyasetleri, özünde her dönemde kapitalizmin ucuz, genç işgücü ve belli nicelikte bir yedek sanayi ordusu bulundurma gereksinimini karşılamaya yönelik işçi düşmanı siyasetlerdir.

Bugün tüm emperyalist ülkeleri saran kriz koşullarında bu siyasetler yabancı işçi nüfusunu elemeyi, gereksinimlerine uygun düşen kesimini "entegre" etmeyi amaçlamaktadır.

Türkiye finans-kapitali açısından ise Türkiyeli göçmen işçiler önemli bir döviz kaynağı oluştururken, artık nüfusu dolayısıyla işsizlik vb. sorunları hafifletmeye de yaramaktadır. Bu yüzden Türkiye finans-kapitali göçmen işçilerin Türkiye'ye dönmesine karşıdır, ama karşı olduğu ölçüde "entegre" edilmelerine de karşıdır. Aynı nedenle emperyalist ülke işçileri ile Türkiyeli işçiler arasında bölünmüşlük ve düşmanlık onun da işine gelir. O da Türkiyeli işçiler arasında ulusçu fikirlerin yayılması için çalışmakta, kendi yönünde yabancı düşmanlığını körüklemektedir.

Oysa devrimci proletarya "entegrasyona" karşı değildir. Zora dayalı olmamak, eşitsizliği sürdürmemek koşuluyla "asimilasyona" karşı değildir, tersine bunu ilerici bir gerçek olarak değerlendirir. Devrimci proletaryanın "ulusal kültürü", "ulusal benliği" korumak gibi bir sorunu yoktur. Onun belgisi demokrasinin uluslararası kültürü, dünya işçi sınıfı hareketinin kültürüdür.

Tarihin hareketine ve dünya işçi sınıfının çıkarlarına uygun olarak partimiz, dış ülkelerde çalışan Türkiyeli göçmen işçiler sorununda şu istemleri yükseltmektedir:

İşçileri bölen ve tüm uluslardan işçilerin sermayeye esaretini sürdürmeye yarayan işçiler arasındaki rekabete ve eşitsizliğe karşı savaş! Bunun için:

1. a. Göçmen işçilere yerli işçilerle eşit ücret ödenmesi,

b. Avrupa çapında ücret düzeylerinin ve çalışma saatlerinin aynılaştırılması için savaşım yükseltilmelidir.

2. Göçmen işçiler gittikleri ülkede üç ay ikamet ettikten sonra zorunlu olarak o ülkenin vatadaşlığına geçirilmelidir. O ülkenin her türlü siyasal (seçme-seçilme vb.) ve toplumsal haklarından yararlanabilmelidir.

3. Göçmen işçilerin sayısı, ülkeye giriş-çıkışları, serbest dolaşımları, ailelerin getirtilmesi vb. konulardaki tüm engeller ve kısıtlamalar dahil kaldırılmalıdır.

4. Göçmen işçilerin yerli işçilerle en başta aynı sendikalarda birlikte savaşımı sağlanmalı, siyasal hareket düzeyinde tüm işçilerin tek doğru devrimci, enternasyonalist çizgi etrafında birliği için savaşılmalıdır.

5. Göçmen işçi alımına karşı çıkan, bunu durdurmak isteyen hiç kimse sosyalist, hatta demokrat bile sayılamaz. Emperyalist ülke işçi sınıfı hareketi, ayrıcalıklı bir işçi aristokrasisi ruhunu yansıtan bu tür duygulara karşı durmalı, göçmen işçilerin eşit haklar savaşımının önde gelen savunucusu olmalıdır.

6. Proletaryanın iki yönlü enternasyonalist eğitimi komünistlerin sorumluluğudur. Emperyalist ülkeler komünist hareketinden bunu ister ve beklerken, partimiz de Türkiyeli göçmen işçiler arasında şoven, ulusçu fikirlere karşı kararlı bir savaşım yürütür. Bu savaşta belgisi her zaman "Proletaryanın vatanı yoktur!" olacaktır.

Göçmen işçilerin bu en temel demokratik istemlerini hiçbir emperyalist burjuvazi veremez. Vermesi, işçilerin bölünmüşlüğünün, kendi erkinin temelini ortadan kaldırması olur. Ama bu istemler etrafında yükseltilen sınıf savaşında oluşacak tüm uluslardan işçilerin çelikten birliği, burjuvazinin dünyasını başına yıkacaktır.

İŞÇİNİN SESİ

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbin!

ÇEK-AL

Tanklarla gelen devrimle gitmelidir!

Yıl: 10, Sayı: 257, 30 Nisan 1984

Türkiye'de program tartışması

Programımız yolumuzu aydınlatıyor

Yoldaşlar, 4. Program taslağımızın I. ve II. sini de okudum ve eğitimini yaptık.

Partimizin ideolojisi ve siyaseti hakkında daha derin bilgiler edinmemize ve bilinçlenmemize çok büyük faydası oldu, büyük bir eksik giderildi. Taslak hakkında görüş belirtmedik. Bunda bizim eksiğimiz de vardır. Programımızın olması ve kongremizin yapılmasının partimizin yolunu daha da açacağına inanıyorum. Program taslağını beğendim, ülkenin nesnel koşullarına cevap verecek nitelikte. Bizlerin kafasını açtı.

Yalnız benim getireceğim birşey var: Legalite ve illegalite bölümü biraz daha açık ve derin yazılsa daha iyi olur görüşündeyim.

F. C., Ege

Bazı öneriler

"I. Dünya savaşı ve asıl olarak Ekim Devrimi ile kapitalizmin genel bunalımı başladı" cümlesinin yerine, "I. Dünya savaşı genel bunalımı başlattı. Ekim Devrimi arttırdı veya süregenleştirdi" denilse daha iyi olur.

"...Sınırların iyice gericileşmesi" cümlesinden, teknolojik devrimin *mevcut yapıyı* değiştirdiği gibi bir anlam çıkıyor. Onun için, "gericileşiyor" yerine "gerici kalıyor" demek daha doğru olur.

Anlamadığımız bir konu: Bugün az gelişmiş ülkelere yatırım artıyor. Geçmişte az gelişmiş ülkeler, patlama noktaları oldukları için, emperyalizm oralara yatırım yapmıyordu. Bu değişimin bugünkü nedeni nedir?

G. N., Ankara

Ağır gidiyor

Yoldaşlar, program tartışmamız koşullar nedeniyle ağır gidiyor. II. taslağı yeni dağıttığımız için tartışmalar henüz başlamadı.

Ankara

Eğitimimiz sürüyor

Taslak eğitimimiz yürüyor. Ek olarak söylenen yazılar dikkatle okunuyor. Aramıza yeni katılan yoldaşlarla taslak eğitimi yapılıyor. Çalışmalarımız bir oturmuşluğa kavuşuyor.

Ege

Ermeni hakları nelerdir?

Program taslağı tartışma sonuçları şu şekildedir:

a. Giriş bölümünde, programın asgari veya azami program olduğu veya her ikisinin birden olup olmadığı belirtilmedi.

b. Herşeyi anlatma telaşı seziliyor, bu nedenle özellikle ilk bölümler akıcı değil.

c. 2. sayfa, son 2 paragrafta anlatılanların kalıcı eğilimler olduğu kesin mi?

d. 14. sayfa 4. paragraf, 3. programdaki tanımları hatırlatıyor. Yani güzel ifade edilmemiş.

e. 18. sayfa 1. paragrafta, hem işbirlikçi kapitalizm hem de finans kapitalizm deyimi kullanılmış. Ne demek istendiği açık değil.

f. 18. sayfa son paragrafdaki, "dönüşümler programı" deyimi çıkarılmalıdır.

g. 19. sayfada sondan 3. paragrafda, "işçi-emekçi diktatörlüğü" ve "proletarya hegemonyası"ndan ayrı ayrı sözedilmiş. Bu diktatörlük zaten proletarya hegemonyasında sağlanacağından, ayrı ayrı yazılmaması daha iyi olur.

h. 20. sayfada 3. paragraf açık değil. Çağımızda değişen nedir? Aynı sayfadaki 9. paragraf, 1. paragrafın altına alınmalı.

i. "Tekelci kapitalizm serbest rekabetçi kapitalizme kıyasla ilericidir" deniliyor. Böyle midir yoksa çürümüş kapitalizm midir?

j. Küçük burjuvaziden sözedilirken, köylülük sözcüğü hiç kullanılmamış. Köylülüğün içindeki katmanlar ayrı ayrı belirlenmeliydi ve hangi kesimler hangi saflardadır, belirtilmeliydi..

k. Ermeni haklarından sözedilirken, bu hakların neler olduğu belirtilmeli.

l. "Dinsel inanç özgürlüğü güvence altına alınacaktır" gibi bir cümle programda yer almamalı. Yalnızca, kişisel bir sorun olarak ele aldığımız belirtilmelidir.

m. "Türkiye'de orta yol geçicidir" deyimi yanlıştır. Ülkede faşizm olduğuna göre bunu kullanmamak gerekir.

n. İDHD olmadan, sosyalist devrimden sözetmek doğru değildir.

Ç. ve K., Ankara

Ankara'dan görüşler

1. bölüm: Yorum yok.

2. bölüm: Kemalizmin sınıfsal özü biraz daha açıklanmalı. Ülkede kapitalizmin gelişmesi ile emperyalist işbölümü arasındaki bağ daha açık yazılmalı.

3. bölüm: Devlet tekelci kapitalizminin ekonomiye egemen olmasıyla, üretimin toplumsal mülkiyetinin koşullarının hazırlanması kavramı arasındaki bağ daha geniş anlatılmalıdır. Neden ülkede burjuva demokrasisi olamaz. Açıklanmalıdır.

İDHD olmadan, sosyalist devrimin başarısı nasıl olur, neye bağlıdır? Daha iyi açıklanmalı.

Yarı-proleter kavramı yeterince net değil. İDHD sürecinde onlara karşı tavır ne olacaktır?

4. bölüm: Türkiye gibi ülkelerde, ekonomik savaşımla politik savaşımın bütünleşmesinin nedeni daha ayrıntılı anlatılabilir.

Ülkede, üniversiteler arası fark arttığı görüşünde değilim. Amacın, standart teknik eleman yetiştirmek olduğu kanısındayım.

Kadın örgütlenmesini, sosyalist toplumda gereksiz görüyorum.

Kürt ulusal hareketi ile bağlaşıklık İDHD'de hangi çerçevede olacak?

Ermeni ulusal azınlığından sözedebilir miyiz?

Devlet işleyişlerinde açıklık nasıl güvence altına alınacak? Çok partililik, proletarya diktatörlüğünün özüne gölge düşüreceği kanısındayım.

4.9. bölüm son derece net yazılmış. Programın özünü bence, burası oluşturuyor.

5. bölüm: "Öz ile biçim olarak demokrasinin uygulanması arasındaki bir açıklığın ortaya çıkması, devletin proletaryanın girişimi dışına çıkması demektir." "Girişimi" yerine, "devletin, proletaryanın devleti olmaktan çıkması demektir" şeklinde yazılmasını öneriyorum.

T. Y., Ankara

Taslağı onayladık

Yoldaşlar,

Taslak tartışmaları sırasında örgütümüzde kapsamlı bir eleştiri çıkmadı. Tersini düşünmekte, yazmakta yoldaşlar güçlük çekiyorlar.

Sonuç olarak, örgütümüz program taslağını benimsedi ve bağlayıcılığını onayladı.

Ege

Çağımızın ana çelişkisi

Birinci bölüm üzerine görüşlerim şöyledir·

Çağımızın "ana çelişkisi" tespiti bana doğru gelmedi. Ana çelişkiden temel çelişkiyi anlıyorsak, bu bence yanlış olur. Baş ve tali çelişkiler emek ve sermaye arasındaki temel çelişkiler üzerinde yükselirler. "Çağımızın baş çelişkisi olan sosyalist sistemle emperyalist sistem arasındaki temel çelişkinin sonucudur" demek bana daha doğru geliyor.

Kapitalizmin genel bunalımına ilişkin olan yer bence değiştirilmelidir.

Türkiye'de devrimin karakteri ve halkın birliği

Düşünceme göre devlet tekelci kapitalizminin varolduğu Türkiye'nin önündeki siyasal ve toplumsal devrim aşaması sosyalizmdir.

"Devlet tekelci kapitalizmi, sosyalizmin tam bir maddi hazırlığı, sosyalizmin eşiği, tarih merdiveninde sosyalizm basamağı ile arasında hiçbir ara basamak olmadığı bir basamaktır." "Sosyalizm tüm halkın çıkarlarına hizmet eder duruma sokulduğu ölçüde kapitalist bir tekel olmaktan çıkmıştır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.25, s.361-362 — Dünya Devrimi çek-al'ından)

Bu noktadan hareketle, kanımca Türkiye, devlet tekelci kapitalizminin hakim olduğu, sosyalizmin eşiğindeki bir ülkedir. Her devrim siyasal erki ele geçirme sorunudur. İktidar sorunu, her devrimin temel sorunudur. Siyasal devrim gerçek bir demokrasi sorunu ise, egemen güç olarak örgütlenen proletarya her alanda demokratikleşmeye gitmelidir. Bu aynı zamanda toplumsal anlamda alt üst oluşu getirir. Partimiz bunu başaracak denli kararlı ve savaşkandır.

Kıbrıs konusu

Kıbrıs'taki son gelişmelere bağlı olarak yeniden bir değerlendirme yapılması gerektiği görüşündeyim.

Bağımsız bir dış siyaset

Bu fikir bence proletarya enternasyonalizmi ile çelişiyor. Partimiz de, proletaryamız da bağımsız değildir, uluslararası proletaryanın çıkarlarına gönülden bağımlılık, komünistler açısından ilkesel bir tutumdur. Bu anlamda devrimci merkeze ve sosyalist sisteme bağımlılığımız zorunluluktur. Varşova Paktı'nda alacağımız yeri belirtmeliyiz.

Z. Y., Paris

Yaşlılara da değinilsin

Programda yaşlılara değinen bir bölüm olması iyi olur. Bu kuruluşların, hem yaşlıların sağlık sorunlarıyla ilgileneceği, hem de yaşlıların her türlü sorunlarıyla ilgileneceği belirtilebilir.

Toprak sorununa, programda az yer verildiği kanısındayım. Ayrıca devrimden sonra tüm topraklar üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılması için az süre konulmuş olduğu görüşündeyim. Bunun süreç içinde uygulanacağını belirtsek daha iyi olmaz mı? Devrimden hemen sonra gerçekleşmesi, küçük burjuvaziyi ürkütmez mi?

R. N., Hamburg

Türkiye'de ulusal azınlıklar sorunu

Türkiye'de ulusal sorunun esas olarak Kürt sorunu olarak programa konulması doğrudur. Ancak ulusal azınlıklar çerçevesinde salt Ermeni sorununun izlenmesini eksik buluyoruz.

Ulusal sorunun çerçevesine Arapları, Çerkezleri, Lazları koymak ve bunların haklarını savunmak gerekir.

Diğer ulusal azınlıkların durumunu bilmemekle beraber bugün Türkiye'de 1,5 milyona yakın Arap azınlığı yaşamaktadır. Bu Arap azınlığı üzerinde kültürel, dinsel baskılar uygulanmaktadır. Ayrıca bilindiği gibi, Hatay 1939 yılında çeşitli dolaplarla Türkiye Cumhuriyeti'ne ilhak edilmiştir. Bunlara ek olarak Hatay'da bugün ulusal bilinç, geçmişten kalan ve günümüzde de süren etnik baskılar nedeniyle, baskıya karşı demokratik bir içerik taşıyarak artmaktadır.

Söz konusu baskılara örnek, resmi dairelerde Arapça konuşmanın yasak olmasıdır. Eğlence yerlerinde, düğünlerde Arapça şarkı söylemek yasaktır. Bu yörede tutuklanan devrimcilerin Arap kökenli oluşu da ayrı bir yönüdür.

Ayrıca, geçmişten kalan ve geçmişin baskılarını somut olarak belgeleyen bir şey de, Arapların yoğun olarak oturdukları mahallelerde tüm evlerin birbirine açılan kapılarının olmasıdır. Bu, dışarıdan gelen baskıya, zulme karşı iletişim ve birlikte davranmayı simgeliyor. Bugün bu yapılar özellikle Antakya'nın bazı semtlerinde halen durmaktadır. Ayrıca, Arapların yoğun olarak bulundukları mahallelerde askeri kışlalar vardır.

Cunta öncesi dönemde neredeyse kitle katliamına yol açacak hazırlıklar yapılmaktaydı. Bugün de baskılar aynı yoğunlukta faşist devlet eliyle sürdürülmektedir.

Çok yeni olan fakat hızla yayılan bir gelişme de Arap azınlığı içinde kendi dilini öğrenme yönünde yoğun bir çabanın olmasıdır.

Dileğimiz, ulusal azınlıklar sorununa daha geniş eğilmek ve haksızlıklara karşı eşit haklar savaşımının programa koyulmasıdır.

Ç.S ve S.E., Almanya

Göçmen işçiler

Programın 4. bölümüne ek olarak yurt dışındaki yabancı işçilerin, "göçmen işçilerin" konu edilmesini ve aşağıdaki formülasyonu öneriyorum:

"Açlığa ve sefalete terkedildikleri için kitleler halinde yurt dışına gitmek zorunda bırakılan 'göçmen işçiler'e uygun yaşama ve çalışma koşulları sağlanacak. Yaşamak zorunda kaldıkları ekonomik sürgün hayatına son verilecektir."

D.Y., Almanya

Yabancı işçiler

Önerim:
"Ekonomik ve siyasi olarak yurt dışında yaşamak zorunda bırakılan işçilerin her türlü yaşam garantisi sağlanacaktır. (Emeklilik, iş garantisi, konut vb.)"

M., Köln

Programa eklenmesini düşündüğüm konular şunlar:

— Sağlık hizmetlerinin toplumsallaştırılmasının, parasızlaştırılmasının programda yer alması.

— Analık hakkı ile ilgili bir maddenin girmesi.

— Ordu konusunda programda bir bölümün olması.

— Halkın yönetim organları hakkında birşey girmesi.

— Kırsal alanla ilgili olarak "Köykent" gibi birşey programa giremez mi?

— Kıyıların, göllerin kamulaştırılması ile ilgili olarak bir maddenin girmesi.

— Çalışma hakkının programa girmesi.

— Siyasal suç kavramının konulması.

— Tarımda ve özellikle Kürdistan'da kapitalizmin gelişmesinin açılması iyi olur.

Bütün bunlara ek olarak ilk taslağın *İşçinin Sesi*'nin el kitabı gibi çıkarılmasını da öneriyorum.

R., Almanya

Dünya devrimci merkezi ve Sovyetler Birliği

Program taslağımızdaki, "Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi oluşu izlediği siyasetle bağlı olmayan nesnel bir konumdur." cümlesinin yerine, "Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi oluşu nesnel ve tarihsel bir konumdur" cümlesinin yazılmasını öneriyorum. Program taslağındaki cümle, daha çok olumsuz yoruma açık.

Z. B., Münih

İleri demokratik bir anayasa

Bu bölümde 5. paragraftaki, "demokrasi sosyalizme *özdeş* değildir." cümlesindeki özdeş kelimesini şu şekilde anlasak deyim yanlış anlaşılabilir mi: "Özdeş", "aynı" kelimesiyle eşanlamlıdır.

S. Ç., Paris

Birlik ve cephe

1.Genel olarak Türkiye devrimci hareketinde, şimdiye kadar gelmiş, geçmiş en ileri programdır. Bunun yanında, tartışmak istediğim bazı konular var.

Bunlardan bir tanesi İDHD konusu. Programımız, en ileri programdır, ama bir sosyalist devrim programı çıkarmış olsaydık, bu programla arasındaki fark ne olurdu?

2.Programda küçük burjuvazi bölümü daha açık yazılmalıdır. Aydınlar, bürokratlar küçük burjuvazinin içinde değerlendiriliyor. Ayrıca, küçük burjuvazinin bir kısmı proletaryaya yakın kesim olarak değerlendiriliyor. Burasının daha açılması gerektiği kanısındayım. Bu görüşe ben katılmıyorum.

Küçük burjuvazi, tekeldışı burjuvazi ve işçi sınıfı iki yerde değerlendiriliyor, bunların birleştirilmesi daha iyi olur.

3.Birlik, işçi sınıfının hegemonyasıyla ilgili paragrafa tamamen katılıyorum. Fakat, 4. Program taslağında, cephe diye bir sorun yok. Diğer taraftan, partimiz FKBDC'nin içindedir. Partimizin FKBDC sorunu yok demekle, günümüz siyasal ortamının cephe gereksinimi olmadığı mı kastediliyor? Yoksa, partimiz bu sorunu aşmış mıdır? Eğer böyle bir sorun yoksa, partimiz neden FKBDC içinde yer almıştır? Neden FKBDC'nin platformunu onaylamıştır? Faşizmin iktidarda olduğu ülkelerde, cephe gereksinimi söz konusu değil midir?

4.Kıbrıs sorunu: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanından sonraki değerlendirme nedir?

5.Programda, "barışçı ve bağımsız bir dış siyaset izlenecektir" deniyor. Ama Varşova Paktı'ndan hiç sözedilmiyor. "Bağımsızlık" kelimesine karşıyım ve devrimden hemen sonra Varşova Paktı'na katılmaktan yanayım.

Geneli hakkında kısaca yazacaklarım bu kadardır.

D.G., Fransa

Dil keskin olmamalı

Türkiye Komünist Partisi *İşçinin Sesi*'ne yoldaşça selamlarımla,

Program elimize geç ulaştığı için, programın geneli ve biçimi üzerine olumlu veya olumsuz bulduğum yanları hakkında düşündüklerimi yazamamıştım. Şimdi, elime, yoldaşların görüşlerinin yer aldığı program ekleri geçince, onun üzerinden değerlendirme yapmayı uygun buldum.

Geneli üzerine, 25 yoldaşın yazısını değerlendirerek, bunlardan 18 tanesinin görüşlerine katılıyorum. Bu yüzde 72'dir. Katılmadığım yoldaş 2. Yani yüzde 8'dir. Geri kalan 5 yoldaşın değerlendirmesine de kısmen katılıyorum, kısmen katılmıyorum (yüzde 20 kadarı).

Biçimi üzerine ise 20 yoldaşın yazısı var. Bu kısmı yüzdeye bölemedim. Çünkü geniş bir istatistiği gerektiriyor ki, bu da zaman sorunu.

Birincisi, ben programın kısaltılmasına katılmıyorum. Aksine hatta genişletilebilir.

İkincisi, dil keskin olmamalı ve programın dili oldukça iyidir.

Üçüncüsü, gençlikle ilgili istemler olmasına rağmen, parti örgütlenmesinde gençliğin örgütlenmesi açık değildir.

Geneli üzerine değerlendirmem bundan ibaret olup, daha yararlı olması açısından da üzerinde çalıştığım ek sayıyı da gönderiyorum.

S.O., İsviçre

Yurt dışındaki işçiler

Bence, 4. Program taslağında, yurt dışındaki Türkiyeli işçiler konusunun biraz daha açılması gerekiyor.

Şöyle ki, İDHD'den sonra, bunların çözüm bekleyen sorunlarıyla karşılaşılacak. Özellikle de "ikinci kuşak" adı verilen kesimle. İki kültüre de uyum sağlayamayan, ne ana dili ne de oturduğu ülkenin dilini tam olarak öğrenemeyen ikinci kuşağın sorunlarına tutumumuzu koymak gerekir.

Yani, kısacası, programda yurt dışında Türkiyeli işçiler bölümü olmalıdır.

H. A., Norveç

Tartışmamız öğrenmeyi öğretiyor

Program taslağımızı iyice okuyup kavrayabilmem için, tartışma yazışmasında geç kalmış bulunmaktayım. "Bağışlayınız."

Partimizin organı *İşçinin Sesi*'nde, şimdiye kadar verilen kavramlar, Marksizm-Leninizm açısından şüphesiz ekonomik, siyasal ve ideolojik en doğru kabul ettiğimiz kavramlardır.

TKP 4. Program taslağında getirilen ise Marksizm ile Leninizmin bütünleştirilmiş en canlı özünü teşkil etmektedir. Ayrıca program taslağının hazırlanışını, günümüz toplumunun yapısına, halkın psikolojisine, ajitasyon ve propaganda açısından uygun buluyorum. Dünya komünist partilerinin, (devrimini yapmamış) enternasyonalizm çerçevesi içinde programımızın içeriğini bilmelerini isterdim.

Programımızı, ileri demokratik halk devrimi savaşımızda ve sonrasında uygulama gereksinimi en çok duyulabilir kavramları acilen koyabilen bir program olarak kabul ediyorum.

Yoldaşların bir kısmının, 4. Program taslağı üzerinde anlayamadıkları bazı kavramları tartışma konusu olarak getirmeleri yerine, aynı kavramları varolan kaynaklardan yararlanarak kendilerini aydınlatmaları ve aydınlatmanın sonrasında o konuyu, gerekli görüyorlarsa, program tartışmasına getirmeleri, bence daha uygun olabilir.

G.B., Fransa

Programımız kızıl ışıklarını dört bir yana salıyor

1. Bölüm

Sayfa 3, 1. sütunda 2. paragrafın son cümlesini, "1. Dünya Savaşı ile başlayan kapitalizmin genel bunalımı Ekim Devrimi ile derinleşti, kalıcılaştı" şeklinde söylemek daha doğru olur.

Sayfa 3, sütun 2'de ilk paragrafın son cümlesinde "bu nedenle, izlediği siyasetle bağlı olmayan nesnel bir konumdur," cümlesinde ardarda iki "le" bitişli cümle pek güzel olmamış. İkinci "le" yerine "izlediği siyasete" denebilir.

2. Bölüm

Sayfa 6, sütun 2, paragraf 1'in son cümlesinde yanyana kullanılmış olan "ve, ama" bağlaçlarından biri kalkarsa cümle daha güzel olur.

3. Bölüm

Sayfa 9, sütun 3, paragraf 3'deki, "kapitalizm feodalizme kıyasla, tekelci kapitalizm serbest rekabetçi kapitalizme kıyasla ilericidir" cümlesi kafamda soru olarak duruyor. İlk anda bu cümlenin siyasi nitelikleri de belirtilerek (tekelci kapitalizmin siyasi gericiliğini) genişletilmesi düşüncesindeydim. Ancak ilgili seminerden sonra bunu kesin söyleyemiyorum. Eğer tekelci kapitalizmin serbest rekabetçi kapitalizme göre siyasi olarak da ilerici olduğunu kesin söyleyemiyorsak, o zaman bu cümle konulmamalıdır. Tekelci kapitalizm az gelişmiş ülkelerde gerici olduğu da kesin söylenebilir kanısındayım.

Sayfa 9, sütun 3'de "Neden ileri Demokratik" ve "neden *halk* devrimi" sorusunun yanıtı, katılan ve çıkarına olan sınıfların yani halk sınıflarının (işçi sınıfı ve küçük burjuvazi) açık bir cümleyle yazılması halinde daha net ortaya çıkacak. Taslağın söylediği doğru. Gerçekten de, "devrimimizi gerçek bir halk devrimi yapan özellik" oraya kadar söylenenlerden çıkıyor, ama biz bu çıkan sonucu bir cümle ile toplu halde sunabiliriz.

4. Bölüm

Sayfa 11'deki "Sendika hareketinin görevleri — Acil istemler" başlığı altında, bugünkü görevlerle İDHD'nin sağlayacakları birarada koyulmuş. Sanırım ayrılmalı. Daha doğrusu İDHD'nin getirecekleri genel ekonomik önlemler başlığı altına girmeli. Zaten birçok madde hemen hemen aynı cümlelerle her iki başlık altında yinelenmiş. Örneğin, sayfa 12'de 15. madde ile sayfa 15'de 8. madde. Bir de 11. sayfadaki maddeler sıralanırken 3'den 5'e geçilmiş.

"Demokrasi sosyalizme özdeş değildir" demenin gereğini anlayamadım. İkisi aynı madalyonun farklı yüzleri, yani sosyalizm deyince ekonomik ve toplumsal birşeyden, demokrasi deyince siyasi birşeyden sözetmiş oluyoruz. Sanırım bunun için böyle birşey yazılmış, ama bunlar birbirinden ayrılır mı? Yani sosyalizmde demokrasi yok mudur ya da sosyalizmsiz bir demokrasi gerçek bir demokrasi midir? Bu cümlenin ters yorumlara yol açmasından korkuyorum.

Sayfa 15, sütun 2'de 2. madde ile "e" şıkkı birbiriyle çelişiyor gibi geldi bana. "e" şıkkının sonucu olarak 2. maddenin ölçütü doğru değil diye düşünüyorum.

"Siyasal suç kavramı kaldırılacaktır" maddesinin nedenini anlayamadım. Devrimimize karşı savaşanlar ne suçlusu olacaklar?

"...Yavaş bir süreçle değiştirecek" kısmına kafam takıldı. Sanki iradi bir yavaşlıktan sözediliyor gibi yoruma neden olabilir. Hemen öncesindeki cümlede "bu zaman işidir..." belirlemesi, aynı cümledeki "süreçle değiştirecek" belirlemesi ister istemez olacak olan bu yavaşlığı yeterince anlatıyor. O halde sanki biz öyle istiyormuşuz gibi, "yavaş değiştirecek" demeye gerek yok.

5. bölüm

"...Sosyalizmin sınıfları, üretim araçları karşısındaki konumlarıyla... farklılık taşıdıkları için farklı sınıftırlar," cümlesi bana doğru gelmedi. Bu konum, üretim araçlarına sahip olup olmamayı anlatmaz mı? Eğer bunu anlatıyorsa, sahip olan ya da olmayan farklı sınıflar var mıdır? Sahiplik, mülkiyet biçimi devlet mülkiyeti olduğu için, fiilen proletaryanın değil, bürokrasinin elindedir. Bu anlamdaki farklı sınıfları, ardından gelen cümle anlatmaktadır. ("...Emeğin toplumsal örgütlenmesindeki rolleriyle ve gelir dağılımı biçimleriyle")

Sayfa 18 sütun 2'deki, "Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu" başlığının, programdaki dilbirliği açısından "sosyalist kuruculuk" olarak değişmesi yanlısıyım.

6. Bölüm

Bu bölümde, "TKP enternasyonalisttir" bölümü, en önemli ilke olduğundan başa alınmış olsa gerek. 2. sütundaki, "TKP Türkiye işçi sınıfının öncü örgütüdür" başlığı altındaki ilk cümle tanım niteliği taşıyor ve insanın gözü tanımı en başta arıyor. Bu nedenle bu cümlenin ya "TKP enternasyonalisttir" başlığından önce tek başına, ya da bu başlığın altına konulması, daha iyi olur.

Sonuç

Görüldüğü gibi, programın getirdiği fikirlerle ilgili bir değişiklik önerim yok. Tüm fikirlere katılıyorum ve bütün gücümle destekliyorum.

Programımız herkesinkinden farklı olacak. Çünkü o, hayatın gerçeklerinden ve bu gerçekleri en titiz biçimde Marksizm-Leninizm ölçütüne vuran kadroların elinden çıkıyor. Daha da önemlisi, programımızı gerçek anlamda bir kollektif çalışmayla çıkarıyoruz. Tam da menşeviklerin 3-5 kişi ile fildişi kulesinde "kongre" yaptıkları ve "program" diye bir rezalet belgeyi piyasaya sürdükleri sırada, bizim bu program anlayışımız ne kadar güzel kendini gösteriyor.

TKP 4. programı şimdiden kızıl ışıklarını dört bir yana saçarak oluşuyor. Programımız, Türkiye devrimci hareketinde bir atılım olsun demiyorum. Bizim elimizde mutlaka olacak.

V.A., İngiltere

Tekellere karşı halkın savaşımı ve İDHD programı üstüne tartışma

Örgütümüz KTİDB'de başlattığımız program tartışmasının, "Tekellere karşı halkın savaşımı" başlıklı bölümünün sonuçlarını iletiyoruz.

15.1.1984 tarihli program tartışması:

Birinci gurup eğitim amaçlı sorular:

— Göreceli kötüleşme yasası, mutlak kötüleşme yasası nedir?

— Türkiye'de ekonomik savaşım neden siyasal nitelik alıyor?

— Ekonomik mücadelede gerçekçi istem neye göre belirlenir?

— Neden sömürü oranı Türkiye'de daha yüksektir?

— Artı değer oranı, kâr oranının azalması, kâr kitlesinin artması nedir? anlatıldı.

İkinci gurup sorular:

D.Z. yoldaş: İşverenler neden var? Çocuk sigortası yönetimi neden öğretmenlere bırakılacak?

A.Z. yoldaş: Biz iktidara gelince, sarı-pembe sendika kalmayacak. Onun için bunlar istem olarak anlaşılabilir. Yanlış oluyor.

O.I. yoldaş: Devrimden sonra sarı-pembe sendika olacak. İDHD programında da bunlarla savaş söz konusudur. Program doğrudur.

A.T. yoldaş: Sayfa 11 sütun 2'deki 1. isteme katılmıyorum. Sanki devrimci anlayış daha önceden gelmezmiş gibi bir anlayış çıkıyor. Burasının daha değişik yazılmasını öneriyorum.

R.Ç. yoldaş: O.I. yoldaşın görüşüne katıldıklarını belirttiler. E.L. yoldaş ve diğer bazı yoldaşlar, sarı-pembe sendika yerine "burjuva-oportünist" demeyi önerdiler.

3. maddenin c ve d şıkları için söz alan R.K. yoldaş, bu maddelerden niteliksiz iş gücü çocuk sayısı farkı almayacakmış gibi bir anlam çıktığını söyledi. C maddesine çocuk sayısının eklenmesini, d maddesinden çıkarılmasını önerdi.

Çalışma saatleri tartışıldı. O.I. yoldaş, saat belirlemenin propaganda değeri olmadığını söyledi. Saat belirlenmeli diyen yoldaşlardan A.Z. yoldaş 11, M.G.yoldaş, 7 saat olabilir, dediler. Genel görüş olarak, hafta sonu 48 saat yerine, çalışma süresi 40 saati geçemez, denmeli görüşü çıktı.

— İDHD'de işveren olacak mı? SSK olacak mı?

— İDHD'den sonra işsizlik mi olacak da genel işsizlik sigortası istiyoruz?

— Programda işveren var. Bu nasıl program denebilir.

İşverenden ne kastedildiği, bunun açılması gerektiği belirtildi. A.Ç. yoldaş, işveren olmasına karşı olduğunu belirtti.

Çocukların çalışması üzerine söz alan yoldaşlar şunları söylediler:

E.L. yoldaş: İDHD'den sonra çocuğunu çalıştıran aile olacak mı? Bugünkü biçimi kalkacak, ama başka bir biçimde sömürülecek diye anlaşılıyor.

R.Ç. yoldaş: 12. madde çocuk çalıştırılacak biçiminde anlaşılabilir. Çocuk kavramına yaş konulmalıdır.

Genel istem: 12. maddenin yeniden yazılması. Geçinebilmek için çocuğunu çalıştıran aileler formülünün değişmesi.

Z.H. yoldaş: Meslek eğitiminden yoksun kalmış, çalışmak zorunda olan çocuklara, çocuk sigortası bağlanmalıdır.

R.K. yoldaş: Aile yerine çocuğa sigorta bağlanmalı.

B.S. yoldaş: Kapitalizmden devraldığımız çalışan çocukların sorununu çözme diye koyalım.

U.İ. yoldaş: Sendikal bölümde, genel grev yok. Acil değil anlamına geliyor.

Genel olarak yoldaşlar 13. maddenin kalkmasından yana olduklarını belirttiler.

O.K. yoldaş: İşçilerin ekonomik mücadele örgütleri diyelim, sendika demeyelim.

8.1.1984 tarihli program tartışması

3.3. İleri Demokratik Halk Devrimi'nde Halkın Birliği bölümü 4. alt başlığa kadar.

Birinci gurup eğitim amaçlı sorular:

— Türkiye devrim güçlerinin savaş birliği nedir?

— İşçi sınıfının gerçek birliği nedir?

— Cephe nedir? (Dimitrof'un kitabından bazı bölümler okundu.)

İkinci gurup sorular, öneriler:

E.L. yoldaş: Sayfa 10 sütun 1 paragraf 2'de "sınırlı ve geçici uzlaşmaların" olacağının programda yer alması gerekir mi?

C.V. yoldaş: Türkiye devrim güçlerinin savaş birliğinde (TDGSB) proletarya hegemonyası vurgulansa daha iyi olur.

Z.H. yoldaş: TDGSB'nin olasılığını değerlendirmek gerekiyor. Olmama ihtimali varsa, programa niçin alalım.

B.S. yoldaş: Olasılık kalsın.

Z.H. yoldaş: Önerim, "TDGSB'yi kurma zorunluğunu kavramak, bu yolda aktif çalışmak komünistlerin görevidir."

C.V. yoldaş: Programdaki formülasyon daha iyi.

F.A. yoldaş: "TDGSB'yi kurma zorunluğunu derinden kavramak, bu olasılığı değerlendirmek ve bunu bir olgu haline dönüştürmek komünistlerin görevidir"

O.I. yoldaş: Program aynen kalmalı.

Z.H. yoldaş: TDGSB'yi kurma zorunluğunu derinden kavramak, yanlış görüşlere karşı amansız mücadele vermek, işçi sınıfının çıkarı için bu yolda çalışmak komünistlerin görevidir.

C.V. yoldaş: İşçi sınıfının hegemonyası ve birlik konusu, TDGSB'den önce konsa daha iyi olur.

B.S. yoldaş: Sınırlı ve geçici uzlaşmalar yapılabilir, çıksın.

C.V. yoldaş: Sayfa 10 sütun 1 paragraf 2'deki "Öyle uzlaşmaların anti tekel ....bağlaşıklık içinde anlamı yoktur." cümlesi açık yazılsın.

Z.H. yoldaş: Aynı yer için önerim: "Ancak böyle uzlaşmaların halkın devrimci savaş birliği içinde yeri yoktur."

U.İ. yoldaş: Benim önerim, "anti faşist" ilkesini de koyalım.

Z.H. yoldaş: Kalıcı birliklerin ön koşulları nelerdir? Programa açıklık getirilmeli ya da "işçi sınıfının hegemonyayı sağlayacak güçte olması ve doğru birlik anlayışının yerleşmesi kalıcı ön birliklerin koşuludur" gibi bir cümle konulmalıdır.

U.İ. ve E.L. yoldaşlar: Yarı proleterler çok kısa. Biraz daha genişletilmelidir.

Z.H. yoldaş: Sayfa 10 sütun 2, işçi sınıfı bölümünde 4. paragrafın ilk cümlesi, tekrar olduğu için çıksın.

B.S. yoldaş: Aynı yerin (işçi sınıfı bölümü) son cümlesine *"proletarya partisinin* hegemonyası" kelimelerinin eklenmesini öneriyorum.

Köln TİDB

Programımızı Türkiye işçi sınıfı yaşama geçirecektir

Değerli Yoldaşlar,
Oldukça gecikmeli olarak program taslağımız üzerine görüş belirtmeye devam ediyorum.

Genel olarak

Beşinci bölümde, sosyalist toplumdan ne anladığımız bence programa eksik yazılmış. Birinci bölümde ise, sosyalist ülkelerde varolan güçlükler tarihten devraldıkları geri kalmışlık mirasına bağlanıyor. Bence bu, yetersiz kalıyor. İzlenen siyasetle bağı açıklanırsa daha iyi olur. Bu yaklaşımla, "sosyalist sistem" ve "dünya devrimi" konuları yeniden ele alınmalıdır.

Beşinci bölüm ağırlıkla Türkiye'de sosyalizmin kuruculuğuna eğilmelidir. Sosyalizmin evrensel yasalarını açıklayan bölümler birinci bölüme aktarılmalıdır.

* * *

Programda yer yer görülen varsayımlar üzerine açıklamalar kaldırılırsa iyi olur.

Türkiye'de devlet tekelci kapitalizmi

Bu bölümde, devlet tekelci kapitalizminin kır küçük burjuvazisi üzerindeki etkisinin açıklanmasında yarar vardır.

Kapitalizmin gelişimine bağlı olarak ortaya çıkan çevre sorunlarına, eğitim, sağlık, artan suçlar, doğanın tahribatı gibi göze görünen sorunlara işaret etmek gerekir.

Türkiye devriminin karakteri ve halkın birliği

Bu bölümden genel olarak şunu anlıyorum: İDHD, hegemonyayı elinde bulunduran proletaryanın, bağlaşıkları ile birlikte iktidarı alması, proletarya diktatörlüğünü kurmasıdır. İktidar ele geçirildiği zaman, siyasal devrim biter, ekonomik gelişmeye uygun düşen dönüşümler dönemi, yani toplumsal devrim başlar. Varsayımları ve bağlaşıklıkların çeşitliliğini bir tarafa bırakırsak (bırakmalıyız), İDHD'den, işçi sınıfının hegemonyasında gerçekleşecek tek devrimi anlıyorum. Bazı yoldaşlarda şöyle düşünceler var: "İDHD programının gerçekleşmesi dönemi siyasal devrimdir. Bu program gerçekleşip sonuna gelindiğinde toplumsal devrim başlayacaktır."

Aslında programdaki, "İDHD'nin *ilk adımda* gerçekleştireceği dönüşümlü programı..." ya da 4. bölüm sonundaki "...ilk uygulanacak program yine İDHD'nin devrimci demokratik dönüşümleri olacaktır" cümleleri, İDHD'yi ve sosyalist devrimi sanki bir sınırla ayırıyor ve toplumsal devrimi sosyalist devrimle özdeştiriliyor anlayışını veriyor. "İDHD'nin nesnel mantığı toplumsal devrime yolu temizlemektir" cümlesi de aynı anlayışa yol açıyor. Yanlış anlamıyorsam, programda üretim araçlarının toplumsal mülkiyete geçiş aşaması anlamında bir toplumsal devrimden söz edilmiyor. O zaman toplumsal devrimin İDHD ile (iktidarın ele alınması ile) başladığını vurgulamak gerekiyor. Şöyle denirse yanlış mı olur: "Toplumsal devrim, proletarya diktatörlüğü altında İDHD programı ile başlayıp komünizme varan dönüşümler sürecinin adıdır."

Hegemonya

Bu bölümde, işçi sınıfının hegemon olup olmamasına bağlı olarak İDHD'nin çeşitli biçimler aldığı açıklanıyor. İDHD'nin başta tanımı yapılıyor ve tanım "...kesintisiz bir süreç içinde sosyalizme açılmalı" koşuluna bağlanıyor. Ondan sonra başka İDHD çeşitlerinden sözediliyor. Bana bu çelişkili gibi geldi. İDHD tanımımız toplumsal içerikli devrimi anlatıyorsa bu proletaryanın hegemon olduğu bir devrimdir. "Türkiye işçi sınıfının hegemonyasında İDHD.." cümlelerine gerek kalmaz. "İDHD iktidarının sınıf karakterini neyin belirleyeceği" sorusuna gerek kalmaz. Çünkü tanımdan İDHD'nin sınıf karakteri zaten açık. Hegemonya konusunun irdelenmesi gerekiyorsa, bence İDHD bunun dışında kalmalıdır.

Önerilerim

— "Öte yandan bazı siyasal devrimler toplumsal devrimi *başlatmak* için yapılır" denilmeli.

— Burjuva demokratik devrimden farklı olarak, İDHD'nin nesnel mantığı toplumsal devrimi başlatmak, kesintisiz bir süreç içinde komünizme yönelmektir.

— "Siyasal devrimi gerçekleştirme kavgası..." diye başlayan ve sonra gelen paragrafta ya cümle düşüklüğü ya da düşünce hatası var. İlk taslaktaki şekli daha anlaşılıyordu. Bu paragraftan sonrası şöyle devam edebilir mi:

"Halk çoğunluğunun aktif desteği olmadan siyasal devrimi başarmak, toplumsal devrime ilerlemek mümkün olmadığı gibi, devrim yoluyla proletarya diktatörlüğünü kurmadan gerçek demokrasiyi yerleştirip, kendini yadsıyacağı sınıra kadar geliştirmek de mümkün değildir. Siyasal ve toplumsal devrimi gerçekleştirme kavgası bu nedenle gerçek demokrasiyi yerleştirme kavgasıdır.

Ve yine bu nedenle demokrasi kavgasını başarı ile vermeyen bir işçi sınıfı, halkın öncülüğünü kazanıp İDHD'yi gerçekleştiremez. Proletarya diktatörlüğünü kurup, toplumu devletin kuruyup gitme aşamasına ulaştırmaz.

— "...Ama işçi sınıfının hegemonyasındaki bir iktidar altında gerçekleşeceği için artık kapitalizm de değil..." denilmesi daha iyi olur. Aksi halde işçi sınıfının hegemonyası altında olmayan bir İDHD'nin de olabileceği anlayışı çıkıyor.

— Sonraki paragraf başındaki, "İDHD iktidarının sınıf..." yerine "siyasal devrimin sınıf karakterini" öneriyorum.

— "Türkiye'de İDHD..." ile başlayıp "...hegemonyasına bağlanmıştır" ile biten bölümde irdeleme ve analizler çıkarılmalıdır. Bu bölümde İDHD programının ancak proletarya diktatörlüğü altında uygulanabilirliği vurgulanmalıdır. Bu nedenle, siyasal devrimde hegemonyanın işçi sınıfında olması gerektiği, ancak, ancak böyle bir siyasal devrime İDHD diyebileceğimiz açıklanmalıdır. İşçi sınıfı hegemonyası, İDHD, proletarya diktatörlüğü, toplumsal devrim kavramlarının ancak birarada anlam taşıyacakları, biri olmadan diğerinin olamayacağı açıklansa yerinde olur. Bölümün son paragrafı yerindedir.

Gelişmenin anahtarı proletarya hegemonyasıdır

—"Bir devrimin sosyalist devrim..." yerine şu girse: "Proletarya diktatörlüğü kurulması için, 'saf' bir devrimin olması gerekmez. İktidara yansısın ya da yansımasın, bağlaşıklara rağmen proletarya diktatörlüğü kurulabilir. 'Saf' bir devrim yoktur." Amacım, proletarya diktatörlüğü, sosyalizme eşittir anlayışına kapıları kapamaktır.

Sınıfların konumu

— Bu bölümde şu sorumun tam yanıtını alamadım: İDHD orta burjuvaziyi yok edecek midir, etmeyecek midir? Bence, bunları devrimde bağlaşık olarak görmemek başka şey, ama toplumsal devrim üretici güçlerin elverdiği dönüşümleri gerçekleştireceğine göre bu orta sınıflar uzun süre varolacaklardır. Bu ise çıkarlarının da varolacağı anlamına gelir. "İDHD'nin böyle işlevi yoktur" demek, gereksiz oluyor. İDHD'nin "ileri" olmasının nedeni üstteki paragraflarda güzel ve yeterince konmuş.

4. Bölüm

— "Sendikal hareketin görevleri-acil istemler", taslaktaki şekliyle kaldırılmalıdır. Bunun yerine işçi sınıfının acil istemleri konabilir. Bu da ancak genel hatlarıyla konulmalıdır. Ayrıntılar ve devrimden sonra gerçekleşmesi mümkün olan istemler "genel ekonomik önlemler" bölümüne alınmalıdır. Bazı maddeler hem işverenleri var sayıyor, hem onların belini kırıyor. (9,10,11,12) Pratik olarak işverenleri ortadan kaldırıyor. Bu, bence gerçekçi değil. Devrimden *hemen sonra* böyle dönüşümleri gerçekleştirmek, yalnız işverenlerin belini kırmakla kalmaz, ekonominin de belini kırar. İşveren devlet de olsa bu böyledir. Böyle konulduğunda, kapitalizmin pratik çerçevesini, burjuva legalitesini aşan istemler sürmeyi de anlamlı görmüyorum. Emperyalist üretim ilişkilerinin dünya pazarlarında etkinliği sürdüğü sürece mülkiyet ilişkilerini değiştirmek, hem de bunu "ilk adımda" gerçekleştirmek, üretimi durdurmak anlamına gelebilir. Acil istemler, taktiklere göre değişebilir. Yayın organında ayrıntılı ele alınmalı, programda çerçevesi çizilmelidir. Aksi halde toplumsal devrimin uzun bir süreci kapsaması da anlamsızlaşabilir.

— "Fabrika komiteleri" sendikal hareketin görevleri içinde ele alınıyor. Bence, bu, ekonomik savaşımının önüne alınmalı, sendikalı işçi oranının düşük olduğu göz önüne alınarak önemi vurgulanmalı.

— Gençliğin atılgan, dinamik bir güç olduğu vurgulanmalı. Yenilginin yükünü omuzlarında taşıyan, savaşma azmi tükenmiş eski sendikacıların, işçi temsilcilerinin devrimci görevleri yerine getiremeyeceği, bu nedenle özellikle işçi gençliğe önemli görevler düştüğü yazılsa yerinde olur.

— Kadın bölümünde, ilk maddeden boşanmayı engelleyeceğiz gibi bir anlam çıkıyor, "kadınları aşağılayıcı gerici boşanma yasası" diyebiliriz.

İleri Demokratik Anayasa

— Birinci paragrafın son cümlesi başka türlü ifade edilmeli.

— Basın özgürlüğünün verilip verilmeyeceği daha açık yazılmalı. Devlet basımevlerini kullanma hakkının yanısıra, (j) maddesine "basın" kelimesi eklenmeli.

Genel Ekonomik önlemler

— 5. maddenin kaldırılmasından yanayım.

Fabrikaların özel mülkiyeti varken, kırda böyle bir zorlama büyük zorlama getirir. Küçük üreticinin özel mülkiyetinin endüstriyel gelişmeye engel olmayacağı kanısındayım. Ticaret devletleştirilip, zirai yatırımlar devlet tarafından artan bir şekilde geliştirildikçe, artan oranda gelir vergisi uygulandıkça, tarımda küçük mülkiyet tehdit değil, ekonomiye destek olur, canlılık getirir, kanısındayım.

Tarımda sanayi ve teknoloji geliştikçe, toprakta özel mülkiyet süreç içerisinde sancısız bir şekilde ortadan kaldırılabilir.

Ayrıca kullanım hakkıyla dağıtılan ya da mülkiyet hakkı kaldırılan topraklar üzerinde çalışanlar, işçi sınıfının hakkına sahip olamayacaklarına göre (örneğin, emekli aylığı, yıllık ücretli izin, hafta sonu tatili v.s.) onların tek sağlam güvenceleri olan mülkiyet haklarını ellerinden almak, küçük üreticiyi cezalandırmak anlamına gelir. Bence, bu özgürlük anlayışımıza ters düşer.

Sınırlı özel mülkiyet, sanayide olduğu gibi, tarımda da toplumsal devrimin determinizmine bırakılmalıdır. 4.9. bölüm yanılmıyorsam bunu anlatıyor.

— Miras hakkının sınırlandırılması İDHD programı için yeterlidir.

— Çalışma zorunluluğu maddesi kaldırılmalıdır.

— 15. madde "ekonomik bir önlem" değil, ceza yasasının konusu. Kaldı ki, bence o kapsamda bile caydırıcı bir işlevi yok. Halk milisleri tarafından kafasının ezilmesini göze alan karşı-devrimci, malı gidecek diye o işten vazgeçmez.

— Genel ekonomik önlemler maddelerine geçilmeden önce bir giriş yapılması ve önlemlerin amacının, nasıl bir ekonomik perspektife sahip olduğumuzun açıklanmasının büyük yararı olur.

— "Siyasal devrim bir iktidar sorunudur, toplumsal devrim — sosyalizm ise uzun ve tedrici bir süreçtir" cümlesindeki "sosyalizm" kelimesinin çıkması iyi olabilir.

— 4.9'daki son paragraftaki fikre katılmıyorum.

Bu paragrafın çıkartılmasından yanayım. Önerim: "Bu programın sahibi işçi sınıfı, İDHD ile yönetici sınıf konumuna yükselerek onu yaşama geçirecektir," ya da benzeri bir ifade kullanılabilir.

Sosyalist toplum ve sosyalist devlet

Bu bölümde bazı tekrarlar var, ama bence olmasında sakınca yok. "Demokrasi sürekli fikir oluşturma ve karar alma sürecidir," gibi.

Son Söz

Böyle bir program taslağını komünist harekete kazandırmada büyük emek veren V. Dursun yoldaşımız ve tüm örgütümüzü saygıyla, yoldaşça selamlarım.

K. D., Frankfurt

Bugün Türkiye'de finans kapitalin emperyalistleşme özlemini görmeden, şövenizme karşı düzgün savaşım vermek olanaklı değildir.

Şövenizme karşı savaşta şövenizm izleri

Metin Yener

Türkiye sol hareketi içinde, söz düzeyinde ulusçuluğa, şövenizme karşı olmayan ve "savaşmayan" yoktur. Ancak yakından baktığımızda görüyoruz ki ya bu "savaşımın" kendisi şövenist, ulusçu damga taşıyor, ya da şövenizme açık kapılar bırakan bir "savaşım" veriliyor. Biz bu ikinciye örnek getireceğiz.

Kitle dergisi "Şövenizm ve Milliyetçilik" başlığı altında bir dizi yazı yayınladı. Çeşitli tarihsel durumlarda Türk burjuvazisinin şöven tutumunu eleştiren bu yazılardan biri de, 264. sayıda çıkan "Yunan Düşmanlığı" yazısıdır. Hem konunun güncelliği hem de *Kitle*'nin mantığını güzel anlatması açısından "Kıbrıs Sorunu" altbaşlığı altında yazılanları okuyalım:

"1950'lerin ikinci yarısında içeride sıkışan Türk burjuvazisi ve onun Menderes hükümeti, dikkatleri dışarı çekmek ve bir 'milli dava' yaratmak için Kıbrıs meselesine sarılmıştır.

"Emperyalizm ise 1950'lerde Kıbrıs'ta yükselen bağımsızlık mücadelesine karşı Türkiye'yi devreye sokarak Kıbrıs'ın kendi kontrolünden çıkmasını önlemek istemiştir.

(...)

"Buna rağmen, Kıbrıs Cumhuriyeti gerçekten bağımsız ve saygın bir politika izleyince, bu kez emperyalizm 1963, 1967 ve 1974 provokasyonları ile meseleyi diri tutmaya, adada iki halkın kardeşçe yaşamasını önlemeye yönelmiştir.

"Büyük ölçüde emperyalizm ve uşakları tarafından körüklenen, şişirilip büyültülen Kıbrıs sorunu, bugün hem Türk hem de Yunan burjuvazisinin kendi çıkarları doğrultusunda şövenist propagandası için elverişli bir araç haline gelmiştir.

"25 yılı aşkın zamandır Kıbrıs konusu Türk ve Yunan egemen güçlerinin birbirlerine karşı şövenist propaganda yaparak, Türk ve Yunan halklarını birbirine karşı kışkırtmak ve böyle şövenist-milliyetçi ve militarist propagandalarla kendi ülkeleri üzerinde hakimiyetlerini sürdürmek, emekçi sınıf mücadelelerini yavaşlatmak gibi ilkel bir politikanın aracı halindedir." (*Kitle*, sayı 264, s.12)

Yazıdan çıkanları şöyle alt alta bir dizelim:

1. 1950'lerde Türk burjuvazisi, içteki sorunları gözlerden gizlemek için, şövenizm propagandası aracı olarak Kıbrıs sorununa sarıldı. Emperyalizm Türkiye'yi kullanarak adanın bağımsızlığını engellemeye çalıştı.
2. 1963, 1967 ve 1974'de emperyalizm yine provokasyon yaptı. Türk burjuvazisinin şövenizm propagandasına olanak sağladı.
3. Kıbrıs sorunu, 25 yılı aşkın bir süredir Türk burjuvazisinin şövenist-milliyetçi ve militarist propagandalarla kendi ülke halkı üzerinde egemenliğini sürdürmek, sınıf savaşımını yavaşlatmak için kullandığı "ilkel" bir politikanın aracıdır.

Görüldüğü gibi, Türkiye burjuvazisi 1950'de de, 1974'te de emperyalizmin hazırladığı kötülükleri kendi çıkarına *propaganda* aracı olarak kullanıyor.

Kitle'nin yaptığı gibi, araya virgüller koyarak tarihleri arka arkaya sıraladın mı ve Türkiye burjuvazisinin bu virgüller arasında geçirdiği yapısal değişiklikleri atladın mı, sorunun önemli bir yanı eksik, şövenizme önemli bir kapı açık kalıyor.

Yazıya göre Türkiye burjuvazisi 1950'lerde içteki sorunlarını gözlerden gizlemek için dikkatleri dışarıya çekiyor. Bu taktiğin aracı olarak da şövenizm propagandasını kullanıyor. 1950'ler için bu söylenenlere fazla diyecek birşeyimiz olmayabilir. Bu dönemde Türkiye burjuvazisi daha yeni ayakları üstünde yükseliyordu. *Kitle*'nin 1950'ler için dedikleri, bir genelleme olarak olayları doğru yansıtıyor.

Ama *Kitle* burada durmuyor. Aynı mantığı, araya virgüller koyarak 1974 Kıbrıs işgaline dek uzatıyor. *Kitle*'ye göre 1974 "provokasyonu" da şövenist propagandanın bir aracı olmaktan öte birşey değildir. Türkiye burjuvazisinin gözü yalnızca içeridedir ve dışarıdan umduğu, içeriyi düşünsel düzeyde etkilemek için şövenist propaganda araçlarıdır. Yalnızca budur.

Söylenenin eksik bırakılan yanını, yani virgüllerin arasını biz dolduralım:

Kıbrıs sorunu 1950'de ve 1974'de aynı değildir. 1974'e geldiğimizde 1950'lerden farklı olarak Türkiye'de tekelci kapitalizm vardır. Ekonomiye finans-kapital egemendir. Bu, Türkiye burjuvazisinin artık dünyayı finans-kapitalin gözlüklerinden görüyor olması demektir. Bu da, Türkiye burjuvazisi için genel olarak şövenist ideolojisi ya da tarihindeki işgalci geleneği vb. dolayısıyla başka halkları ezme isteğinden farklı olarak, dışa açılmanın, sömürgeler edinmenin, başka ülke halklarını sömürüsü altına almanın artık yapısal bir istem olduğunu anlatır.

Kitle'nin 1974 "provokasyonu" dediği olay Türkiye burjuvazisinin *bu sömürge edinme istemi* doğrultusunda gerçekleştirdiği bir *işgaldir*. Bugün, emperyalistleşme özlemiyle yanan Türkiye burjuvazisinin ideolojisinin, propagandasının "şövenist" olduğunu söylemek yeterli değildir. Bu "şövenizm propagandasının" altında yatan nedeni, *başka halkları da sömürme istemini söylemek* de bir görevdir.

Kitle anti-şövenist bir tutum almak amacındadır. Ama sorunları eksik koyarak burjuvazinin şövenizm propagandasıyla elde etmek istediği amacı gözlerden gizlemiş oluyor.

Bir kez, şaşırtıcı birşey söyleyelim. *Kitle* daha ileri bir yayın organı olduğu halde, aynı konuda *Dayanışma*'da çok daha ileri bir tutum vardır.

İkincisi, böyle bir "yanlışa" düşmek Türkiye kapitalizmini çok geri düzeyde değerlendiren görüşler için doğaldır, denebilir. Ama *Kitle* için bu da söz konusu değildir.

TSİP'e göre tekelcilik ta 1930'larda vardır. Bunun doğal sonucu, emperyalistleşme isteminin daha o yıllarda filiz vermesidir. Buna göre *Kitle*'nin 1950'li yıllar için bile Türkiye burjuvazisinin ilkel şövenizm propagandasından değil yapısal emperyalistleşme isteminden bahsetmesi gerekir. Ama bunu hoş görelim, 1930'da olmayan tekelciliğin, olamayan sonuçları *Kitle*'nin kendi mantığını ilgilendirir.

Bugün Türkiye'deki finans-kapital olgusunu görmemekte inat edip, dolayısıyla sonuçlarını reddetmek suçsa, tekelcilik vardır deyip de doğal sonuçlarını gözlerden gizleyerek ilkel şövenizm propagandası uygulayan bir burjuvaziden sözetmek de aynı suçun bir başka biçimidir.

Türkiye burjuvazisinin dışa açılma istemi ortada duruyor. İran, Irak, Suriye, Lübnan sürekli gündemdedir. Ordu canı isteyince Irak sınırını geçiyor. Boru hattının korunması tartışılıyor vb. *Kitle*'nin mantığına göre bunlar dikkatleri dışarıya çekmek için ilkel şövenizm propagandasıdır.

İşçi sınıfımız ne kendinin ve emekçi halkımızın ne de başka halkların sömürülmesine izin vermeyecektir.

Sömürgecilerin itirafları

Son günlerde gazetelerde "Kıbrıs sorununun" burjuvazi için ne anlama gelidiğini çok güzel ortaya koyan haberler, köşe yazıları yayınlandı.

Bunların en çarpıcılarından biri, Maraş'ın Kıbrıs Rum toplumuna açılması konusunda *Hürriyet*'in attığı manşettir: "Bir karış toprak vermeyiz" (*Hürriyet*, 1.4.1984) Kimin toprağını kime vermiyorlar? Hani topraklar "bizim" değil "bağımsız" Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nindi?

Hürriyet'te Hikmet Bil'in yazdığı "Türkiye Kıbrıs'ı bölmek istemez" adlı yazı da bir başka örnektir. (19.3.1984) Hikmet Bil Türkiye'nin neden Kuzey Kıbrıs'ın işgalini açık ilhakla tamamlamadığını çok güzel ortaya koyuyor:

"...Türkiye Kıbrıs'ın taksiminden yana değildir. Zira taksim Yunanistan'ı ta İskenderun çizgisine kadar getirmek olur ki bu da Türkiye'nin asla kabullenemeyeceği bir sorun doğurur."

Kuzey Kıbrıs Türkiye için nasıl tatlı bir sömürü kaynağıysa, adanın "bağımsızlığı" da Hikmet Bil'in sözleriyle "hür dünya ile ilişkilerimiz"i serbestçe yürütmemizi sağlayan güney sınırlarının güvencesidir.

Hikmet Bil, Yunanistan'ın Güney Kıbrıs'a 15 bin asker çıkaracağı söylentileri üzerine, böyle bir durumda Türkiye'nin ne yapacağı sorusunu ise Klerides'ten yaptığı bir alıntıyla yanıtlıyor:

"Yunan askeri gelirse, Türkiye Kıbrıs'ın tümünü eline geçirmek isteyebilir."

Bir başka örnek de M. Ali Birand'ın 14 Mart tarihli *Hürriyet*'teki yazısıdır:

"...Hiç unutmamamız gereken bir nokta, Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesinin sadece ve sadece Türk toplumunun mavi gözleri için yapılmadığıdır. Türkiye... kendi stratejik çıkarlarını da gözeterek müdahale etmiştir. Yunanistan'ın Kıbrıs'a yerleşeceği ve Ege'den sonra Akdeniz'e de inerek ülkemizi kuşatacağı varsayımında hareket etmiştir." (*Milliyet*, 14.3.1984)

Birand'ın bu sözleri 1974'te Kıbrıs'ı (ve hatta Yunanistan'ı !) faşistlerden kurtarmaya giden sosyal demokrat Ecevit'in nasıl sinsi emperyalist özlemler içinde olduğunu çok güzel anlatıyor. Ancak "Kıbrıs'ta çirkin Türk olmayalım" başlıklı yazının asıl ilginç olan bölümü bundan sonra geliyor.

Birand "Devlet büyük"lerinden turistine kadar Türkiyelilerin Kıbrıs'ta gösterdikleri sömürgeci tutumu eleştiriyor. Bu "çirkin Amerikalı tipindeki yaklaşımların", "gencecik bir topluma tehlikeli tohumlar" serptiğini söylüyor. TC temsilcileri arasında "kurtardıkları insanları yönlendiren bir İngiliz valisi görüntüsü verenler" konusunda "normalden de çok duyarlılık" gösterilmesini istiyor. Birand, bunları gerçekleştiremezsek "Rum'un yapamadığını" kendimiz yapar, Kuzey Kıbrıs'ı kaybederiz, diyor.

İşte Türkiye burjuvazisinin kendi ağzından Kıbrıs sorununu ne için kullandığının itirafları!

Sayfaları hazırlayanlar:
Kemal Yanardağ
Mercan Köklü

Devrimin korunması için FSLN'in komünistleşmesi, işçi kimliğine kavuşması gerekiyor.

Nikaragua devrimi

ABD'nin arka bahçesindeki Nikaragua'daki halk devrimi 5. yılına ulaşıyor.

Başını komünist olmayan bir hareketin çektiği ve başarıya ulaştırdığı bu devrim, bugün emperyalizmin yoğun saldırısı altındadır. Bir yandan, emperyalizmin "sopa siyaseti"nin bölgedeki uygulayıcısı ABD ve *contras* düzenli saldırılarını sürdürüyor. Öte yandan "havuç siyaseti"nin temsilcileri Mitterand'lar, Brandt'lar ve Avrupa'nın öteki sosyal demokratları "ince" diplomatik siyasetleriyle devrimi yolundan saptırmaya çalışıyorlar.

Emperyalizmin ağır saldırısının Nikaragua halk devrimini yarı yoldan döndürememesinin tek güvencesi FSLN'nin komünistleşmesi ve devrimin sosyalizme yönelmesidir. Ayrıca bu şanlı devrimle güçlü bir enternasyonlist dayanışmanın yükselmesidir.

Bu açıdan, Kasım ayında yapılacak seçimler devrim için bir dönemeç olacaktır. Bu seçimlerin dünya burjuvazisinin isteği doğrultusunda burjuva demokrasisine bir dönüş mü, yoksa yeni bir devletin bir işleyişi, aktıf yığın demokrasisinin parçası mı olacağı çok şeyi belirleyecektir. Bunun için de emperyalizmin saldırısı çeşitli biçimlerde yoğunlaşıyor.

Kaynayan kazan Orta Amerika'da emperyalist zincirden kopan Nikaragua, 1979'dan bu yana Amerikan emperyalizminin, kapitalist sistemin saldırılarına cesurca göğüs geriyor.

En başından beri varolan yoğun ekonomik, toplumsal ve kültürel bağlar Orta Amerika'yı oluşturan ülkelerin yazgılarını birbirlerine çok bağımlı kılıyor. Bir ülkenin sınırları içindeki toplumsal hareketlenme kolayca öteki ülkelerde yansıma bulabiliyor. Kapitalist sistemin Nikaragua'daki devrimci hükümete karşı saldırılarının ve provokasyonlarının altındaki önemli bir neden de budur.

Nikaragua'nın kısa tarihsel geçmişi

Önce Nikaragua'nın geçmişine kısaca bir göz atalım. Amerika'nın keşfinden sonra, Pasifik kıyıları İspanyollar, Atlantik kıyıları ise İngiliz İmparatorluğu'nca sömürgeleştirilen Nikaragua, bölgenin İspanyol valisinin 1821'de İspanya'dan ayrılmasının ardından 1838'de bağımsız cumhuriyet oldu.

Başkan Diaz'ın çağrısı üzerine 1912'de Amerikan emperyalizmi bölgeye askeri birlikler yolladı. Amerikan askeri varlığı kısa bir dönem dışında 1933 yılına dek sürdü.

Dünya kapitalizminin 1929 bunalımı Orta Amerika ülkelerinin ekonomisini doğrudan etkiledi. Sömürgecilik ve emperyalizmin ülke ekonomisini "tek-ürün" (monoculture) doğrultusunda örgütlemiş olması (Nikaragua örneğinde kahve) bunalımın etkilerinin daha da ağırlaşmasına neden oldu. Yoksulluk arttı, ücretler düştü. Geniş yığınlar korkunç baskı ve sömürü altında bırakıldı. Emperyalizme karşı hoşnutsuzluk birikti. 1926 yılında Sandino adlı bir generalin öncülüğünde başlayan yığınsal ayaklanma 1933 yılına dek sürdü. Bu ayaklanma başarıya ulaşamadı. General Cesar Sandino ABD'ce Ulusal Muhafızlar'ın komutanı yapılan Anastasio Somoza tarafından 1934 yılında öldürüldü. Ama bu ayaklanma hareketi ezilen yığınlar üstünde derin iz bıraktı.

Somoza 1937 yılında diktatörlüğünü ilan etti. Somoza ailesinin serveti, devletin başında olmanın da getirdiği olanaklarla büyük kapitalist tarımcılığa, kahve, muz, pamuk üretimine, giderek madencilik, hayvancılık ve ticarete el atacak kadar büyüdü. Ekonomi giderek Somoza şirketinin elinde neredeyse tekelleşmeye başladı. 1956 yılında baba Somoza öldürülünce oğul Somoza işleri ve yönetimi devraldı.

Bölge ülkelerinin kapitalistleşmesini hem hızlandırmayı ve dolayısıyla belli toplumsal sorunları azaltmayı, hem de emperyalizmin çıkarları doğrultusuna gütmeyi amaçlayan Orta Amerika Ortak Pazarı (MCCA) 1962'de kuruldu. Daha somut düzeyde bu Ortak Pazar, emperyalist tekeller için yatırım alanını ve pazarı genişletmeyi, bu ülkelerin dışarıdan ithal ettikleri endüstri mallarının bazılarını içerde üretmeyi ve bu yolla işsizliğe de çözüm bulmayı, sermayenin hareket alanını Orta Amerika Ortak Pazarı'nın öteki ülkelerini de içerir biçimde genişletmeyi hedefleyen bir perspektife sahipti.

Ortak Pazar'ın (MCCA) kurulmasıyla bu ülkelerin yazgıları daha da birbirine bağımlı oldu. Ortak Pazar, patlama potansiyeli taşıyan sorunların üstesinden gelebilmek için bölge çapında uyumlu, standart bir girişimdi ama ekonomik sorunlara çözüm getiremedi. Endüstriyel hammadde, teknoloji, know-how dışardan ithal edildiğinden döviz sorunu çözümlenemedi. Kurulan endüstriler işsizliği ememedi. Sömürü ilişkisi üzerine kurulan ortak pazarın parçaları arasında çelişkiler arttıkça bölge ülkeleri arasındaki siyasal gerginlik de arttı. (1969'da El Salvador-Honduras "futbol savaşı" örneği).

Ortak Pazar'la birlikte sermaye yoğunlaşması ve merkezileşmesi hızlandı. Üç finans gurubu bu ortamdan daha da güçlenerek çıktı: Somoza gurubu, BANIC (Banco Nicaraguense-Chase Manhattan Bank), BANAMERICA (Banco de America-Wells Fargo Bank, First National City Bank). Bu finans gurupların arasındaki rekabet, ortak çıkarlarını güçlendiren bağları sıkı tutmalarını engellemedi. Somoza gurubu, zaman içinde diğer gurupların aleyhine güçlendi. Yüzmilyonlarca dolarlık sermaye birikimine sahip oldu. Devrim öncesinde Nikaragua'nın 35 bin kilometre karelik toprağının 20 bin kilometre karesi Somoza gurubuna aitti.

Karşı devrimcilerle savaşa gitmeden önce Managua'da geçit yapan milis müfrezeleri

FSLN kuruluyor

Ortak Pazar, bölge kapitalizminin sorunlarını çözemediği gibi, ağırlaştırdı. Dünya kapitalist kriziyle birlikte 1970'lere doğru toplumsal hareketlilik arttı.

Adını Sandino ayaklanmasından alan Sandinistler (FSLN) 1963'de başladıkları ilk gerilla eylemlerinde kayda değer başarı kazanamadılar. Ocak 1967'de anayasa değiştirildi. Oğul Somoza ülkenin cumhurbaşkanı seçildi. Bu seçimleri protesto eden FSLN'nin "dağlara çekilme" taktiği fokoculuk da askeri başarısızlıkla sonuçlandı. Tarım işçilerinin ve tarım küçük burjuvazisinin hareketlenmesiyle 1967'de Somoza'ya karşı yükselen silahlı muhalefet giderek bitkin düştü. Fraksiyonlar arasında ayrılıklar öne çıktı. Cephe ayrıştı. Üç eğilim belirdi: *GPP* (Uzun süreli halk savaşı), *Proletarios* (Proleter Eğilim) ve *Terceristas* (Üçüncüler). Ancak, askeri yenilgiden kısa süre sonra yığınlarda derinden bir hareketlilik yeniden başladı. Bunu dikkate alarak, Somoza'ya karşı bir burjuva muhalefet örgütlenmeye girişti. Nikaragua Sosyalist Partisi (PSN) bu muhalefeti destekledi. Kuyrukçuluk yaptı. Burjuva muhalefetin düzenlediği gösteriler Somoza'nın Ulusal Muhafızları'nca şiddetle kırıldı.

FSLN içindeki eğilimlerden *GPP* kırlarda gerilla savaşı sürdürülmesini savunurken "aracı yığın örgütleri"nin kurulmasını, böylece yığınlarla hareket arasında bağın güçlü tutulmasını önerdi. *GPP*'ye göre Nikaragua'da devrimin öznel ve nesnel koşulları yoktu. Örgütlenme ve eğitime ağırlık verilmeliydi. *Proletarios* (Proleter Eğilim) kentlerde proletaryanın yoğunlaştığını, potansiyel güç kazandığını savunuyor, çalışmaların proletaryaya yönelik olması hedefini koyuyordu.

GPP ile *Proletarios* arasında bir uzlaşma zemini bulunamaması *Terceristas* (Üçüncüler) fraksiyonunun doğmasını getirdi. Bu kesim halkın zaten ayaklanmaya hazır olduğunu kabul ediyor ve burjuva muhalefetle daha yakın bir güçbirliği yapılmasını savunuyordu. Bu gurup FSLN hareketini yönlendiren gurup oldu.

FSLN en başından beri popülist bir hareket idi. Hareketin ideolojik geriliğinin, değişik burjuva görüşlerden kolayca etkilenmesinin ve devrimden bu yana 5 yıl geçmiş olmasına karşın partileşmeye kolay kolay gidemeyişinin ana nedeni budur.

FSLN'in yapısını şu iki alıntı güzel anlatıyor:

> "FSLN plüralist bir partidir. Cephemiz her türlü ihtilâlci çizgiye açıktır. Marksistler de var, Hristiyanlar da. İdeolojik konumunu belirtmemiş militanlar da var." (Tomas Borje Martinez, FSLN kurucusu, *In These Times*, 1978)

> "Sorun yalnızca bir adam değişikliği değil, sistemi değiştirmek, sömürücü sınıfları yıkmak ve sömürülenlerin zaferine ulaşmaktır. İnanıyorum ki Nikaragua devrimcisi, Nikaragua halkını özgürlük zaferine ulaştıracak bir doktrine sahip olmalıdır. Marksizm, liberalizm ve Hristiyan sosyalizmi gibi değişik ideolojilerin popülist özünü hoş karşılıyorum." (Carlos Fonseca, FSLN kurucu lideri)

Şimdi Sandinist devrim konseyi hükümetinde ikincil görevler üstlenmiş olan Nikaragua Sosyalist Partisi'ne gelince. Bu parti, 1925 yılında Komünist Partisi olarak kuruldu. 1930 yılında ad değiştirdi. 1947 yılında yasaklandı. Devrimci hareketlere uzun yıllar karşı çıktı. Burjuva muhalefetin izinden gitti. 1978 sonlarıyla 1979 yılında, devrim kapıya geldiğinde kervana katıldı. FSLN'in askeri eylemlerini ancak o zaman destekledi.

Devrimin gelişmesi

1972 yılında başkent Managua'yı (nüfusun beşte biri yaşıyor) yerlebir eden deprem binlerce kişiyi öldürürken, depremin yarattığı maddi yıkım Somoza'ya karşı hoşnutsuzluğun artmasında bir etken oldu.

1974 yılında Demokratik Kurtuluş Birliği (UDEL) kuruldu. Nikaragua Sosyalist Partisi bu burjuva muhalefet örgütünde yer aldı. Toplumda biriken öfke, yığınsal gösteriler, mitingler, işgaller, Ulusal Muhafızlar'la çatışma biçiminde yaygınlaştı.

Bu hareketlilik içinde, FSLN'nin *Tercerista* ekibine yakın, iş adamlarından, seçkin üniversite ve kilise çevrelerinin temsilcilerinden oluşan *Onikiler* gurubu ortaya çıktı. Siyasal örgütleri (*FPN* — Ulusal Yurtsever Cephe) yoluyla etkinlik gösteren *Onikiler*, gerillalar ile burjuva muhalefet arasında köprü görevi gördü.

Doğal olarak burjuva muhalefet içinde de ton farklılıkları vardı. Örneğin Nikaragua Demokratik Hareketi *(MDN)* uzun süre en uzlaşmacı tutumu takındı. En son ana dek Somoza'yla ilişkileri koparmadı. Bu örgüt, Amerikan sermayesi ile bağlı bankerlerin siyasal örgütüydü.

Bir yandan gerilla hareketi yığınsal tabanını genişletir ve öte yandan burjuva muhalefetin her tonu Somoza'nın erkini daha "yapıcı" tutum almaya zorlarken, 10 Ocak 1978'de burjuva muhalefetin lideri, *La Prensa* gazetesinin yönetmeni P.J. Chamorro öldürüldü. Buna karşı şiddetli bir tepki oluştu ve eyleme dönüştü.

Burjuvazinin hegemonyasındaki mu-

halefet örgütü *UDEL* "uygar işi bırakma", "barışçıl direniş", "bir günlük tatil" önerileriyle yığınların tepkisini yumuşatmaya çalıştı. CGT sendikası genel grevin yoğunlaştırılmasını istedi, CGT ile Nikaragua Sosyalist Partisi arasında anlaşmazlık patlak verdi.

Gösteriler yoğunlaşarak sürerken, Somoza 1954'den beri taşıdığı Ulusal Muhafız Başkomutanlığı sıfatını terkettiğini, ancak 1981'e dek devlet bakanlığı yapacağını açıkladı.

Somoza yönetimi genel greve ve yığın gösterilerine sıkıyönetim ilan ederek yanıt verdi. 5 Şubat'ta seçimler düzenledi.

Grev komitesi bu tarihte grevin bittiğini, FSLN ise seçimleri boykot ettiğini açıkladı. Seçmenlerin yüzde 80'i seçimleri boykot etti. Yığınlar gerilla hareketinin çağrılarını yanıtsız bırakmazken, burjuva muhalefetin etkisiyle genel grev girişiminin sona erdirilmiş olması, burjuva muhalefetin *(UDEL)* etkisinin azalmasına yol açtı.

Şubat 1978'de 50 bin nüfuslu bir kentin halkı kendiliğinden ayaklandı. Bu arada burjuva muhalefetin yeniden etkin olmayı istemesi, FSLN'nin de burjuva muhalefeti kendi yanına çekme çabası, "anti-Somoza"cılık temelinde Geniş Muhalefet Cephesi'nin *(FAO)* kuruluşuyla sonuçlandı. Bu girişimi başarılı kılmak için FSLN ideolojiyi iyice geri plana çekti.

Ocak-şubat ayaklanmalarından FSLN güçlenerek çıktı, hegemonya Sandinistlere geçti. Geniş Muhalefet Cephesi *(FAO)* Sandinistleri devredışı bırakarak Somoza'yla uzlaşmaya çalıştı. Bu FSLN-yi sola bakmaya zorladı. Sonuçta, FSLN'nin hegemonyasında, çeşitli sendikaların, yığın örgütlerinin ve Nikaragua Sosyalist Partisi'nin *(PSN)* katılımıyla *MPU*- Birleşik Halk Hareketi kuruldu. *MPU* Programı'nda amaç şöyle belirtildi:

"Birleşik Halk Hareketi *(MPU)*, Somoza dikatörlüğünü yıkmayı ve Nikaragua halkının tüm kesimlerinin gereksinmelerine somut ve kültürel yapılarında büyük dönüşümler sağlayacak bir yönetim değişikliğini gerçekleştirmeyi amaçlayan tüm ilerici kesimlerin birliğini başlıbaşına önemli saymaktadır.

"MPU, ülkeyi diktatörlüğün ve bağlaşıklıklarının neden olduğu duraklama, bağımlılık ve azgelişmişlikten kurtarmayı üstlenmiş tüm politik, ekonomik ve kültürel güçlerle emek güçlerinin temsil edildiği bir hükümet kurmayı amaçlamaktadır."

Yerel planda, fabrikalarda, öğrenim kurumlarında ayaklanmaya hazırlık amacıyla komiteler kuruldu. Yığın hareketliliği örgütlenmeye başladı.

Eylül 1978'de Matagalpa kenti ayaklandı. Barikat savaşları oldu. FSLN gecikmeli de olsa ayaklanmaya destek verdi. Bazı yöreler "kurtarılmış bölge" ilan edildi. Ayaklanma Leon, Estelli ve Chinendega kentlerinde işçi mahallelerine sıçradı. Sendikalar genel grev ilan etti. Ulusal Muhafızlar ayaklanmayı kanla bastırdı ama bu kez de başkent Managua'da gecekondu semtlerinde barikatlar kuruldu. Yığınların savaşımı yükselirken, öte yandan Somoza'nın ordusu Ulusal Muhafızlar içinde Sandinist FSLN yanlısı komiteleşmeye gidildi. Ordunun çözülme süreci başladı.

Bu yığınsal hareketlenme ve yerel ayaklanmalar, FSLN içindeki üç fraksiyonu birbirine yakınlaştırdı. Daha önce birbirinden özerk ve farklı çalışma yürüten bu üç eğilimin temsilcileri 1978 Aralık ayında biraraya gelerek Somoza diktatörlüğünün devrimle yıkılmasını hedeflediklerini belirten bir ortak açıklama yayınladılar. 7 Mart 1979'da da birleştiler.

Sandinistler, 27 Mayıs 1979'da genel saldırı başlatıp genel grev çağrısı yaptılar. Bu çağrı derin yankı uyandırdı.

4 Haziran'da genel grev ilan edildi, halk ayaklandı. 17 Haziran'da Somoza, ABD'ye kaçtı. Ulusal Muhafızlar ülkenin kentlerini teker teker terkedip Managua'ya kaçtı. Genel saldırının başlamasından 53 gün sonra, 19 Temmuz 1979'da başkent Managua düştü. Nikaragua'da devrim gerçekleşti.

Devrim hareketinin öncüsü FSLN beş kişilik bir yönetim oluşturdu. Bu yönetimde FSLN, burjuva muhalefet ve hatta banker temsilcileri vardı. Daha sonra yönetimin bileşimi belli farklılaşmaya uğradı.

Devrim sonrası gelişmeler

Halk yığınları yıkıma uğramış olan ülkeyi imar etmek için seferber oldular. Okuma-yazma, sağlık seferberliği ilan edildi. Okuma-yazma bilmeyenlerin oranı yüzde 55'ten yüzde 14'e düştü. Toprak reformuna başlandı. Enflasyon hızı düşürüldü. Yığın örgütleri, yoksul halkın örgütlenme düzeyini yükseltti. Halk milisi oluşturuldu. Bu milisin gücü 300 bine ulaştı. Tüm halk silahlandırıldı.

Kır işçileri örgütü, Sandinist İşçi Sendikaları (CST) ve Sandinist Gençlik Hareketi büyüyor. Nikaragua Sosyalist Partisi'nin etkin olduğu CGT, CST'yle birleşmişti.

Contras

1979 Temmuz'unda, devrimin hemen ertesinde Carter yönetimi Nikaragua'ya dikkatli bir yanaşımı benimsedi. Etkinliğini "içeriden", burjuvazinin temsilcileri aracılığıyla sürdürmeyi denedi. Ancak Sandinistlerin yığın desteğine *kesin* sahip oldukları anlaşıldıkça ABD'nin siyaseti değişti.

1981 yılında Nikaragua'ya yapılan 75 milyon dolarlık AID (Uluslararası Gelişme Örgütü) yardımı, burjuvazinin örgütlerinin kullanımına verildi.

Reagan'ın başkan olmasıyla birlikte siyaset değişikliği belirginleşti. 1981 Nisanı'ndan itibaren, ABD, Nikaragua devrimine karşı önce ekonomik, politik, daha sonra askeri uygulamayı arttırdı.

Ekonomik ambargo uygulandı, uluslararası finans kuruluşlarının Nikaragua'ya fon ayırması engellendi. Ülkeye yiyecek ulaşımı durduruldu. Ticari krediler iptal edildi. Nikaragua'nın ABD'ye şeker dışsatım kotası gülünç bir orana düşürüldü. Uluslararası Para Fonu (IMF), Tüm Amerika Gelişme Bankası (IDB), Dünya Bankası gibi uluslararası finans örgütleri tüm yardım, kredi işlemlerini durdurdular. Örneğin Dünya Bankası, 1982 Şubat'ında ülkenin su temini, eğitim, kırsal yol yapımı projelerine yapılan katkının durdurulduğunu açıkladı.

Nikaragua muzunun tek alıcısı olan Standard Fruit Co., 1981 yılında imzaladığı 5 yıllık dışsatım kontratını feshetti. Sandinistler muzu Avrupa'ya kendileri satmaya kalktıklarında, "pazarları muza boğup, Nikaragua muzunu sepetlerde çürütmekle" tehdit etti.

Ülkenin en büyük yabancı yatırımlı işletmesi Managua Petrol Rafinerisi'nin sahibi Exxon, Meksika'dan ülkeye petrol taşımayı reddetti.

Ekonomik ambargo bütün ağırlığıyla devrimci Nikaragua'nın üzerine çökerken Sandinistler bir yandan da Somoza yönetiminin dış borçlarını ödemeyi sürdürdüler.

Bu arada Honduras'a ve Kostarika'ya kaçan Somozacılar toparlanmaya, CIA yönetiminde örgütlenmeye başladılar. Honduras'ta *FDN* (Nikaragua Demokratik Cephesi) kuruldu. Bu örgüt bugün 8 bin karşı-devrimciyi *(contras)* barındırıyor. Sandinist devrimin "geçici yol arkadaşı" Commandante Zero (Eden Pastora) Kostarika'da üslenmiş *ARDE*'yi (Devrimci Demokrati Bağlaşıklık) kurdu ve 4 bin karşı-devrimciyi silah altında bulunduruyor.

ABD, Nikaragua'ya karşı bütün cephelerde ilan edilmemiş bir savaşı sürdürürken, *contras*'a milyonlarca dolarlık yardım yapıyor. ABD birlikleri, CIA uzmanları karşı-devrimcileri örgütlüyor, eğitiyor, araziye yolluyor. Sabotaj eylemleri örgütlüyor. *Karşı-devrimci terörün saldırısı genişliyor.*

Karşı-devrimciler *(contras)* petrol tanklarına, köprülere, pamuk ve kahve plantasyonlarına, yollara, petrol borularına, sabotaj eylemleri düzenliyorlar. Geçtiğimiz günlerde Nikaragua'nın bütün limanları CIA'ca mayınlandı. Bir Sovyet gemisi mayınlardan yara aldı.

ABD askerleri Nikaragua sınırından 30 kilometre ötede üsleniyorlar.

Burjuva muhalefet yasaklanmış değil. Organı *La Prensa* yayımını sürdürüyor. Ancak Sandinist basının satışı artarken *La Prensa*'nın satışı düşüyor.

Ekonominin yüzde 60'ına yakın bölümü hâlâ özel ellerde. Somozacı burjuvazi yaşamını sürdürüyor. Ancak burjuva muhalefet bölünmüş durumda.

Yönetim 4 Kasım 1984'de seçimlere gidileceğini açıkladı. Oy kullanma yaşı 16'ya indirildi. Sosyal demokratlar seçimlere katılmayacaklarını açıkladılar. Liberal ve muhafazakarlar katılma yanlısı.

ABD, emperyalizmin sopa siyasetini uyguluyor, Sandinist yönetime devrimin pusulasını değiştirmek, burjuva devletini korumak, bölgedeki yangını söndürmek amacıyla saldırıyor.

Emperyalizmin havuç siyasetinin temsilcileri, Avrupalı sosyal demokratlar ise, Sandinist yönetime "diplomatik" yollardan baskıda bulunarak, burjuvazinin çıkarlarının başka bir biçimde sözcülüğünü yapıyorlar. Hepsi, şu ya da bu biçimde, şu ya da bu ölçüde Sandinist yönetimin devrimi ilerletmesini engelleme uğraşındalar!

Karşı-devrimin çabaları boşa çıkacak

Nikaragua devrimi bunca sorunla başa çıkmak zorunda. Aktif yığın demokrasisinin yaşama geçirilmesinde, FSLN'nin partileşmesinde sorunlar var.

FSLN'nin partileşmesindeki sorunlar, hareketin popülist niteliğinden kaynaklanıyor. Devrimin korunması, ancak sosyalizme ilerlemesiyle olanaklıdır. Sosyalist kuruculuğun başarıya ulaşması için ise FSLN'nin Marksizm-Leninizm temelinde bir işçi sınıfı örgütü kimliğine kavuşması gerekiyor. Bu süreç ne denli hızlı işlerse, Nikaragua işçi sınıfı ve halkı, bu sorunları da çözecek, emperyalizmin kuşatma çabaları ve provokasyonlarını boşa çıkaracaktır.

Komünist hareketin Nikaragua devriminde ancak nal toplayabilmesinin nedeni, onun tarihi eskilere dayanan sağa kaymışlığından kaynaklanıyor

Nikaragua Sosyalist Partisi'nin günahları

Nikaragua'da komünist olmayan bir devrimci hareketin hegemon olması, "klasik KP" örgütlenmesinin geçersizliğini değil, Nikaragua partisinin "klasik" komünist örgütlenme, strateji ve taktiklerinin kararlı bir savunucusu olmadığını gösterdi

Nikaragua devriminin başını komünist olmayan bir devrimci hareket çekti. Demokratik halk devriminde komünistler nal topladılar. Siyaset sahnesinde gerçekten komünist bir partinin olmayışının yarattığı boşluğu, Yürükoğlu yoldaşın *Durum ve Görevlerimiz*'de ele aldığı gibi, devrimci Sandinist hareketi doldurdu.

Bu durum karşısında Demir Özlü gibi düşünenler, "hah, bak işte gördün mü, klasik KP örgütlenmesiyle olmuyormuş, vb., vb..." demeye kalkabilirler. Ama durumun gösterdiği gerçek hiç te bu değildir.

Nikaragua'da komünist olmayan bir devrimci hareketin devrimin başını çekmesi, hegemon olması, "klasik KP örgütlenmesinin" geçersizliğini göstermedi. Nikaragua'daki komünistlerin "klasik" Leninci örgütlenmenin, strateji ve taktiklerin savunucusu ve kararlı uygulayıcısı olamadıklarını gösterdi.

1969 Dünya Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda Nikaragua Sosyalist Partisi delegasyonunun lideri şunları söylüyordu:

"Yoldaşlar, partimizin içinde çalıştığı özgül koşulları, komünist hareketin bütününün genel koşullarıyla eşitlemenin büyük bir hata olacağını biliyoruz. Büyük komünist ailenin bir üyesi olarak özel koşullarımızla hesaplaşmak, partimizi, içinde olduğu güncel koşulların istemlerini karşılayacak düzeye yükseltmek zorundayız.

"Ülkede Somoza diktatörlüğünün antidemokratik, anti-komünist baskıları sürüyor. Baskılar General Somoza'nın 1 Mayıs 1967'de iktidarı almasıyla yoğunlaştı. Toplumsal hoşnutsuzluğun yükselmesi, yaşamın her alanındaki ulusa, halka karşı siyasetin mantıksal sonucu oldu.

"Baskıların şiddetlenmesinin bir başka nedeni, partimizin eylem yeteneğinin ve genç yurtseverlerin — bize göre olgunlaşmamış — eylemlerinin artmasıydı. Gençler iyi niyetlerle yola çıkmıştı. Fakat aşırı sol konumları ve silahlı savaşı mutlaklaştırmaları, ülkemizin somut gerçeklerine uymuyordu.

"Partimiz, son yıllarda, Nikaragua halkının oligarşi ve diktatörlüğe karşı antiemperyalist savaşımına maalesef tam olarak katılamadı. Partimiz saflarındaki sağ oportünizmi eleme savaşımıyla uğraşmak zorunda kaldı. Sağ oportünizm, uzun yıllar, örgütümüzün Marksist-Leninist karakterini bozdu, savaşım yeteneğini zayıflattı. Halkımızın önemli siyasal, toplumsal katmanlarında partimize karşı güvensizlik yarattı. Sağ oportünizmin bazı yoldaşların solcu konumlara kaymasına yol açtığını kabul etmek gerekir. Bu yüzden, sağ oportünizme karşı savaşı örtü olarak kullanan ve yıkıcı faaliyetlere girişen solculardan partimizin sıralarını kurtarmak gerekti.

"23 Nisan 1967'de toplanan tarihsel plenum, sağ oportünizmi ve aşırı sol konumları mahkum etti. Partimizin devrimci Marksist-Leninist eyleminin temeline döşedi.

(...)

"Askeri diktatörlüğe ve emperyalizme karşı ilerici güçleri birleştirme yolunda partimizin korunması ürünlerini veriyor..." (*Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Toplantısı*, Moskova, 1969, İng. basım, Progress Yayınları, s.564-566)

Bu sözler, Nikaragua Sosyalist Partisi'nin devrime öncülük yapamayış nedenlerinin, devrimin yıllarca öncesinden ipuçlarını taşıyor. Dünya komünist hareketinden kopuk düşünülemeyecek olan bu ipuçlarının daha sonraki yıllardaki ürünlerini biz partimizde yaşadık. Şimdi de "resmiler" bu sürecin sonul ürünleri olarak vitrinleri süslüyorlar.

Bugün Nikaragualı devrimciler devrimi ilerletmek istiyorlarsa, komünistleşmek durumundadırlar.

Saldırıya karşı protesto eylemleri yükseldi

Alman demokratları protesto eylemlerinin görüşüldüğü toplantıda

Bildiri

Uzun bir dönemden beri sürdürülen yabancı düşmanlığı CDU/CSU/EDP iktidarıyla doruk noktaya vardı.

CDU'nun yönetimde olduğu Baden Württenberg eyaletinde, polisin arkadaşlarımıza yönelik provokasyonu amaçlı ve düşündürücüdür.

Kemal Altun olayından sonra en önemli olay olan bu provokatif saldırı sonucu ağır yaralı olan iki arkadaşımızın yaşamları tehlikeye girmiştir.

Polisin kalçasından yaralı arkadaşımıza "yazık yarım metre yukarıdan vuramadım" demesi içinde bulunduğumuz siyasal ortamı çok iyi anlatıyor.

Polisin bu provokatif saldırısına karşı demokratik kamuoyunun tavır almasını bekliyoruz. Aksi halde bu tür provokatif eylemler Alman polisinin yabancılara karşı sistemli bir eylemine dönüşecektir.

Türk, Alman, Yunan ve diğer uluslardan işçiler. Alman polisi tarafından yapılan bu provokatif saldırıya karşı birliğimizi, dayanışmamızı göstermek ve bu tür saldırılara karşı sesimizi yükseltmek için Çarşamba günü saat 17.00 de Marktplatz'da başlayacak protesto yürüyüşüne katılın.

CDU/CSU/FDP ortak iktidarının yeni dönem adı altında yürüttükleri yabancı düşmanı politikaya F. Almanya'da demokratik hakların kısıtlanmasına karşı çıkalım.

Kahrolsun yabancı işçi düşmanlığı!

Mannheim
Türkiyeli İlericiler Birliği

Bu saldırı yalnızca birkaç Türkiyeli devrimciye yönelmiş bir saldırı değildir. Federal Almanya'daki demokratik haklar da saldırıya uğramaktadır. Alman, Türk, Kürt ve tüm uluslardan demokratların ortak savaşım can alıcı önem taşıyor

Türkiye Demokratik Hakları Savunma girişimi çağrısından

Bugün F.Almanya'da yabancı düşmanlığı devamlı bir şekilde artış göstermektedir.

Olayın bir tertip olduğu çok açıktır. Yabancılar üzerine bu politika o bölgedeki sağcı CDU'nun içişleri bakanı tarafından bizzat kışkırtılmaktadır.

Biz insan hak ve haysiyetine karşı yapılmış bu iğrenç saldırıyı lanetliyoruz... tüm demokratik kamuoyunun tepki göstermesini talep ediyor, çağrıda bulunuyoruz.

Destekleyen örgüt ve kişiler: Türkiyeli İşçiler Dayanışma Birliği, *Roja Welat*, Dayanışma Komitesi, Kürdistan İşçi Birliği, *Devrimci İşçi* taraftarları, Proleter Dayanışma, Avrupa Dev-Genç taraftarları, Devrimci Kurtuluş, ATİF Köln İşçi Derneği, DKP-Köln, Yeşiller-Köln, Freie Arbeiter Union (FAU) Köln, Bund Westdeutscher Kommunisten (BWK) Köln, Friedensinitiative Ebertplatz, "Wehret den Anfängen", Ursula Chao, Jürgen Crumenerl, Konni Müller, Ute Faulhaber, Albert Koucher, Helga Heutelbch, Anita Urfek, Günther Diek, Martina Rasky, Christiane Quack, Hans Lucas, Irmgard Knouwer.

Çok sayıda demokratik örgüt eylem içinde biraraya geldiler

Haber ulaştıktan hemen sonra protesto çalışmaları başladı. Bir yandan Frankfurt'daki bütün örgütler telefon ile bilgilendirilip, 14.00'de dernekte yapacağımız toplantıya çağırılırken, öte yandan bildiri kaleme alındı ve tercümesi yapıldı. Hafta sonu olması ve Frankfurt'ta inşa edilen yeni hava alanını protesto eyleminin olması nedeniyle önce çok az sayıda örgüte ulaşabildik. Toplantıya ancak 4-5 örgüt katıldı. Bunun üzerine Pazartesi 19.00'da yeni bir toplantı tarihi tespit edip dağıldık. Aynı akşam saat 23.00'e kadar elimizdeki bildirileri Almanya'da mevcut bütün Yeşil temsilcilerine posta ile gönderdik. Pazar günü telefon ile bilgilendirme çalışmalarına devam ettik.

Pazartesi sabahı bir yandan toplantı duyurusu yaparken, diğer yandan basına açıklama yazıp çoğalttık. Toplantı için "Devlet terörüne son" "yabancı düşmanlığına karşı birlik" pankartlarının Almancalarını hazırladık.

Pazartesi saat 19.00'da toplantı başladı. 18 örgüt adına 45 kişinin katıldığı toplantıya. Frankfurt Apell, Yeşiller, IG Metall, FİDEF temsilcilerinin yanısıra Gültekin Gazioğlu, İhsan Aksoy da katıldılar. Toplantıyı İhsan Aksoy yönetti. Konuşmaları iki dile tercüme ettik.

Mannheim'dan gelen bir yoldaş olayı ayrıntıları ile anlattı. Daha sonra kendi yazdığımız basın bildirisinin görüşmesi yapıldı. Sonunda Frankfurt Apell ve bizim adımızın yeralacağı, 20 kadar örgütün desteklediği basın bildirisi kabul edildi. Toplantıda ayrıca, Yeşiller konuyu parlementoya getireceklerini bildirdiler. İlerici avukatlar ise olayı kınayan ayrı bir basın bildirisi yayınladılar ve tarafsız bir araştırma komisyonu tarafından olayın incelenmesini talep ettiler. Yine aynı toplantıda barış örgütleri temsilcileri 24 Nisan'da yapılacak olan Ostern barış mitinginde konuşmacıların bu saldırıyı protesto etmelerini önereceklerini bildirdiler.

Toplantıda, aktif, etkili bir eylemin gereğini ısrarla vurguladık ve yeniden toplantı çağrısında bulunduk.

Toplantının ertesinde, bu toplantının bir protokolunu, basına dağıtılan bildiriyi ve gazete küpürlerinden bir derlemenin fotokopisini hazırladık. Ve bu belgeleri yazdığımız davetiye mektubuna ekleyerek bütün demokratik kuruluşlara gönderdik. Perşembe günü yapacağımız toplantıda polis binası önünde ortak bir enformasyon masası ve ortak bir gösteri (zincirlere bağlanmak vb.) önerileri ile gideceğiz. Ayrıca kendimiz Hessen parlementosuna dinleyici olarak girip pankart açmayı planlıyoruz.

Olay Almanya'da çok geniş bir protesto uyandırdı. Güçlü bir dayanışma var.

Kemal Derya
Frankfurt

Yoldaşlarımızın giysilerindeki kurşun delikleri

Olay Köln'de de miting ve yürüyüşlerle protesto edildi.

Eylemler büyük destek gördü

Mannheim'daki polis provokasyonunu duyar duymaz çevremizdeki tüm Alman, Türkiyeli ve öteki ülkelerden demokratik kuruluşlarla ilişkiye geçtik. Yaptığımız toplantıya 40'ın üzerinde örgüt katıldı.

Bir basın açıklaması ve çağrı yayınlandı. Önce 15.4.1984'de, Alman siyasi polis binası önünde oturma gösterisi yapıldı. Buradan, Köln kilisesinin önüne dek izinsiz yürüyüş oldu. "Katil Zimmerman", "Yaşasın uluslarası dayanışma" gibi belgilerin atıldığı yürüyüşe geniş katılım oldu. Uzun bir süredir hiçbir izinsiz yürüyüş bu denli destek görmemişti. Katılanlar arasında *Serxwebun*, Avrupa Dev-Genç, Yeşiller, BWK de vardı.

Bundan sonra, Türkiye Demokratik Hakları Savunma Girişimi (IVDRT), Yeşiller Köln, Bund Westdeutscher Kommunisten (BWK) Köln, Kommunistischer Bund, Grupe Köln, Bunte Liste/Wehrt Euch!, KPD, Freie Arbeiter Union, Volksfront, *Devrimci İşçi, İşçi Gerçeği*, Devrimci Kurtuluş, Proleter Dayanışma, Kürdistan İşçi Birliği, Enternasyonal, Halk-Barış'ın destekledikleri bir miting düzenlendi. Yaygın olarak ortak bildiri dağıtıldı. Wallraffplatz — WDR önünde yapılan izinli mitingden sonra izinsiz bir yürüyüş daha ve tren istasyonu önündeki yolun trafiğe kapatılması gerçekleştirildi.

Ayrıca bir korsan eylem daha yapılmış ve duyurusu gazetelere gönderilmiş. Polis arabaları, itfaiyeler gelmişler, herşey karışmış. Gerçekleştirenleri silahlı polisler kovalamışlar ama yakalayamamışlar.

Olay çok geniş yankı uyandırdı ve protesto eylemleri büyük destek gördü. Yabancı düşmanlığına karşı Frankfurt ve Köln'de iki örgüt bu saldırı olayını sürekli gündemlerinde tutacaklar.

Köln

Demokratik örgütler aktif destekledi

Hamburg'da olayı duyar duymaz, demokratik kuruluşlara duyuru ve çağrı içerikli bir metin hazırladık.

Bu metin özetle şöyleydi:

"İlerici, anti-faşist, demokratik, devrimci örgütlere!

"Mannheim'da sivil polisler 4 Türkiyeli anti-faşiste silahlarla saldırdı. Bu olay örgütlü bir polis provokasyonudur. Mannheim polisi olayı bastırmak, kendisini temize çıkarmak için operasyonlara başlamıştır. Anti-faşistler seri tutuklamalarla karşı karşıyadır. CDU'nun yönetimde olduğu Mannheim'da polisin baskısı süreklidir. Bu olayla baskı daha da değişik boyutlara yükselmiştir. Kemal Altun olayından sonra bu en önemli olaydır.

"Polis tarafından suç işlenmiştir. Bu toplu katliama teşebbüs karşısında birlikte tavır almalıyız.

"Tüm demokratik kuruluşlar bu konuda duyarlı olmalıdır. Bu konuda tüm örgüt ve kuruluşları yapılacak ilk toplantıya çağırıyoruz."

Bu duyuru ve çağrı Türkçe, Almanca yazılıp örgütlere verildi.

Pazar günü için yapılan çağrıya, DKP, Altona Forum (barış girişimi), Anti-Fa St Pauli (anti-faşist girişim), *Taz* gazetesi, *Hamburger Rundschau* gazetesi, ATİF, Bolşevik-Partizan, FİDEF, DDKD, *Devrimci İşçi*, Proleter Dayanışma, *Gerçek Hamburg*, KOM-KAR, *Kurtuluş*, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Sosyalistleri ve demokrat kişiler katıldılar.

Yapılan öneriler: Bilgi vermek için masalar açmak, ortak bildiri, gazetelere haber, sendikalara, Yeşiller'e, barış girişimi, sosyal demokratlara haber vermek, yaygın bir şekilde tüm demokratik ve anti-faşist örgütlere haber iletmek, Oster Marsch ve 1 Mayıs yürüyüşlerinde ortak bildiri hazırlamak ve mitingde Mannheim olayı ile ilgili konuşma hakkı almak, öteki şehirlerde eylem yapanlarla aynı anda hareket etmek.

Geçici bir komite oluştu. Bu komitede yer alanlar: DKP Altona, Anti-Fa St Pauli, Altona Forum, KOM-KAR, *Gerçek*, HTİB, *Devrimci İşçi*, FİDEF, *Kurtuluş* ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Sosyalistleri'dir.

Bu örgütler 17.4.1984'te yapılacak toplantıya yönelik olarak ilişkide bulundukları tüm demokratik kuruluşları harekete geçirmek doğrultusunda somut görev aldılar. 17.4.1984'teki toplantıda Yabancı Düşmanlığına Karşı Eylem Komitesi — Hamburg, kuruldu. Komite ortak bir bildiri çıkardı. 19 Nisan'da yabancılar polisi binası önünde blokaj ve miting yapıldı.

Bu arada büyük barış yürüyüşünde söz hakkı alındı, 1 Mayıs'ta da alınacak. Bir bilgilendirme toplantısı, bir basın toplantısı düzenlendi, şehrin çeşitli yerlerinde bilgilendirme masaları açıldı. İçişleri Bakanlığı'na ve Mannheim Polisi'ne protesto telgrafları yağıyor. Çok güçlü bir destek var.

Komiteye katılan örgütler:

—Anti-faşist girişim
—Avrupa'da Dev-Genç
—DFU (Alman Barış Birliği — merkezi olarak katıldı)
—DKP (Alman Komünist Partisi)
—DKP Altona örgütü
—FJH (Hamburg Bağımsız Gençlik Birliği)
—*Gerçek* gazetesi Hamburg Komitesi
—*İşçinin Sesi* Hamburg
—Komünistler Birliği (HB) (Yeşiller'in bir örgütü)
—Komkar
—KKDK
—KUK — Sosyalist Eğilimi
—Kurtuluş
—*Devrimci İşçi*

Destekleyenler:

—FİDEF
—Yüksekokul Genç Sosyalistler Gurubu (JSH)
—Külturladen
—Serxwebun
—Yüksekokul Sosyalist Birliği (SHB)
—Alman Troçkistleri
—Anti-faşistler Birliği (RUN)

Hamburg

Polisin silahlı saldırısına uğrayan üç yoldaşımız. Yoldaşlarımızın sağlık durumları şimdi iyicedir.

Tercüman *ve* Hürriyet *Türk polisinin, ordusunun aşağılık saldırılarına da böyle yer ayırsa ya!*

Olayın basında geniş yankısı oldu

Olay Almanya basın, radyo ve televizyonunda geniş yankı buldu. *Tercüman* ve *Hürriyet* de bazı baskılarında olaya geniş yer verdiler, ama bazı baskılarında hiç değinmediler.

Alman gazetelerinden *Taz, Die Rheinpfalz, Rhein-Neckar-Zeitung, Mannheimer Morgen*, vb. olaya geniş ve defalarca, resimlerle yer verdiler. Polis fena halde açık düştü. Örneğin bu gazetelerden *Rhein Nectar Zeitung* polisin çelişkili demeçler verdiğini yazdı, eğer kimlik kontrolu hikayesi doğru olsa, neden saldırıya uğrayanların karakola başvurduklarını sordu.

Tercüman ve *Hürriyet* de olaya geniş yer verdiler, Mannheim'deki büyük yürüyüşü duyurdular ama Mannheim Türkiyeli İlericiler Birliği'nin adını "her nedense" geçirmediler. *Tercüman*'nın her baskısında yer almayan bir haberinde, olay "üzücü olay" diye verildi. *Tercüman* vb. böyle olaylara üzülüyorlarsa, Türkiye'de "üzüntüden kahroldular"(!) demektir.

Alman polisinin yabancı düşmanlığı gerçekte işçi düşmanlığıdır ve yabancı düşmanlığıyla da, işçi düşmanlığıyla da Alman polisi Türk polisiyle aynı soydandır

Polis provokasyonunu lanetliyoruz

Alman ve Türkiyeli demokratlar, devrimciler saldırıyı protesto ettiler, saldırılanlarla güçlü bir dayanışma yükselttiler

Polis provokasyonunu protesto için Mannheim'da yığınsal bir miting ve yürüyüş yapıldı.

Her hafta olduğu gibi 13 Nisan 1984 Cuma günü yığın örgütümüzün aktif çalışanları haftalık çalışmaları konuşmak üzere dernek lokalinde toplantı yaptılar ve 1 Mayıs çalışmalarını da içeren toplantının bitiminden sonra evlerine gitmek üzere saat 23.00 sıralarında dağıldılar.

Yoldaşlarımızdan dördünün evlerine gidebilmesi için Markt Platz'daki durağa giderek tramvay beklemeleri gerekiyordu. Fakat yoldaşlar tramvay durağına gelmeden üç sivil giyimli Alman polisi (polis oldukları olaydan sonra anlaşılmıştır) tarafından sözlü hakarete uğradılar. "Pis Türkler, domuz herifler, memleketinize defolun, Almanya Almanların, Türkler dışarı" gibi. Yoldaşlardan birinin "hey ne oluyor" sorusuna karşılık iri kıyım Almanlar bu soruyu yönelten yoldaşın üzerine yürüyerek vurmaya başlamışlardır. Bunun üzerine diğer yoldaşlar da olaya müdahale etmişlerdir. Bu müdahale sonucunda sivil giyimli Alman polislerden biri tabanca çekerek yoldaşların üzerine ateşlemeye başlamıştır.

Bu silahlı saldırı sonucu yoldaşlarımızdan, Bülent Öztoplu kalçasından, Turgay Kesici ayak topuğundan ağır şekilde tabancadan çıkan kurşunlarla yaralanmışlardır. Yoldaşlarımızdan Kenan Bekar başından tabanca kabzası darbeleriyle 13 cm'lik bir yara alarak beyin sarsıntısı geçirmiş, polislerin bellerinden çekip salladıkları kelepçelere hedef olan Sinan Çiçek'in ise alnı ve yüzü yaralanmış, burnu kırılmıştır.

Olay bununla da bitmemiştir... Silahını ateşleyerek yoldaşları yaralayan kişi, ağır yaralı olan Bülent'e polis merkezinde de vurmaya devam etmiştir.

Yoldaşlardan Kenan bu olay üzerine karakoldaki polise "bakın arkadaşımıza Neo-Nazi vuruyor" demiştir. Bunun üzerine görevli polis memuru "o bizim arkadaşımızdır, polistir" diye yanıt vermiştir. Bülent'in yara almış olduğu kalçasına vuran resmi giyimli bir başka polis, tekme atarak, "otur ve soyun, yoksa seni öldürürüm" dedikten sonra, saldırgan polisle birlikte öteki "görevliler" Bülent'i karakolun aşağı katındaki salona indirmişler sonra, onları hastahaneye göndermişlerdir. Bu arada olayda 4 polisin de yaralandığı söylenmektedir.

Polisin yoldaşlarımıza yönelik bu provokatif saldırısı rasgele bir yabancı düşmanlığı değil, anti-faşist, devrimci kişilerin hedef seçildiği bilinçli, amaçlı bir eylemdir.

Polis yalan söylüyor

Çeşitli burjuva gazetelerinin yazdığına göre, polis olayla ilgili şu "bilgiyi"(!) vermiştir. "Son dönemde artan hırsızlık olaylarına karşı önlem alabilmek için yapılmak istenen kimlik kontrolüne gece Markt Platz'da toplanan bir grup Türk'ün olumsuz yanıt vermeleri sonucu olay gerçekleşmiştir." Bu önemli bir çelişkidir.

Polis 15 kişiye hüviyetlerini sorduğunu ve kavganın 15 kişi ile 3 polisin arasında geçtiğini söylüyor. Oysa olayda 4 sivil ve 3 polis var. Polis, "kimlik kontrolü yapmak" istemiş olsa, yoldaşlarımız neden karakolda bu sivil saldırganlardan Neo-Nazi olarak söz etsinler. Zaten polis de kendi kimliğini gösterdiğini iddia etmiyor.

Bundan bir süre önce derneğimize gelen ve çay içmek istediğini söyleyen sivil giyimli kriminal polis olduğunu bildiğimiz biri, giderken "daha çok görüşeceğiz" demiştir. Bu da olayın bize yönelik, planlı bir eylem olduğunu düşündürüyor. Nitekim, derneğimiz olaydan sonra iki kez polis tarafından basılmış ve içerideki siyasal yazılar resimlenmiştir. Dernek nöbetçisini sorgulamaya götürmüşler ve daha sonra bırakmışlardır.

Mannheim'da yapılan mitingden bir görüntü

Görülmedik bir dayanışma

Olay Mannheim'de ve tüm Almanya'da görülmedik bir tepki topladı. Özellikle Alman ilericilerin saldırıya karşı gösterdiği geniş dayanışma, olayın bir Alman-Türk düşmanlığı olmadığını, kökünde sınıf düşmanlığının yattığını çok güzel sergiledi. Ayrıca çok sayıda Türkiyeli sol örgüt de aktif dayanışma gösterdi. Öteki şehirlerde, Hamburg, Köln ve Frankfurt'ta yoldaşlarımızın olayı duyurmasıyla olay Almanya çapında yankılandı. Bugün burada bu düzeyde bize bir saldırı olur, yarın Alman halkının demokratik haklarına el uzatmaya dek varır. Sorun her kime olursa olsun, böyle haksız bir saldırının güçlü bir biçimde lanetlenmesidir. Ve bu açıdan da çok başarılı bir protesto yükseldi.

Olaydan sonra, Mannheim'da demokratik kuruluşlara yapılan çağrı üzerine 60 kuruluşun katıldığı bir toplantı örgütlendi ve bir komite oluşturuldu. Komite de Alman Komünist Partisi DKP, Alman Sendikalar Birliği DGB, Yeşiller, VVN, FİDEF, *Serxwebun, Devrimci İşçi* ve *İşçinin Sesi* yer aldılar. 18.4.1984'de Mannheim'da bir miting ve yürüyüş çağrısı yapıldı. Eylem son derece başarılı oldu. Katılım bini aşkındı. Militan bir havada geçti. Dayanışma çok somut ve güzel canlandırıldı.

Yoldaşlarımızın sağlık durumu iyiye gidiyor.

Mannheim, İşçinin Sesi

Köln'de Alman Siyasi Polis binası önünde yapılan oturma eylemi